

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 4 oktober 2004

§ 5 Interpellation om det avtagande bostadsbyggandet (nr 2004:1)

Interpellation om 20 000 nya lägenheter – om 40 år?(nr 2004:20)

Anförande nr 1

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det här är ett ganska märkligt svar. Det är ju två svar, och borgarrådet ger faktiskt två olika svar på samma fråga.

I valet lovade Socialdemokraterna inte bara 20 000 nya lägenheter under mandatperioden. Man lovade också 5 000 nya lägenheter per år. I det ena interpellationssvaret säger borgarrådet att det vallöftet gäller. I det andra interpellationssvaret säger hon att man ska påbörja 20 000 nya lägenheter fram till 2006. Det kan var och en förstå att det absolut inte är samma sak, att säga att en lägenhet är påbörjad och att att säga att den är byggd. Det här beror på att Socialdemokraterna gav ett vallöfte som de inte kunde uppfylla men också på att de inte anstränger sig tillräckligt för att uppfylla det.

När det här vallöftet ställdes ut trodde nog de flesta väljare att 20 000 nya lägenheter eller 5 000 nya lägenheter per år faktiskt betydde lägenheter med tak, väggar, toaletter, kök och golv. Jag tror inte att de menade markanvisningar eller ens detaljplaner, för sådana går faktiskt inte att bo i.

Ni lovade för mycket, och nu har ni kanske börjat ta tillbaka det, åtminstone i det ena interpellationssvaret men inte i det andra. Vad gör ni då? Jo, ni har till exempel kommit på att statistiken talar emot er. Plötsligt har det börjat komma signaler om att man ska ändra i statistiken. Man ska förändra synen på när en bostad räknas som påbörjad. I dag anses en bostad som påbörjad när man gjuter bottenplattan. Nu vill Socialdemokraterna ändra det till att man ska fråga arkitekterna i Stockholm när de tycker att det byggs någonting. Det kan vem som helst förstå att det inte alls är samma sak.

Det stora problemet just nu består av två delar. För det första tar vi väldigt många detaljplaner i den här staden. Om man bara räknar detaljplanerna så kommer vi att klara det här vallöftet. Problemet är, för det första, att det mesta av det naturligtvis inte kommer att byggas inom den här mandatperioden och, för det andra, att mycket av det inte kommer att byggas över huvud taget. Det beror på att det inte finns ekonomi i det.

Det andra stora problemet är regeringens Stockholmsfientlighet. I dag bedrivs en politik av Miljödepartementet där man, märkligt nog, gör allt för att se till att det inte blir några bostäder i den här staden. Vi har sett stora problem när det gäller bullernormerna. De signaler vi får nu från Boverket, som ska ta fram nya normer

eller uttyda de normer som gäller, är att det går i precis motsatt riktning. Det finns ingen förståelse för att villkoren faktiskt är annorlunda i storstaden än ute i landet. De miljö kvalitetsnormer som snart börjar gälla kommer också att innebära att det blir nästan omöjligt att bygga i Stockholms innerstad, på den mark som redan är använd och inte går att använda till någonting annat. Det kommer att leda till att vi i stället får börja bygga på helt jungfrulig mark igen, vilket de flesta av oss tycker är fel. Det blir både dyrare och sämre. Dessutom tar man mark i anspråk som borde få vara just naturmark.

Trots att de två svar som Py Börjeson har gett är olika så är de i alla fall inte tillräckliga. Det kommer inte att byggas 5 000 nya lägenheter per år.

Anförande nr 3

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det finns två anledningar till att jag har ställt en fråga om vallöftet om 20 000 bostäder. Den ena är att det självklart är en demokratisk uppgift att bevaka det som man formulerar som tydliga löften. Det måste man uppfylla. Om man inte gör det måste man tydligt tala om varför man inte gör det. Det hade varit mycket önskvärt att det vallöftet hade kunnat uppfyllas. Vi är alla fortfarande beredda att hjälpa till med att uppfylla det vallöftet från Socialdemokraterna. Stockholm behöver 20 000 nya bostäder den här mandatperioden, och mer därtill. Men det blir inte så, tyvärr.

Det är så fånigt att dänga varandra i huvudet med det här statistikjagandet, om det är bottenplattor eller uppgrävda hål. Kan vi inte enas om att börja räkna bostäder som man flyttar in i? Det är väl det som stockholmarna tycker är det intressanta. När man kan flytta in finns det en ny bostad på plats. Såvitt jag förstår har man den här mandatperioden kommit upp till 3 500 bostäder eller vad det kan vara. Det är bostäder som man kan flytta in i, dit man kan få nyckel. Det kanske ligger ytterligare 3 000 i pipeline, som blir inflyttningsklara inom det närmaste året, om det går väl. Säg att man skulle komma upp till 10 000. Det är dock bara halvvägs.

Då måste man, i stället för att omdefiniera sitt löfte eller prata om det ena eller det andra mindre relevanta i den här debatten, fokusera på vilka problem som gör att det inte byggs bostäder. Uppenbarligen finns det en politisk enighet om att det behövs bostäder. Jag tror att det finns ett antal saker att ta upp, som också Lotta Edholm var inne på i sitt inlägg. En sak är att regeringen inte har koll på vad den högra och den vänstra handen gör. Å ena sidan är bostadsministern förtjust i att skälla på kommunerna. Han har skällt även på Stockholm. Han har skällt på er, på Py Börjeson, och sagt att det inte byggs tillräckligt med bostäder. Jag vet att han ibland kallar ihop landshövdingarna och skäller på dem för att det inte går tillräckligt snabbt med bostadsbyggandet. Men det är ju samma regering som har ansvar för hela regelverket. Det är samma regering som har ansvar för regelverket och för ett miljödepartement som är en stoppkloss snart för all samhällelig utveckling, som inte uppträder ansvarsfullt. Det är min uppfattning.

Vi kan också titta på de utredningar som pågår. Det finns en utredning om PBL. Den tillsattes för att man skulle öppna upp och göra det enklare. Vi får se när den presenteras. Jag tror att slutbetänkandet ska komma nästa sommar. De signaler som

kommer i dag är dock att man kommer att resa fler hinder. Det är här som man måste bedriva en ny politik från Stockholm, Py Börjeson, med ett betydligt starkare uttryck för att det är en fullständigt orimlig politik på det nationella planet. Glöm bort att det är dina partikamrater som driver det! De sätter ju dig i knipa, Py Börjeson, med sin politik! Jag tror att du vill ha fram de här 20 000 bostäderna, men du har en bostadsminister som bara sätter käppar i hjulet och inte lyckas leverera.

För Stockholms utveckling, för tilltron till Stockholms tillväxt och möjligheterna till fortsatt tillväxt i Stockholm är detta en helt avgörande fråga. Det skulle kunna vara en styrka om vi kunde driva den här frågan gemensamt betydligt mer än vad som sker i dag. Då får man lägga sådant här åt sidan. Erkänn att ni inte lyckas nå 20 000 bostäder. Det är fullständigt meningslöst att försöka charma stockholmarna med att ni har grävt en grop i marken där det finns en markanvisning och säga att det är en påbörjad bostad. Ingen blir lyckligare av det. Erkänn det, så att vi tydligt kan ge uttryck för alla de orimligheter som nu bromsar, stoppar och förhindrar bostadsbyggandet.

Herr ordförande! Jag tror att det också finns en rad andra faktorer i den politik som den här majoriteten för som också är negativa för bostadsbyggandet. Det är skattepolitiken, det är biltullar och andra frågor. Men okej, vi lägger dem åt sidan. Vi diskuterar dem i andra sammanhang. Jag vill dock ha det sagt till protokollet, herr ordförande, att jag tror att de är mycket negativa för bostadsbyggandet för de skapar inte framtidstro. Om vi begränsar oss till regelverket för bostadsbyggande finns det mycket nog att tala om där vi kan försöka bedriva en gemensam politik. Då kräver det av majoriteten att man lägger prestige åt sidan.

Anförande nr 4

R e g i n a Ö h o l m (m): Överallt pratar stockholmarna om bostadsbristen – på tunnelbanan, på arbetets fikapaus, på gymnasiet och på högskolorna. Det säkraste sättet att komma i kontakt med en ny bekant är att prata om bostadsbristen. Börja prata med någon som sitter bredvid dig på tunnelbanan, och ni kommer att ha en vild diskussion.

Om man lyssnar på något av de här samtalen eller själv är delaktig i dem är det ofta någon som säger: Men Billström har ju lovat att bygga 20 000 bostäder. Det får vi hoppas att hon håller. Ingenstans har jag hört i dessa samtal: Billström har ju lovat att påbörja 20 000 bostäder. Det är ingen som pratar om att påbörja. Att påbörja nya bostäder betyder sällan att man fysiskt byggt någonting annat än centimeterhöga modeller som stolt visas upp på stadsbyggnadskontoret. Man visar gärna upp fina, färgglada planer, men det är få som vet när de här byggena verkligen kommer att färdigställas.

Jag har förstått att stadsbyggnadsborgarrådet väldigt gärna vill bygga bostäder. Men ibland känns det som om stadsbyggnadsborgarrådet själv medverkar till längre planprocesser. Man lyfter ständigt planfrågor till fullmäktige – alltför ofta, tycker jag. Man gör stora detaljplaner i ett helhetsgrepp som ofta är kontroversiella och sedan överklagas och ändras flera gånger under loppet. Man tar inte fram små, enkla

detaljplaner utan man smäller upp fem sex punkthus i förorten, och sedan överklagar många.

Det är synd att stadsbyggnadsborgarrådet svarar med att 13 000 lägenheter ska vara påbörjade. Vad är egentligen påbörjade? Man måste tänka lite längre om man sitter i majoritet och lovar så mycket.

Våga tänka mer bostadsliberalt! Våga sälja av mark! Våga avstå från att göra så detaljerade markanvisningsavtal, som ofta ger problem! Våga uppvakta plan- och bygglagskommittén om vilka som ska få överklaga en detaljplan och vilka som inte ska få det! Precis som Nordin har sagt kommer det antagligen inte att bli så liberalt om kommittén får bestämma. Våga ändra befintliga detaljplaner! Våga låta fastighetsägare bygga på några våningar på fastigheter! Minska byggbyråkratin!

Anförande nr 5

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, Fullmäktige! Vid ganska många tillfällen när vi har diskuterat bostadsbyggandet säger ni på den borgerliga kanten att man inte kan bo i en plan. Det kan man inte heller. Men man kan faktiskt inte heller bygga några bostäder utan plan. Det tar ungefär 18 månader, i bästa fall, att få fram och påbörja en byggnation. Det betyder att vi under den första delen av den här mandatperioden har kunnat bygga på de planer som fanns framtagna, och de var inte många.

Vi har en besvärande bostadsbrist, och vi måste göra någonting åt den. Vi måste också göra någonting långsiktigt. Vi har för avsikt att påbörja 20 000 nya lägenheter. När jag säger påbörjad betyder det att man är etablerad på arbetsplatsen. Det är inte alls någon pappersmodell eller någon plan, Regina. Det är spaden i marken på arbetsplatsen, bygget i gång, kranar på plats! Det är påbörjat och etablerat.

Vi håller fast vid våra 20 000 nya lägenheter under mandatperioden. Det har gjorts ett fantastiskt arbete på stadsbyggnadskontoret. Man har faktiskt start-PM för 24 500 lägenheter.

Det som återstår nu, mina vänner, är det verkligt svåra jobbet. Det är att förankra alla de här byggnationerna ute i våra olika områden. Det är att se till att människor är med i den här processen, får delta och diskutera och göra det så tidigt som möjligt, för vi ska bygga bra och vi ska bygga funktionella och vackra bostäder. Det kräver en samlad politisk vilja. Det kräver att vi försöker samarbeta. Vi tänker göra allt vi kan för att svara upp mot att de 20 000 nya bostäderna blir en verklighet.

Anförande nr 6

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande och fåtaliga här i kammaren! Det har varit ett mäktigt muller som har hörts över nejden. Det är nästan så att man blir småskraj. Å andra sidan, när du satt som gatu- och fastighetsborgarråd, Sten, vad anvisades då tomter till? Jo, det handlade om bostadsrätter.

När vi tog över makten hade ni knappt några bostadsplaner färdiga som man kunde påbörja. Vi har i dag planer för 23 000–24 000 bostäder klara. Det gäller att vara med och se till att de får jord att bygga på, Sten.

Jag funderar också på hur det kommer sig att det i dag byggs så många fler hyresrätter. Ni byggde ju mängder av bostäder, enligt er själva. Men vad byggde ni? I dag finns det knappt någon som har råd att köpa de dyra lägenheterna. De som hade råd har redan köpt.

Det var 14 % hyresrätter som byggdes med era planer. Nu är det ungefär 50 % hyresrätter. Det är ganska viktigt och riktigt att göra på det sättet.

Man kan titta på vår egen statistik som plockas fram av stadens tjänstemän. Den visar på att det går långsamt, men det går framåt. Jag tror att de där 20 000 lägenheterna är färdigbyggda långt innan dina 40 år har gått till ända, Sten Nordin. I och för sig är jag ju inte med och ser det, men jag hoppas att du får glädjen att se att de 20 000 bostäderna är färdiga ganska snart. Jag tror dock knappast att alla har flyttat in när vi eventuellt byter majoritet. Däremot ska alla veta att de 20 000 lägenheterna snart finns.

Anförande nr 7

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Bostadsbyggande är en fråga som vi diskuterar ofta. Vad vi ofta inser, som inte är lika lätt att förklara i retoriken, är den komplexa situation som bostadsbyggande innebär. Jag tänker inte ge mig in i debatten om vad som går att lova. Jag hör här att vi har lite olika syn på statistik och vad det ena eller andra innebär.

Det är roligt att vi i den här kommunen är relativt överens över alla partigränser om att det behöver byggas. Man behöver från kommunen svara på det otroliga tryck som finns när det gäller att få till bostäder som fungerar för fler människor som vill bo i Stockholm. Det är roligt. Det som är tråkigt är att det finns kranskommuner ganska nära Stockholm, inom bostadsområdet så att säga, som inte alls agerar på samma ansvarsfulla sätt när det gäller att tillhandahålla bostäder som efterfrågas, speciellt av ungdomar och studerande.

Vi vet att det ges många markanvisningar. Det görs fler detaljplaner nu än under tidigare perioder. Vi behöver inte prata om vilka perioder. Det byggs faktiskt också. På sätt och vis kan det te sig märkligt för den som lyssnar. Det som vi politiskt kan bestämma att bygga är det som vi gör genom våra egna bostadsbolag. Det byggs hyresrätter inom de kommunala bostadsbolag vi har. Jag tycker att det är väldigt bra att vi utnyttjar den kanalen.

Däremot tycker jag inte att vi politiskt ska bestämma över allt byggande. Det är märkligt att höra det från det borgerliga hållet. Det innebär ju i praktiken att vi inte bara skulle ha kommunala bostadsbolag utan även kommunala byggbolag och kanske också kommunala bostadsrättsbyggare. Det trodde inte jag var borgerlig politik. Det är klart att det kommer att finnas ett marknadsinstrument, solklart. Därför kan vi som politiker ta många steg för att få till bostäder i Stockholm. Men vi är inte de enda som reglerar hela konceptet, från idé till färdig bostad.

Det finns också ganska många punkter i bostadspolitiken som vi inte är överens om. Vi i majoriteten pratar mycket om lägen, vad som är lämpligt att bygga, vad vi ska prioritera och var vi får fram projekten. Det jag hör från moderat håll framför allt nu är att vägen ut ur det är att begränsa överklaganderätten när det gäller byggprojekt och detaljplaner, att man inte ska göra detaljplaner med helhetsgrepp, som Regina Öholm pratade om. Det är skrämmande. Det begränsar också kvaliteten i det vi bygger. Vi kan faktiskt inte bygga för en kort period, för att de här bostäderna ska stå under vår kortsiktiga period. Det kanske handlar om mandatperioder. De här bostäderna i Stockholm ska stå en lång tid framöver. Då är det en kvalitetssäkring, vilket byggprojekt man än har, att det finns en överklaganderätt för medborgarna runtomkring, de som är närmast berörda. De måste också kunna komma in med sina synpunkter och få gehör för dem.

Däremot är det glädjande att vi är överens om att man kan göra mycket, att man kan bygga på existerande fastigheter och så vidare.

Anförande nr 8

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja börja med att betona en sak som båda Åsa Romson och borgarrådet Nordin tog upp, nämligen att det är viktigt och positivt att vi faktiskt i grunden är överens om målsättningen att det behövs 20 000 lägenheter under den här mandatperioden. Det tål att understryka, för det är faktiskt unikt att vi alla 101 i den här salen har tryckt på den gröna knappen och sagt att vi vill och vi ska bygga 20 000 lägenheter på fyra år. Det är i en stad där det för tio år sedan talades om att det var färdigbyggt, kära vänner. Det är någonting unikt som har hänt i Stockholm.

Sedan kan jag tycka att det är lite tråkigt att kamraterna på den borgerliga sidan har svårt att glädjas när vi nu faktiskt kan se att det börjar lätta. Det börjar hända saker igen. Jag har inte alls svårt att se att 2003 var ett dåligt år. Vi kan vara helt eniga om det. Nu har vi enligt USK-statistiken, som omhuldas från borgerligt håll här, 1 788 gjutna bottenplattor, som vi har förstått är ett viktigt mått. Vi har utöver det 1 000 lägenheter där byggstarten har skett och man har börjat gräva, som USK inte har registrerat. Vi har en prognos som säger att upp till 5 000 byggstarter kommer att ske 2004. Vi har en prognos för 2005 som säger att 5 000–5 500 byggstarter kommer att ske. Vi har en prognos för 2006 som är ännu högre.

Allt detta visar att det faktiskt är möjligt att nå 20 000 bostäder på fyra år. Det har ju etablerats i medierna som en sanning att detta är fullkomligt omöjligt. Men vi har en sådan situation där vi faktiskt tillsammans har gjort någonting fantastiskt. I stället för att prata om det säger ni: Ge upp målet! Det blir ingenting.

Ni leker med siffror för att visa att det går dåligt och säger att det från 2003 och fram till nu kanske har byggts 3 500. År 2003 färdigställdes 3 800 lägenheter, enligt USK. År 2004 och år 2005 är prognosen densamma, och 2006 är den ännu högre. Vi har prognoser som visar på att detta är möjligt! I stället får vi höra att vi ska gå tillbaka till ett bostadsliberalt tänkande, det vill säga låt marknaden styra. Men det är ju själva poängen med projektet om 20 000 bostäder, att det är ett politiskt mål som är satt utifrån de uppskattade behoven, de uppdämda behoven efter tio svåra år i

Stockholm. Det är därför vi har ett mål. Då kan vi inte gå tillbaka. Det kan inte vara allvar att vi ska gå tillbaka till något slags bostadsliberal politik där marknaden bestämmer hur det byggs, vad som byggs och hur mycket.

Anförande nr 9

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! När jag började prata sade jag att Py Börjeson hade gett två olika svar på två olika interpellationer. Nu ger hon dessutom ett annat svar än det som Roger Mogert ger. På frågan om målet 20 000 nya bostäder kommer att klaras svarar Py Börjeson att 20 000 nya bostäder kommer att påbörjas. Roger Mogert säger att 20 000 nya bostäder kommer att byggas. Det är naturligtvis inte samma sak. Nog sagt om detta. Vi får se i framtiden vem som vinner detta.

Det som är allvarligt, som Stockholms stad verkligen borde ta itu med, är att påverka regeringen när det gäller regelverket kring byggandet. Inom UD, Utrikesdepartementet, pratar man ibland om någonting som kallas för tyst diplomati. Det innebär att diplomaterna jobbar utanför rubrikerna med att försöka få folk fria eller vad det nu kan gälla. Ibland betyder det att man inte gör någonting. Jag börjar nästan tro att det som majoriteten försöker åstadkomma döljer sig bakom uttrycket tyst diplomati när det gäller bullernormer, miljökvalitetsnormer och så vidare. Hittills har man inte åstadkommit någonting.

Det är ställt utom allt tvivel att vår miljöminister inte fattar någonting, anser jag. Hon tycker fortfarande att det ska vara samma bullernormer på landet som det är i staden. Py Börjeson hänvisar till Boverkets rapport. Det som vi har fått höra hittills är bara att det kommer att bli värre. Man kommer att ställa ännu högre krav när det gäller buller, så att vi inte kan bygga i de lägen som är mest eftertraktade av människor att bo i. Detta är fullkomligt absurt.

Det som är intressant med den här frågan är också att det strider helt mot den översiktsplan vi har. Om vi inte kan bygga på gamla hamnområden, industrimark och så vidare måste vi gå ut i hagarna, utanför Stockholm, och bygga. Då måste vi bygga på ängsmark, på hållristningar och så vidare. Jag kan inte begripa hur Socialdemokraterna kan tycka att det är en bra politik, och jag kan inte förstå hur Miljöpartiet kan stötta den politiken.

Anförande nr 10

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ni raljerar från andra sidan över våra markanvisningar. Man kan inte bo i markanvisningar, säger ni. Nej, det kan man inte. Men det behövs mark för att bygga bostäder. Jag vet inte hur ni har tänkt er att man ska bygga bostäder utan att anvisa mark – luftslott, kanske. Det kan man ju inte heller bo i.

Det är med markanvisning som bostadsbyggandet börjar. Sedan vidtar processen med planering, planläggning, exploateringsavtal och så vidare. Det tar tid från det att markanvisning lämnas till att huset står klart. Är det sedan så att folk överklagar och det blir marksaneringsproblem kan det ta ett par, tre år.

Om ni nu tycker att det har byggts för lite under vår första tid vid makten faller det ansvaret egentligen tillbaka på er själva. Det var ju ni som satte i gång för lite. Det kan jag hålla med om, att ni satte i gång för lite. I synnerhet satte ni i gång för lite när det gäller att bygga hyresrätter. Det blir väldigt märkligt när ni talar om "bara 14 %". Jag skulle vilja säga att 14 % i alla fall är mer än 0 % när det gäller hyresrätter. 0 % var vad ni lyckades med första året när ni satt vid makten förra omgången. Vi säger numera fifty-fifty – minst hälften hyresrätter. Så kommer det att se ut i fortsättningen när vi nu är bra i gång med att anvisa mark, få klart detaljplanerna och bygga. Det tar lite tid att vända på kuttingen, men nu kommer det att byggas för fullt de närmaste åren. Det kommer att byggas hyresrätter.

Det klingar illa när ni oroar er för andelen hyresrätter, för det var ni som ensidigt prioriterade bostadsrätter. Det var marknaden som skulle avgöra. Sedan gjorde ni det ännu värre genom att understödja en gigantisk omvandling av hyresrätter till bostadsrätter, så att utbudet av hyresrätter minskade ytterligare. Det är det som vi nu håller på att ändra på som bäst. Vi kommer att klara de här 20 000, det är jag inte orolig för.

Anförande nr 11

Borgarrådet N o r d i n (m): Det kanske skulle vara klokt av majoriteten att utse en företrädare i den här debatten. Nu när ni är många uppe blir det många argumentationslinjer. Vi får höra från Roger Mogert att ni har kommit i gång väldigt bra med bostadsbyggandet. Enligt den argumentation som förs från Ann-Marie Strömberg så beror det på vad som gjordes under den borgerliga tiden.

Ni får väl försöka snacka ihop er lite grann när det gäller om det var bra eller dåligt under den borgerliga tiden. Vi vet att vi fick fart på bostadsbyggandet då.

Jag tycker inte att det är något fel att ha en ambition att bygga 20 000 bostäder. Jag har inget önskemål om att ni ska överge den. Men det finns ju ett demokratiskt krav. Man kan inte avge vilka vallöften som helst och sedan faktiskt inte uppfylla dem. Det kommer vi att fortsätta att prata om. Det handlar inte om någon missunnsamhet, utan det är en viktig del av demokratin.

Sedan tycker jag att de socialdemokratiska vännerna här hukar när det gäller de svåra frågorna – när det gäller hur vi ska hantera frågan om PBL, bullernormer och hur ni ska hantera er egen regering i de här frågorna. Det är ju faktiskt ett av era största problem, er egen regering.

Det här är en fråga som kräver breda politiska lösningar. Om inte ens socialdemokratin i Stockholm, som har en rungande majoritet bakom sig för att bygga 20 000 bostäder, slår näven i bordet i de här frågorna gentemot de egna partikamraterna på riksplånet, vem ska då göra det? Jag har nämligen inget problem med mina partikamrater på riksplånet när det gäller regelverket. Vi är fullständigt överens. Det är ni som har jätteproblem, och det är ni som måste ägna kraften åt att ryta till och säga ifrån.

Sedan finns det många nidsbilder av det som hände förra mandatperioden, när byggandet kom i gång. Då tyckte ni plötsligt att vi skulle ha reglerat mer och

bromsat vissa byggen. Det är intressant att läsa artiklar om vad flyttkedjorna faktiskt har betytt – det var en senast i helgen. Det handlar om hur många lägenheter som har tillkommit på marknaden även genom en del, som vi alla kan tycka, dyra bostadsrätter. När de säljs lösgör de faktiskt betydande flyttkedjor.

Jag tycker att det ska vara en mångfald i byggandet. Om man låter efterfrågan och marknaden styra så blir det en mångfald i byggandet, för det finns en mångfald i efterfrågan. Varför skulle inte det fungera just på bostadsområdet, när det fungerar på andra områden?

När det gäller markanvisningar har ni inga problem. Om ni i majoriteten är splittrade så får ni ju hjälp av oppositionen. Det fixar sig alltid. Den delen rullar på bra. Jag hade betydligt större problem när det gällde markanvisningar, för det var en betydligt surare opposition på den tiden.

Anförande nr 12

A n n i k a S t u d e (v): Ordförande, åhörare och kamrater här inne! Jag vill tala om att vi bygger på Kungsholmen. Vi bygger som sjutton! Det är bara det att byggherrarna sätter stopp, för de får inte sälja sina lägenheter. Vi kanske skulle inrikta oss på att bygga lite fler hyresrätter i stället för bostadsrätterna. Ann-Marie Strömberg hann före mig i den saken, så jag ska inte utveckla den. Men, som sagt, vi får dem inte sålda. De är för dyra.

Anförande nr 13

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Ni har gjort er lite lustiga över att man får olika svar vid olika tillfällen av olika personer. Det kan man ju tycka har ett visst underhållningsvärde.

20K-projektet är ett levande projekt. Siffrorna ändras från dag till dag, projekt tillkommer och försvinner, försvåras och förenklas, men hittills går de framåt. Så är det. Därför är varje prognos hittills bättre än den föregående.

Jag kan känna en viss irritation när man medvetet förvanskar det som sägs. Jag sade ganska tydligt att det i dag är fullt möjligt med byggstart för 20 000 lägenheter. Jag sade också att det kanske till och med är möjligt med 20 000 färdigställda. Jag sade inte att det blir så. Det kan jag rimligtvis inte säga, eftersom vi har ett marknadsinslag i byggandet. Det vet vi alla. Men det är fullt möjligt, och det är detta som är unikt. Det är värt att ägna tid åt.

Jag delar inte uppfattningen att det viktigaste just nu är att påverka regeringen. Jag vill påstå att detta är möjligt att uppnå även med nuvarande lagstiftning även om jag kan instämma i synpunkten att den till vissa delar är ett problem. Jag oroar mig kanske i första hand för en kommande arbetskraftsbrist, för ökade entreprenadkostnader och de undanträngningseffekter som det kan ge. Det viktiga just nu är att vi gör allt vi kan för att få processerna att rulla och fortsätter att skicka signaler om att vi är eniga om att Stockholm ska växa.

Sedan ska vi påverka regeringen. Vi bedriver ett systematiskt arbete mot regering och riksdag. Tyvärr ligger det i den tysta diplomatins karaktär att den är just tyst.

Anförande nr 14

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag tänkte börja med en eloge till Vänsterpartiet. Ni har ju helt ändrat politik, och det är vi väldigt tacksamma för. Under förra mandatperioden var ni emot i stort sett alla byggen och markanvisningar. Nu är Vänsterpartiet plötsligt för byggande och sällan emot. Det tycker jag är mycket bra.

Det är intressant hur vi ser på regelverket när det gäller byggande kontra andra delar av samhällslivet. I Sverige kan man bli dömd till livstids fängelse efter att ha överklagat en gång. När det gäller byggande kan man överklaga gång efter gång. Detta är inte rimligt. Det leder till att det tar orimligt lång tid att bygga i Sverige. Detta måste förändras. Men de signaler vi får från regeringshåll är att det snarare kommer att bli värre. Visst är det ett jättestort problem.

Roger Mogert oroar sig för kommande arbetskraftsbrist. Det gör jag också, när det gäller svensk arbetskraft. Vi har en fullkomligt undermålig gymnasieskola när det gäller detta. Många av de elever som går ut från gymnasiets byggprogram håller inte den kvalitet som många byggare skulle önska att de gjorde. Men jag tror å andra sidan att vi väldigt snart kommer att få se byggare från andra länder som håller en hög och bra kvalitet. Jag är faktiskt inte särskilt oroad över en brist där, utan jag är mer oroad över regelverket.

Om vi inte får en förändring när det gäller till exempel bullernormerna kommer man inte att kunna bygga i de mest attraktiva lägena i Stockholm – eller i Malmö, i Göteborg, i Uppsala eller i Västerås. Det här är ett problem som gäller snart sagt alla något större städer. Jag hoppas verkligen att ni skickar de signalerna i den här så kallade tysta diplomatin.

Anförande nr 15

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag skulle vilja ta upp den kastade handsken om bullernormerna som en försvårande omständighet för byggandet, som Lotta Edholm tar upp nu. Den frågan kommer ofta upp från Folkpartiets sida även i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Normerna för buller har ingenting att göra med om det ligger centralt eller perifert. Människor har samma motståndskraft mot buller vare sig de bor i staden eller på landet. Normerna är satta för att värna hälsan, inte för någonting annat. Då spelar det ingen roll ifall det är i staden eller på landet som man råkar ut för bullret. Bullernormen räcker. Ute på landet kan det också mycket väl finnas en del bullerkällor som når samma höjd.

Vi i Miljöpartiet är också väldigt angelägna om att kunna bygga i attraktiva lägen. Det är bra om vi kan utnyttja gamla hamnlägen och även ställen inne i staden, speciellt i kollektivtrafiknära lägen. Det är ju också en fara för att det ska bli ännu mer buller, eftersom kollektivtrafik också alstrar buller. Det man kan göra är att se

till att det finns en tyst sida och tillräckliga åtgärder för att hålla bullret ute, så pass att man kan vara inomhus. Men människor vill inte bara vistas inomhus. De vill sitta på sin balkong eller kunna ha fönstret öppet. Då blir det problem.

De här bullernormerna är uppsatta för hälsans skull, inte för att hålla bort byggandet från innerstaden. Vi arbetar hårt på att försöka hitta sätt att komma till rätta med det här, eftersom det är viktigt att fortsätta byggandet just där det finns kollektivtrafik och annan möjlighet till transporter.

Anförande nr 16

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! En del i att få i gång byggandet ligger i att vi måste hitta en nivå för hur man ska kunna bygga efter den efterfrågan som finns i dag. Vi kan konstatera att kötiden på bostadsförmedlingen för dyra lägenheter inte är mer än ett–två år. Det är klart att byggherrar är tveksamma till att börja bygga om de inte tror att de ska kunna få avsättning för sina lägenheter. Därför är det oerhört viktigt att vi gör verklighet av den verkligt stora utmaningen.

Det är en stor utmaning att få i gång byggnationen. Men det är en lika stor utmaning att hitta vägarna för att kunna bygga billigt, så att vi kan få produktionskostnader som i en förlängning ger bostäder med hyror som gemene man kan efterfråga. Det har vi gjort genom att inte sälja marken till högstbjudande, genom att hjälpa till när det gäller infrastrukturen och arbeta med investeringsbidragen. Vi har startat arkitekttävlingar inom allmännyttan där vi har lagt fast en nivå för kostnaden för lägenheten. Man har också inom Svenska Bostäder tagit fram typhus. Det här är viktiga delar för att vi ska få i gång bostadsbyggandet på allvar.

Jag vill också lugna er på den borgerliga sidan: Det är klart att det pågår samtal med regeringen, med bostadsministern och miljöministern. Vi i Stockholms stad arbetar också med bullernormerna gemensamt med länsstyrelsen.

Anförande nr 17

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Först vill jag säga en sak till Annika Stude från Kungsholmen. Om det är så att man inte får sälja sina bostadsrätter så är det en varningssignal för hela bostadsmarknaden. Det är också en varningssignal, som stadsbyggnadsborgarrådet var inne på, att även hyresrätterna till sist kan bli svåra att hyra ut därför att folk inte har den köpkraften att efterfråga bostäder som de i och för sig önskar sig men inte har råd med. Där finns det också mycket som man borde kunna göra på politisk väg för att sänka kostnaderna.

När alkoholskatten i Sverige sänks, som det nog blir till sist, kommer byggandet att vara den mest beskattade verksamheten över huvud taget, med 60–65 % av kostnaden totalt. Fastighetsskatten höjer hyran. Man måste inleda en avveckling av den. PBL har jag redan varit inne på. Bullernormerna är ett problem som man inte kan tassa runt. Det är ju inte rimligt att man nu inför normer som, om de hade gällt tidigare, innebär att innerstaden inte hade fått byggas. Det är ju faktiskt så! Det utslag som gällde kvarteret Stuten mitt i Stockholm innebär ju att innerstaden inte hade fått byggas om de reglerna funnits tidigare. Ska vi då riva innerstaden? Nej, det tycker ju ingen. Men då måste man också inse att vi för allt i världen måste få

fortsätta bygga bostäder där människor vill bo, och det är väldigt många som vill bo där.

Vi kan väl bli eniga om att 18 månader för en vanlig plan inte är acceptabelt, stadsbyggnadsborgarrådet. Vi måste jobba för att få ned den tiden radikalt. Det sägs att man på andra håll har lyckats med detta. Då måste vi titta på vad de har gjort, i så fall. 18 månader är väl inte acceptabelt.

Jag ser att Roger Mogert står uppsatt på talarlistan. Det fanns en partsöverenskommelse om hyressättningen som skulle kunna underlätta nyproduktion av hyresfastigheter i Stockholm. Nu mullras det från Hyresgästföreningen i Stockholm, efter vad jag har läst i tidningen, att man vill lämna den. Vad tycker du om det i så fall? Kan du kommentera vad du tycker om detta? Det är ju oerhört viktigt att de parter som finns på hyresmarknaden uppträder ansvarsfullt och även ser till de bostadslösas intressen och inte bara till dem som redan har en bostad.

Det finns väldigt mycket som vi gemensamt skulle kunna göra. Det handlar mycket om att påverka vår omvärld. Jag tror inte på tyst diplomati där. Jag tror att Stockholm, huvudstaden, måste säga ifrån. Ni står här och prisar enigheten om att vi ska bygga mycket. Yes! Då borde vi också kunna ha en enighet om att röja undan alla dessa dumma hinder som gör att vi inte kan förverkliga våra egna önskemål.

Anförande nr 18

R e g i n a Ö h o l m (m): Åsa Romson kritiserade mig tidigare för det jag sade om helhetsgrepp och möjlighet att överklaga. Min poäng var att om majoriteten verkligen vill uppfylla löftet om 20 000 nya bostäder, då måste man också våga tänka på hur man bygger effektivt. Men det känns inte som om stadsbyggnadsborgarrådet gör det. Det är faktiskt ni som har lovat att bygga effektivt. Då måste ni se problemet med de långdragna planprocesserna, som stadsbyggnadsborgarrådet ofta har nämnt.

Att till exempel lyfta en detaljplan till kommunfullmäktige förlänger planprocessen minst två månader. Att göra en enorm detaljplan när det ska byggas fem sex punkthus i en förort påminner ganska mycket om miljonprogrammets problem, och alltfler säger numera ifrån.

I dagens plan- och bygglag är det inte tydligt vilka som är berörda och vilka som får överklaga. Jag håller med Åsa Romson om att det ska finnas möjlighet att överklaga en detaljplan. Men det är ganska viktigt att ni uppvaktar era vänner bland dem som utvecklar plan- och bygglagen i fråga om vilka som får överklaga. Någon som bor 1, 2 eller 3 kilometer från området och ibland rastar hunden i området ska inte ha möjlighet att överklaga planen, vilket förlänger processen tre fyra månader.

Vad gäller bullerfrågan är det inte realistiskt med dagens regler. Man måste skilja på vad som är innerstaden och vad som är ytterstaden. Det är inte heller realistiskt att man som boende i innerstaden ska kunna ha ett fönster öppet och sova på natten. Bor man i innerstaden ska man våga tåla lite buller, och det gör också de flesta stockholmare. Som Sten Nordin sade tidigare: Hade de bullerregler som finns i dag funnits

förr i tiden hade inte Stockholm bebyggt nästan något alls. Kanske hälften av fastigheterna skulle ha byggts.

Bullerreglerna måste ni våga påverka mer. Det är inte realistiskt att det är i stort sett samma regler på landsbygden som i innerstaden. Att det är 55 dB mätt vid fasaden som räknas är inte heller realistiskt. Våga påverka er egen regering mer!

Anförande nr 19

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Sten Nordin! Att folk inte köper bostadsrätter behöver inte enbart bero på att det är dyrt. Det kan också bero på att marknaden är mättad och att det är hyresrätter som behöver byggas.

I mitt Liljeholmen har jag, när det börjar bli inflyttningsklart i området Årstadal, märkt att JM har överlåtit en del byggätter till kommunala bolag, och dessa lägenheter är faktiskt uthyrda, trots att det är rätt höga hyror. Det är också glädjande nog många barnfamiljer där. Orsaken kan alltså vara att marknaden är mättad och att det är hyresrätter som behövs.

Sedan till Lotta Edholm: Under förra mandatperioden reserverade vi i Vänsterpartiet oss väldigt många gånger mot markanvisningar, men det gäller ju att läsa innehållet i reservationerna också! I de allra flesta fall handlade det inte om att vi var emot byggnationen som sådan utan att vi ville bygga hyresrätter när ni ensidigt satsade på bostadsrätter. Det var det som var grunden. Jag skulle kunna rabbla upp våra reservationer utantill. Det handlade om att vi ville låta allmännyttan bygga hyresrätter, eftersom vi tyckte att det var det som behövdes.

Sedan har vi en handfull reservationer som gäller byggande på mark som vi inte bedömde vara lämplig att bygga på. Det handlade i några fall om bollplaner, som i Råcksta och i Skärholmen, där vi nu har gått med på byggandet eftersom det blir en fullgod ersättning. Det har också handlat om värdefull grönyta.

Det är väldigt märkligt att ni säger er värna om värdefull grönmark. Jag tycker inte att de partier som har gått med på att bygga 750 lägenheter i det blivande naturreservatet Sätterskogen ska framställa sig som grönområdenas värnare.

Anförande nr 20

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja ge svar på två saker, det första från Lotta Edholm när det gäller överklagande.

Jag instämmer naturligtvis i analysen att det är alldeles för lätt att överklaga och att det finns för många tillfällen att göra det. Däremot har vi uppenbarligen olika regeringsskällor. Det är möjligt att dina källor är bättre. Vi kan göra upp om det i ett annat forum. Jag får i alla fall delvis andra signaler om detta.

Det är glädjande att du inte är orolig för arbetskraftsbrist eller ökande entreprenadkostnader. Det är väl möjligen mer oroande att branschen visar sådan oro.

Till borgarrådet Nordin angående frågorna om partsöverenskommelse: Jag antar att du menar hyresdifferentieringen. Där agerade Svenska Bostäder, där jag är ordförande, något av en spjutspets under förra hyresförhandlingen, genom att gå ut först och sätta en hyresnivå som möjliggjorde en differentiering – så är det. Jag hoppas att det är svaret på din fråga.

Jag delar din oro, om det är så att det skulle svikta i branschen. Om det sviktar beträffande bostadsrätter eller hyresrätter är det problem. Då är det svårt att bygga. Jag tycker i och för sig att det är en fördel med den modell som vi faktiskt gemensamt har valt, att vi bygger över hela staden. Det innebär att vi kan dra nytta av lokala marknader, lokala intressen och lokala byggprojekt på ett annat sätt. Det gör att jag inte känner någon oro i dagsläget för det ganska stora projekt på nordvästra Kungsholmen som har nämnts. Jag får tvärtom väldigt positiva signaler därifrån.

För att summera ser jag en väldigt positiv prognos, där antalet byggstarter ökar kraftigt. Antalet byggstarter kan fortfarande möjligen bli 20 000. Byggkostnader och bokostnader i nyproduktionen sjunker för både hyresrätter och bostadsrätter. Det är de tydliga signaler som jag får.

Till slut: Det är klart att vi ska påverka regeringen. Men jag vill sluta med att citera Sten Nordins företrädare som vice ordförande i gatu- och fastighetsnämnden, Börje Vestlund: Det måste finnas bättre sätt att påverka än att marschera gata upp och gata ner. Det är inte alltid den som låter mest som påverkar bäst.

Anförande nr 21

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag vill bara avslutningsvis kommentera detta med den långa planprocessen.

Alla som arbetar med byggnation har blivit varse att ingenting berör människor så mycket som när det ska byggas i närheten av där man bor. Därför är den demokratiska delen av planprocessen väldigt viktig. Men jag tror att vi själva kan göra mycket för att förkorta den processen genom att så tidigt som möjligt förankra planerna ute i bostadsområdena när vi kan det. Att lyfta frågan till kommunfullmäktige kan ibland förkorta processen, genom att vi då undviker överklaganden.

Sedan vill jag gärna säga, när vi nu bygger så här mycket och har för avsikt att bygga så här mycket, att de 20 000 lägenheterna egentligen är en droppe i havet i förhållande till vad vi faktiskt behöver bygga. Därför är det viktigt att detta är ett långsiktigt byggnadsprojekt och att vi fortsätter med en hög nivå på byggnadstakten. Men det är också viktigt att vi frågar oss vilken stad vi vill leva i, när vi ska planera in så många olika byggprojekt.

Det handlar om våra båtuppläggningsplatser och strövområden. Det handlar om nationalstadsparken, Beckholmen och Slussen. Allt detta är det viktigt att vi diskuterar tillsammans. Jag ser fram emot det arbetet, när vi ska diskutera Vision 2030.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Den ekonomiska situationen i Stockholms stad*

Anförande nr 22

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande! Jag är väldigt bekymrad över den ekonomiska utvecklingen i stadens verksamheter. I tertialrapport 1 beräknades underskottet bli hela 540 miljoner kronor. Ingenting tyder på att utvecklingen har förbättrats. Tvärtom tyder utvecklingen i stadsdelsnämnderna på att underskottet kan bli större.

Det mest alarmerande är explosionen beträffande socialbidragskostnaderna. Tvärt emot socialdemokraternas vallöfte om att minska socialbidragsberoendet visar alla siffror att andelen socialbidragsberoende ökar och att kostnaderna ökar. Jag förstår att du som finansborgarråd, Annika Billström, också är orolig.

Med detta som bakgrund vill jag fråga vilken uppskattning du gör av tertialrapport 2.

Anförande nr 23

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige, Kristina Alvendal! Tertialrapport 2 kommer nästa vecka eller om fjorton dagar. Jag tror att siffrorna kommer att se bättre ut. Vi har fått tydliga rapporter om att skatteintäkterna för Stockholm ökar. Uppräkningstalen som baseras på skatteunderlaget har också förbättrats. I de ständiga samtal, dialoger och diskussioner som vi har med stadsdelarna ser vi dessutom att utvecklingen när det gäller försörjningsstödet har stannat av, det vill säga att kostnaderna inte stiger längre.

Jag vet inte vilka områden eller konjunkturmätningar du ser på. Men omvärlden och den privata sektorn i Stockholm visar tydligt positiva siffror. Om det får genomslag i Stockholms stads budget för resterande delen av år 2004 är svårt att säga. Att det kommer att få genomslag för år 2005 och framför allt år 2006 är alldeles glasklart.

Anförande nr 24

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Tack så mycket för svaret. Tyvärr känns det inte som om du delar den oro som man känner i stadsdelsnämnderna, där underskotten faktiskt ökar och där man i de bedömningar som man gör konstaterar att man inte har mindre underskott än tidigare.

Du säger att skatteintäkterna ökar. Men sedan ni tog över majoriteten här i Stads-
huset, Annika Billström, har kostnaderna ökat med 7 procent varje år. Det ska jämföras med en ökning av intäkterna på 1–1 ½ procent per år.

När vi lämnade över finansborgarrådsposten i den här staden fanns det 2 miljarder i kassan. Nu är de pengarna borta. Kassakistan är tömd.

Om jag vore finansborgarråd skulle jag vara extremt orolig och ha ett antal åtgärder på förslag för att hålla budgeten i balans.

Anförande nr 25

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Herr ordförande! Om man far med lögner är det svårt att ta en diskussion. För det första, Kristina Alvendal, var de två miljarderna inte driftpengar. Det var inte pengar som man kan använda i stadsdelsnämndernas verksamhet. Det handlar mycket riktigt om en intäkt på grund av försäljningar av sådant som utgör stadens förmögenhet. Men är det något som Stockholms stad är fortfarande så är det förmögen. Vi har en samlad förmögenhet i fritt, rörligt, eget kapital på närmare 20 miljarder. Det är det första.

Det andra är att ni påstod och påstår att lågkonjunkturen är hemmasnickrad av socialdemokratin, trots att det är lågkonjunktur i borgerliga kommuner, i andra delar av världen och i andra delar av Europa. Skatteunderlaget har mellan 2003 och 2004 minskat med 800 miljoner kronor. Det är djupt allvarligt, och det är klart att vi då lägger en budget så att den ska balansera vid årsbokslutet för 2004. Självklart är det så.

Anförande nr 26

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Det är spännande att man, när argumenten tryter, blir påhoppad och kallad lögnare.

Det handlar de facto om stadsledningskontorets egna uträkningar. Det är din partikollega stadsdirektören och hans kansli som har räknat ut att kostnaderna för stadens verksamhet ökar med 7 procent varje år. Skatteintäkterna motsvarar inte den ökningen, utan den ökning som man får in via skatter är bara 1–1,5 procent.

Ni har framför er en kostnadsexplosion, och hela er politik i dagsläget är en underskottspolitik, Annika Billström.

Det är så jobbigt att om det blir val nu, som det är planerat till 2006, kommer vi att få städa upp igen. Det är alltid så att vi bygger upp en buffert i staden och ni gör av med bufferten. Ni måste ha en plan för att utgifter och intäkter ska gå ihop!

Anförande nr 27

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Moderaterna ska inte behöva städa upp, för vi sköter budgeten och sköter ekonomin. Om det var några som städade upp var det vi, när vi tog över 2002, med ett allvarligt underskott på 313 miljoner kronor i stadsdelarnas verksamhet i en högkonjunktur.

När man inte låter verkligheten styra och när man lägger budgetar som är underbalanserade från början, med luftbesparingar och med något man kallar dynamiska effekter, tacka för att det också blir kraftiga underskott i budgeten! Jag lovar dig, Alvendal, att du absolut inte ska behöva städa upp. Vi kommer att balansera vår budget både 2004, 2005 och 2006!

Fråga nr 2. Vallöfte om föreningsbidrag

Anförande nr 28

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige, finansborgarrådet! Den 20 september kunde man i tidningen City läsa om de vallöften som socialdemokraterna ansåg vara uppfyllda. Ett av de vallöftena gällde ökat stöd till Farsor och morsor på stan. Det var en stor bock framför det.

Då skulle jag vilja fråga finansborgarrådet: På vilket sätt anser du att det löftet är uppfyllt?

Anförande nr 29

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ann-Katrin Åslund! Jag vet inte om det är en medveten felsägning eller en medveten feltolkning. Men det stod aldrig – och det har aldrig varit vår mening att uttrycka det – att stödet till Farsor och morsor på stan skulle öka. Däremot har vi en rubrik där det står: Farsor och morsor på stan och andra frivilligorganisationer ska ges ett ökat stöd under mandatperioden. Så har också skett.

Det är många olika organisationer som jobbar förebyggande med framför allt ungdomsverksamhet som nu får stöd av Stockholms stad. Därför anser vi att punkten är uppfyllt.

Anförande nr 30

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Om man läser på Socialdemokraternas hemsida, steg 59, står det: ”Farsor och morsor på stan och andra frivilligformer som verkar för trygghet ska få ökat stöd.” Då är det väl konstigt att de som står allra först inte känner till att de har fått något stöd.

För ett år sedan kontaktade vi Farsor och morsor på stan för att fråga dem om de hade hört något från socialdemokraterna eller något annat parti. Det hade de inte gjort. Det stöd som de hade behövt då gällde en lokal. Men det är ingen som har hört av sig och frågat efter det. De skickade också för ett år sedan ett brev till stadsdelsnämndernas ordförande i innerstaden och till stadsdirektören och gruppledarna i Stadshuset. Men de har inte hört någonting från majoriteten.

Då undrar jag: På vilket sätt anser du att löftet om stöd till Farsor och morsor på stan är uppfyllt? De står ändå först – före de andra ideella organisationerna.

Anförande nr 31

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ann-Katrin! Jag förstår att du vill skruva på den här frågan. Du får gärna göra det, om det känns rätt och riktigt. Formellt skulle jag som finansborgarråd aldrig kunna medverka till att vi betalar ut bidrag till föreningar som inte söker bidrag i Stockholms stad.

Att man har vänt sig till stadsdelarna beklagar jag. Det är ändå ur socialtjänstnämndens budget som den här typen av anslag ges. Representanter för Farsor och morsor på stan har också i media sagt tydligt att man inte har sökt bidrag men att man kanske kommer att söka bidrag härnäst. De är varmt välkomna att göra det, på samma sätt som alla andra organisationer som jobbar med den här typen av förebyggande verksamhet.

Anförande nr 32

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Annika Billström! Du måste väl ändå hålla med om att det är lite konstigt att ni direkt nämner Farsor och morsor på stan och att det sedan inte ens har blivit någon kontakt. Brevet från dem har inte bara gått till stadsdelsnämnderna, utan det har också gått till gruppledarna. Men inget svar har de fått av någon.

De är ganska besvikna nu, och de är också oroliga och tycker att det är tråkigt att ni har använt deras goda namn. De har ju ett mycket välklingande namn, eftersom de gör ett jättebra jobb. Det är ni som har satt en bock för att ni har uppfyllt löftet att ge dem ökat stöd.

Då måste du ändå hålla med om att det är lite konstigt att de inte har sett en tillstymmelse till ökat stöd, vare sig det handlar om ekonomiskt stöd eller annat stöd genom att ni över huvud taget har visat intresse för dem.

Anförande nr 33

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är fascinerande att lyssna till dig, Ann-Katrin Åslund. Att skruva på den här frågan på det sätt som du gör innebär att du i praktiken uppmanar mig att betala ut bidrag till Farsor och morsor på stan fast de inte har sökt pengar. Det kan ingen ansvarsfull politiker göra.

Det viktiga är precis det som andra organisationer känner: Äntligen har stödet ökat med 6 ½ miljoner kronor, för organisationer som jobbar förebyggande med framför allt ungdomsverksamhet. Det är det viktiga, och jag tror också att många organisationer känner att det nu finns ett utrymme för att göra den här typen av satsningar.

Fråga nr 3. Socialbidragsutvecklingen i Katarina-Sofia

Anförande nr 34

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Den sittande majoriteten har i sin plattform sagt att man ska minska bidragsberoendet i staden. Det rimmar lite illa med de siffror som finns – i alla fall i den stadsdel där jag är aktiv.

Från januari 2003 till juli 2004 har vi gått från 349 till 489 hushåll. Varje månad har det varit mellan 72 och 126 fler hushåll som har fått socialbidrag jämfört med förra året. I vår budget har vi pengar för 300 hushåll. Ökningen är 40,1 procent, och kostnaderna har ökat med 55,9 procent. Det är mest i hela staden.

Jag skulle vilja fråga socialborgarrådet vilka åtgärder hon tänker vidta för att minska socialbidragen i framför allt vår stadsdel.

Anförande nr 35

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Margareta Björk! Till skillnad från er har vi stort förtroende för stadsdelarnas egen förmåga att agera. Jag förstår att ni inte har det. Ni ville ju lägga ner stadsdelsnämnderna. Men inte desto mindre vet jag att hela stadsdelsnämnden i Katarina-Sofia är involverad i detta och är bekymrad över att antalet personer i Katarina-Sofia som behöver försörjningsstöd har ökat och att det är ett stort underskott.

Vad jag vet har också Katarina-Sofia – till skillnad från andra stadsdelar, och just därför att det ser lite olika ut i olika stadsdelar är det så förnämligt med stadsdelsnämnder – en stor del ungdomar som behöver försörjningsstöd, och de har också en stor del svårplacerade män. Det är en skillnad mot andra stadsdelar.

Man arbetar på olika sätt för att få ut människor i arbete. Man har också en grupp för de svårplacerade, ensamstående männen. Man har nyligen fått pengar från Kompetensfonden för att i ett projekt tillsammans med Maria-Gamla Stans stadsdelsnämnd arbeta med ungdomsarbetslösheten.

I Katarina-Sofia handlar det, till skillnad från många andra stadsdelar, om ganska korta tider. De flesta får bidrag i tre månader. Det är få som är långtidsarbetslösa. Men det är illa nog att så många människor i Katarina-Sofia hamnar i en tillfällig ekonomisk svacka så att de får det här stödet under tre månader.

Något som har tillkommit är att försäkringskassan i Katarina-Sofia och på några andra ställen men inte överallt i staden inte längre godkänner de sjukintyg som den enskilde individen har lämnat. Det innebär att man får gå tillbaka till socialtjänsten och söka stöd.

Anförande nr 36

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det måste väl ändå oroa socialborgarrådet att det är en så kraftig ökning som 55,9 procent från januari 2003 till juli 2004. Dessutom ökar antalet personer som får försörjningsstöd och är under 24-25 år. Det minskar alltså inte. Det var 44 personer i januari 2003, och det är 101 personer i juli 2004. Det har varit en ökning också mellan juni och juli hos oss.

Socialborgarrådet säger att man jobbar på olika sätt. Då borde man väl ändå se resultat någon gång? Men det fortsätter hela tiden att öka. Då måste man väl gemensamt mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen se ett resultat någon gång? Men det ser vi inte, utan i stället ser vi bara siffror som ökar. Som socialborgarråd måste man komma med förslag och lite olika direktiv till stadsdelarna om hur de ska minska det skenande underskottet.

Anförande nr 37

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är fascinerande. Jag stod just och talade om att man i Maria-Gamla Stan och i Katarina-Sofia tillsammans har ett ungdomsarbetslöshetsprojekt med medel ur Kompetensfonden just för de här ungdomarna.

Jag är oroad, även om jag inte kan siffrorna lika bra som du. Men jag såg att du gled på dina procentsatser. Det tycker jag är ett fult argument. Vi kan vara lika oroad. Jag vet också att ni diskuterar detta gemensamt i nämnden.

Det vi har gjort på central nivå är att borgarråden Teres Lindberg, Margareta Olofsson och Erik Nilsson tillsammans har skrivit och bett att få en pilotverksamhet just till Stockholm, det så kallade Navigatorcentrum som uteslutande går ut på att få unga människor tillbaka i skola eller i yrkesliv, just de unga människor som har hamnat utanför när skolan har slutat och de inte har kommit in i yrkeslivet. De direktiven har väldigt tydligt gått ut till varje stadsdel.

Anförande nr 38

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är väl bra att man har bett att få Navigatorcentrum. Vad jag förstår kom det efter det att en moderat fullmäktigeledamot hade lagt en motion om det. Vi hoppas att det kommer att ge något resultat.

Men jag tycker ändå att det borde vara något som socialborgarrådet tänker på att det under ett och halvt år har varit en otroligt stor ökning av antalet hushåll i en stadsdel utan att man har vidtagit några åtgärder under den tiden utan bara låtit det hela fortsätta.

Det är jättebra om man jobbar över gränsen mellan arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Det tror jag är det enda sättet att få ner siffrorna.

Man måste också stimulera till flera arbetstillfällen. Det finns väl ändå några kommunicerande kärl med regeringen?

Anförande nr 39

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är otroligt fascinerande, Margareta Björk. Det var faktiskt ni som under er tid i majoritet tog bort alla pengar för att jobba med arbetslöshetsfrågorna. Inte ett öre för det lade ni till stadsdelarna.

Jag tycker att det är trevligt om Navigatorcentrum kommer till på grund av en motion av moderaterna. Då vore det kanske också på sin plats att Margareta Björk som vice ordförande i Katarina-Sofia stadsdelsnämnd engagerade sig för hur ni gemensamt ska kunna få ner antalet personer som behöver försörjningsstöd.

Du vet lika väl som jag att man jobbar med arbetsförmedlingen och har ett gott samarbete med dem och har ett mindre gott samarbete med försäkringskassan på grund av deras egna regler. Du vet också att man har sökt pengar till ett ungdomsarbetslöshetsprojekt. Du vet ganska mycket, och även jag vet ganska mycket.

Jag går inte ut och tar ordföranden i en viss stadsdelsnämnd i örat och säger: Nu ska du se till att det kommer jobb. Även ni moderater brukar säga att man inte skaffar jobb på det viset. Det håller jag med om. Men självfallet följer jag utvecklingen.

Fråga nr 4. Servicehusomvandling

Anförande nr 40

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Fullmäktige har tagit beslut om omvandling av servicehus till seniorboenden. Vi från Folkpartiets sida hyser nu stor oro. Omvandlingen går i blixtfart i viss stadsdelar. Jag kan ta Hässelby-Vällingby som exempel. Där ska man nu omvandla ett stort antal servicehus. Det ska ske snabbt till årsskiftet och även under våren. Det ska gå väldigt snabbt.

Vi är oroliga för att detta sker av besparingsskäl, vilket vi ser. Man kan titta på äldrestrukturen i Hässelby-Vällingby. Där ökar antalet äldre mest i hela Stockholm. Men där drar man nu ner antalet platser med nästan 200. Det drabbar de äldre.

Förutom det genomdrivs detta på ett väldigt förvirrat sätt. Man vet egentligen inte vilken definition det är på ett seniorboende, vilken service man får där och så vidare.

Jag vill fråga ansvarigt borgarråd: Vad har du för åsikt i den här frågan, och vilka åtgärder tänker du vidta?

Anförande nr 41

Borgarrådet Olofsson (v): Det var lite svårt att få fram vilken fråga du egentligen ställde. Du frågade vilka åsikter jag har – det är inte särskilt specifikt – och vilka åtgärder jag tänker vidta.

Vi har tagit ett gemensamt beslut här i fullmäktige. Samtliga partier har varit med om det beslutet. Det gäller en omvandling av servicehus till seniorboenden. Några fler beslut har vi inte tagit.

Du säger att man i Hässelby-Vällingby går för fort fram och att man är för dåligt informerad och inte klarar av det hela. Då hoppas jag att du som sitter i Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd ser till att man bringar klarhet i det.

Det handlar inte om någon besparing. Det är inte skälet, och det vet du också.

Jag tror att vi ibland kan ha samma oro för att det kan gå för fort och att man inte riktigt hänger med. Men det är inte så att det går för fort.

Det som nu har skett är att man också har börjat förmedla seniorlägenheter till gamla. Det är bra, fast det har gått lite långsamt och trögt. Men det har gått helt enligt de riktlinjer som är rimliga att tänka sig. Man kan inte tömma ett hus från den ena dagen till den andra, och det var inte heller tanken.

Däremot måste vi nogsamt bevaka frågan, så att det inte går för fort och det inte finns servicelägenheter i tillräcklig utsträckning till dem som behöver sådana, för det måste finnas.

Samtidigt som detta sker – den största omvandlingen i Stockholms stad på många år – fick alla servicehus utom ett anmärkningar vid den genomgång av servicehusen man hade och måste byggas om. Det innebär att man också måste ha en del tomma platser dit man under tiden kan flytta de äldre.

Du kanske kan specificera din fråga. Men jag tror ändå att jag har svarat på den.

Anförande nr 42

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag blir ledsen över att du viftar bort frågan så enkelt. Det är en otrolig oro bland äldre, anhöriga och personal. Det är nu en snabb omvandling av de här boendena till seniorboenden, fast antalet äldre ökar, och det är en mer restriktiv biståndbedömning.

Min fråga är: Vilka åtgärder tänker du sätta in för att verkligen se vad ni håller på med? Jag säger: Detta sker i dag i stadsdelarna av besparingsskäl. Det anser vi i Folkpartiet inte får ske, utan det ska ske på grund av reella behov. Ser man på äldreomsorgen ser man ett underskott i stadsdelarna på över 100 miljoner kronor, så vi befärar att detta kommer att fortsätta.

Nu är det fler omvandlingar på gång: servicehus i Nälsta, Axelsberg och Rågsved. Hur ställer du dig när det gäller de servicehusen? Vi kan Nälsta som exempel. Det är det bästa äldreboende som finns i Hässelby-Vällingby. Det vill du slå sönder! Jag vill fråga dig: Får det fortsätta att vara servicehus? Behoven finns!

Anförande nr 43

Borgarrådet Olofsson (v): Eftersom Helen Jäderlund Eckardt skojade med sanningen i det sista hon sade förstår alla i salen att hon kanske har gjort det med resten också.

Det finns inget beslut om Nälsta, och jag har aldrig uttalat mig om Nälsta. Jag ber om en ursäkt från dig. Jag tycker att det är ganska oförskämt att stå och anklaga mig för att ha en åsikt om något som jag inte har uttalat mig om.

Om resten av ditt inlägg handlar om precis samma glidningar är jag allvarligt oroad över Folkpartiet och tycker att det är tråkigt.

Jag är oroad över att de äldre känner oro, för det gör en gammal människa. Allt som innebär en förändring oroar äldre människor, även om de kan ha fått information väldigt många gånger. Jag har bevakat det noga och gör det också fortsättningsvis. Jag får ständiga rapporter och vet vad man har gjort i Hässelby-Vällingby, och det borde även du göra. Jag har framför mig ett papper där de beskriver hur de har gått till väga.

Anförande nr 44

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag frågade dig om din åsikt om Nälsta servicehus. Det var det jag frågade dig om och hade önskat få svar på. Där finns det en stor oro. Beslutet har inte ens kommit upp i kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning. Att man inte kommer till beslut i frågan skapar en ännu större oro.

Jag vet att Miljöpartiet har sett faran med de besparingar som nu drabbar äldre genom den här omvandlingen. Miljöpartiet har också dessa farhågor. Det är inte bara Folkpartiet som känner dem. Vi har naturligtvis reserverat oss i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd. Vi anser att detta sker av besparingsskäl, och det drabbar våra äldre i Stockholm.

Underskottet är över 100 miljoner. Jag frågar igen: Vad tänker du göra, så att de äldre inte hamnar i kläm? Det handlar om våra äldre. Prata om dem!

Anförande nr 45

Borgarrådet Olofsson (v): Någon ursäkt fick jag inte, men du ändrade vad du sade. Det är ju bra att vi har en stenograf här nere i salen. Jag ska ge dig de ord du sade inramade sedan.

Jag kräver fortfarande en ursäkt. Jag tycker att du är oförsämd när du säger som du säger.

Du sitter i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och vet tydligen ändå inte att det beslut som man har tagit är att återremittera ärendet och utreda det vidare. Det finns inget annat beslut i stadsdelen. Det är ett faktum.

För övrigt har vi sagt att alla ärenden ska passera äldreomsorgsberedningen, men ärendet har inte varit uppe där. Faktum är att jag har läst det underlag som fanns och har läst det beslut som man har fattat i stadsdelen. Det borde kanske även du ha gjort.

Jag börjar undra om inte de som sprider oro bland de äldre är hysteriska folkpartister.

Fråga nr 5. Parkeringstal

Anförande nr 46

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande! Frågan ställs till Py Börjeson.

Parkeringsbristen är ett stort problem för oss stockholmare. Trots din majoritets stora ansträngningar att försvåra för alla bilägare – jag tänker på att du hjälper till att höja boendeparkeringsavgifterna, fördubblar dem, att du kommer in med kraftigt höjda parkeringsavgifter och ser till att det blir alldeles för få parkeringsplatser – minskar inte antalet bilar, utan det är snarare tvärtom. Då är det så vist ordnat att det står någonting i plan- och bygglagen om ett parkeringstal, och det ska avgöras mot bakgrund av de parkeringstal som staden har antagit. Staden själv gör bedömningar.

Om man nu kommer att bygga de 4 500 lägenheterna i innerstaden finns det beräkningar som visar att underskottet av parkeringsplatser kommer att öka med 1 200 platser. Jag vill höja parkeringstalen. Vad vill du, Py Börjeson?

Anförande nr 47

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi genomförde en höjning av parkeringstalen den 19 februari 2004 utifrån den nivå som fanns tidigare. Det kan vara så, som Ulf Fridebäck säger, att det inte är tillräckligt. Det får man se över. Antalet bilar ökar.

Vi har höjt på de flesta områden. Vi har också sagt att om det skulle vara så att till exempel bilpoolerna gör att det behövs färre bilar i ett område kan man tänka sig att minska talen. På samma sätt har stadsbyggnadskontoret möjlighet att utifrån varje detaljplans särskilda eller individuella förutsättningar anpassa sig efter det parkeringstal som skulle kunna behövas.

Anförande nr 48

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Py Börjeson! Det där var inte mycket till svar. Jag ställde frågan: Tycker du att parkeringsnormen är för låg? Jag tycker att den är alldeles för låg. Jag vill höja den.

I gatu- och fastighetsnämnden, där jag sitter, lägger vi vid alla markanvisningar konsekvent förslag om en högre parkeringsnorm. Majoritetsföreträdarna är konsekvent negativa till det hela. Jag träffar dagligen bilister som kör runt på kvällarna och letar och letar efter parkeringsplatser, och de hittar inga. Är det inte rimligt att se till att man skapar så mycket platser att folk med bil har någonstans att göra av bilen? Tycker du att människor som bor i innerstaden ska ha bil, Py Börjeson?

Anförande nr 49

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Du frågar mig, Ulf Fridebäck: Vill du höja? Mitt svar är: Vi har nyss haft ett ärende där vi höjde parkeringsnormen.

Anförande nr 50

U l f F r i d e b ä c k (fp): Dina egna tjänstemän på stadsbyggnadskontorets strategiska avdelning säger i det tjänsteutlåtande som jag har här att det får de här effekterna. Bygger man de 4 500 planerade lägenheterna i innerstaden blir det en brist på 1 200 parkeringsplatser i staden. Det kan väl ändå inte vara rimligt, Py Börjeson, att man ska bygga in de här problemen i en planering? Du måste väl som stadsbyggnadsborgarråd ha något ansvar för de här frågorna? Du kan inte fly från ditt ansvar. Ska folk sälja sina bilar? Är det vad du säger till invånarna?

Anförande nr 51

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Som du säkert vet, Ulf Fridebäck, finns det ingen korrelation mellan antalet bilar och svårigheten att ha bil.

Som jag sade tidigare: Vi har höjt. Det är mitt svar.

Fråga nr 6. Öppet möte om Slussen

Anförande nr 52

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Ombyggnationen av Slussen är en fråga som engagerar väldigt många stockholmare. Det är också en väldigt stor investering, som kommer att ligga på fullmäktiges bord så småningom. Det har varit ett informationsmöte, som stadsdelsnämnderna på Södermalm har ordnat för södermalmsborna. Men nu börjar jag få en del telefonsamtal från vänner som bor runtom i staden som undrar: Kommer man inte att ordna något informationsmöte för alla stockholmare i den här frågan, som är så engagerande?

Min fråga till borgarrådet Mogert är då förstås: Tänker du ordna något öppet informationsmöte för stockholmarna innan det första beslutet tas i gatu- och fastighetsnämnden?

Anförande nr 53

Borgarrådet M o g e r t (s): Det första beslutet i den här frågan är ju taget för länge sedan, så det är naturligtvis inte möjligt.

Ordförande, fullmäktige! Om det är någonting jag är övertygad om i Slussenfrågan är det att det kommer att hållas många öppna möten. Det är jag helt säker på – och det utan att kommunen behöver ordna öppna möten. Jag är en varm vän av egenregiverksamhet, men jag tror att det är rimligt att föreningslivet gör vissa saker, exempelvis ordna opinionsmöten om Slussen.

Anförande nr 54

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag blir lite förvånad över det svar jag får från borgarrådet, det vill säga att det första beslutet redan är taget.

Vad jag menar är att frågan kommer att handla om detta: Ska man bygga om Slussen som den ser ut i dag, eller ska man ha en helt ny utformning? Det är den heta frågan. Det är innan man tar det beslutet som jag tror att stockholmarna gärna vill vara med och få lite mer information än det som har varit i dagstidningarna.

Sedan säger borgarrådet att det nog kommer att hållas många öppna möten men att kommunen inte behöver ordna dem. Har inte ni skrivit i er plattform att ni vill utveckla den lokala demokratin? Är då inte det här en sådan fråga, att du verkligen borde ta initiativ till att ha ett sådant öppet möte? Vad ska man annars ordna öppna möten för om inte just i en fråga typ Slussen, med den digniteten? 3,7 miljarder ligger förslaget på.

Anförande nr 55

Borgarrådet M o g e r t (s): Som jag sade tidigare har det tagits ganska många beslut när det gäller riktlinjerna för Slussenarbetet under många år. Det påbörjades

under er mandatperiod. De första besluten är redan tagna. Nu diskuterar vi utformningen konkret.

Vi kommer att ha en kommunal gång. Vi kommer att ha möten kring detta. Som du redogjorde för har man haft lokala demokratimöten. Det du efterlyser är något slags stor folkbildningskampanj kring detta. Det finns organisationer som ska syssla med det, till exempel ABF, TBV och Medborgarskolan. Det är ett rimligt uppdrag för dem att syssla med.

Anförande nr 56

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Man häpnar över svaret. I en sådan fråga som Slussen, där det nu kommer att kosta 3,7 miljarder så som förslaget ligger, tänker ansvariga borgarråd – jag vet inte vem av er det är, men det är antagligen borgarrådet Mogert som har det första beslutet på sitt bord – inte ordna ett öppet informationsmöte. Det tänker ni låta ABF eller Medborgarskolan göra.

Jag tycker att det är på sin plats att ni tar ert ansvar. Ni skulle ju utveckla den lokala demokratin. Här har ni verkligen en chans. Det är en stor och viktig fråga för stockholmarna. Det kommer att kosta skattebetalarna väldigt mycket pengar. Upp till bevis!

Anförande nr 57

Borgarrådet M o g e r t (s): Även jag förvånas. Jag kan inte riktigt se det upprörande i detta. Vi kommer att ha ett plansamråd och en remissomgång i vanlig ordning. Det har hållits extraordinära möten kring detta. På vilket sätt är det önskvärt? Ni gillar i och för sig konkurrens, men det brukar vara annorlunda. Varför ska kommunen konkurrera med Medborgarskolan i den här frågan? När det inte handlar om en lokal demokratifråga vill ni ha ett öppet möte, ett seminarium kring frågan. Det finns det andra som arbetar med på heltid.

*§ 9 Interpellation om tydliga regler för boende i gårdshus – gör gårdshusen lagliga!
(nr 2004:5)*

Anförande nr 58

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 59

R e g i n a Ö h o l m (m): I Stockholms innerstad finns det ett flertal gårdshus som regleras av äldre och inaktuella detaljplaner. Det har blivit allt attraktivare att bo i ett gårdshus, och alltfler vill köpa eller hyra en lägenhet i ett gårdshus. Det finns flera gårdshus som har byggts för länge sedan utan bygglov och som i dag ses som kulturhistoriskt värdefulla eller är så gamla att de har ett högt kulturhistoriskt värde. Men i och med att de inte finns med på detaljplanen anses de vara ej tillåten bebyggelse. Med andra ord kan man se dessa gårdshus som svartbyggen.

Jag fick idén till denna interpellation när vi hade ett ärende uppe i januari som berörde just ett gårdshus som hade byggts efter att detaljplanen antagits och således inte fanns med på detaljplanen. Jag frågade stadsbyggnadskontoret: Finns det liknande gårdshus, som är byggda men inte finns på en detaljplan. De svarade: Ja, det finns en del sådana gårdshus. Då frågade jag: Hur kan de veta vad som gäller för renovering, upprustning eller tillbyggnad när de ska söka bygglov? Ja, det är lite svårt att säga, svarade stadsbyggnadskontoret, men för att få bygglov måste det överensstämma med detaljplanen.

Ni förstår problemet. Om huset inte finns med på detaljplanen vet inte de som bor i gårdshuset vad de får bygglov för och inte. Tänk er själva att ni bor i ett hus och vill glasa in en balkong eller bygga en takkupa, och så får ni reda på av stadsbyggnadskontoret att de egentligen inte vet vilka regler som gäller för huset därför att det är ett svartbygge. Det här kan tyckas vara ett litet problem, men det är ganska många som inte vet vad de kan söka bygglov för.

Tycker stadsbyggnadsborgarrådet att det är rimligt att de som bor i ett gårdshus som inte finns med på detaljplanen inte ska ha samma rättigheter som andra människor, vilkas hus finns på en detaljplan? Bör inte alla ha samma regler? Tycker stadsbyggnadsborgarrådet att inaktuella detaljplaner, där de här gårdshusen inte finns med och man får ett nej till bygglov, verkligen ska ligga till grund?

Bostadsbristen är stor i Stockholm, men vad gäller gårdshusen är det omöjligt att skapa nya bostadsmöjligheter när gällande plan inte tillåter bygggrätter. Har man ett hus som inte finns med på detaljplanen kan man aldrig bygga bostäder där. Bygglov kan man bara få, som jag sade tidigare, om åtgärden överensstämmer med detaljplanen.

Stadsbyggnadsborgarrådet svarar att hon är villig att kanske ändra en detaljplan här och där om fastighetsägarna ansöker om det. Då behandlar man inte problemet som ett, utan då säger man att ”ja, ni kanske får göra det, men ni får nog inte ändra er detaljplan för ni ska ju bara glasa in fönster – varför ska ni få ändra en detaljplan?”.

Det hör också till saken att det kostar minst 60 000–70 000 kronor att ändra en detaljplan. Ska då en fastighetsägare som bor i en fastighet som inte finns med på detaljplanen betala det? Om kommunerna, som tillhandahåller detaljplanerna, har glömt eller missat det, eller om detaljplanen är så pass gammal som från 1930, ska då fastighetsägaren betala för kommunens miss?

Det stadsbyggnadsborgarrådet svarar på min interpellation, vilket är det stora problemet, är att de får ansöka själva. Ja, men då faller ju kostnaden på den som bor i den fastighet som ej finns med på detaljplanen. Detaljplanen är från 1930. Den är skriven med skrivstil, och man kan knappt tyda den.

Kommunens uppgift enligt plan- och bygglagen är att tillhandahålla detaljplaner, och då måste kommunen, tycker jag, tillhandahålla samma rättigheter för alla för att man ska kunna veta vilka regler som finns och vilka rättigheter man har att söka bygglov.

Anförande nr 60

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Regina! Egentligen är det här nog, så som du antydde, att göra ett litet problem till ett jättestort problem. Det är fullt möjligt att göra om gårdshusens detaljplaner. Det är upp till var och en som vill göra om gårdshuset till boende att söka i planen, och så gör man om planen till en detaljplan.

Att göra om alla gårdshus på en gång och inventera det skulle vara förknippat med väldigt stora kostnader. Framför allt skulle det ta väldigt mycket stora resurser från stadsbyggnadskontoret, som behöver arbeta med att ta fram många fler bostäder.

Anförande nr 61

R e g i n a Ö h o l m (m): Problemet är inte om man ska ta alla detaljplaner i en klump eller inte. Problemet är att det Py Börjeson säger är att man ska låta fastighetsägaren ansöka om en detaljplaneändring. Man kan då säga: Låt kostnaden falla över den svage! Låt kostnaden falla över fastighetsägaren när kommunen har gjort en miss och inte orkat uppdatera de här detaljplanerna, som är från 30- och 40-talet.

Det skulle vara trevligare och roligare om Py Börjeson ville svara att det är ganska många gårdshus som tyvärr inte finns med på detaljplanerna men att vi skulle kunna ta några stycken. Det är inte en så stor kostnad som stadsbyggnadsborgarrådet får det att låta. Vi tar några stycken, och vi börjar med dem som har äldst detaljplaner, med dem som är från 1920-talet. Men det är kommunens uppgift att uppdatera detaljplanerna – det kan man inte överlåta på en fastighetsägare.

Problemet är ju när man till exempel vill glasa in sin balkong och inte vet om man får bygglov eller inte. Det är en rättighet. Ni brukar prata er varma för människors rättigheter, men nu ger man inte människor rättigheter.

Är det en kostnadsfråga eller inte? Jag anser att vill man ha fram fler byggrätter måste man också tillskapa dem. Det finns självfallet många olika möjligheter att tillskapa byggrätter, men en del är att legalisera de hus som finns, som i många fall är K-märkta, som i många fall är gamla och vackra och där fastighetsägaren kanske vill

bygga två eller tre bostäder. Måhända att det inte är fråga om så många bostäder, men du får också tänka på att de här byggrätterna inte finns i planen. Alltså finns det gårdshus utan byggrätter. Det här är ett problem som man gärna sopar under mattan. I framtiden måste ändå de här detaljplanerna ändras, så man kan inte bara slippa den här kostnaden.

Det skulle vara trevligt om stadsbyggnadsborgarrådet ville tänka på det här problemet utifrån fastighetsägarnas och de boendes perspektiv. De kan aldrig få bygglov för någonting så länge de bor där. Du vill kasta kostnaderna på dem.

Anförande nr 62

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill återigen betona att det i de fall där det är aktuellt att man vill göra om ett gårdshus till boende är fullt möjligt att göra om detaljplanen. Så är det för alla fastighetsägare när det gäller detaljplaneändringar: Man får gå in och ansöka om en detaljplaneändring.

Anförande nr 63

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Det är så här, Regina, när man börjar titta på de gamla hus som vi nu talar om. De kan knappast vara svartbyggen, eftersom de byggdes under en tid som till och med var delvis planlös. För mig står det ganska klart, att ska vi i dag klara av att leva som människor, eller som städer, behöver vi ha strikta planer för hur vi ska göra och var vi ska göra det.

Du säger att det är en liten kostnad för kommunen. Säg att det är 100 stycken! Då handlar det om 6 miljoner. Det är mycket pengar även i stadsbyggnadskontorets budget. Vi måste se på den sidan också. Är det så att man som husägare vill bygga till nya lägenheter är man säkerligen också beredd att ta kostnaden för en planändring. Det är ganska små pengar för en företagare.

Anförande nr 64

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag håller med om det som har sagts om detaljplaneändringar. Om jag har ett hus som finns med på en detaljplan och jag vill bygga bostäder där det finns kontor ska jag självfallet bekosta den detaljplaneändringen. Men om kommunen under 40- och 50-talet har missat att rita in huset, ska jag då bekosta detaljplaneändringen? Jag menar att det är en kommunal miss, där man inte har följt plan- och bygglagens regler. Att då säga att "vill ni bygga får ni betala" känns lite fel. Det är inte alltid man vet vilka regler och lagar som gäller, och då har kommunen skyldighet att upplysa om det. Om man ska söka bygglov vill man ju själv kontrollera i detaljplanen vad det finns för regler för huset. Om kommunen då inte har några regler för huset, vad gör man då?

Vad gäller svartbyggen, Torsten: Om huset ej finns med på detaljplanen har det ju inte givits bygglov, och alltså är det egentligen ett svartbygge.

Jag håller med om att man inte kan riva de här vackra gårdshusen i efterhand. Men de är inte reglerade. Jag ser det som ett problem, därför att man vet då inte vad som krävs för att få bygglov.

Min poäng i det här – det här är mitt sista inlägg – är att om kommunen har missat att rita in huset i planen ska man inte kasta över kostnaderna på fastighetsägarna.

Man kan tala om kostnader. Som jag sade tidigare kan det här skapa byggrätter, men om inte annat skapar det rättigheter. Jag tror inte att kostnaderna kommer att bli så höga som Torsten säger. Jag tror att man ofta tar ut mer av en fastighetsägare när han vill ha en detaljplaneändring än när kommunen gör detaljplaneändringen. Det tror jag inte så mycket på.

Det handlar om att vi måste ändra de här detaljplanerna någon gång. Säg att kommunerna vill bygga i omgivningen! Då kommer man att få ändra dem ändå.

Sopa inte problemen under mattan! Ge de här fastighetsägarna rättighet att få reda på vad de kan söka bygglov för och vad de inte kan söka bygglov för!

Anförande nr 65

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Regina! Det kanske var en annan kommunlag som man levde efter på den tiden när de här byggloven gavs. Det kan vara så att många av de här gårdshusen de facto är svartbyggen. Att kommunen då skulle rätta till sådana här missar i ritningarna, som du säger, tror jag är en framkomlig väg.

Om man planlade det enligt den tidens gällande plan- och bygglag kanske det fortfarande är byggaren som får betala för det. Jag tycker att det är rimligt. Kommunen ska inte gynna enskilda företagare eller enskilda fastighetsägare genom att ge bidrag. Det är vad det handlar om när någon får en gratistjänst.

*§ 13 Nya instruktioner för stadens handikappråd
Mandatperiodens längd för handikappråden
Skrivelse av Kristina Axén Olin (m) (utl. 2004:109)*

Anförande nr 66

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! I kväll kommer kommunfullmäktige att fatta beslut om nya instruktioner för stadens handikappråd. I handikappråden sitter företrädare för de stora handikapporganisationerna. Råden ska fungera som en direktkontakt mellan beslutsfattarna och representanter för de olika grupperna av funktionshindrade.

Stockholm har som målsättning att bli världens mest tillgängliga huvudstad till 2010. Jag anser att handikappråden är en mycket viktig instans för att staden ska kunna uppnå detta mål. Staden har brister när det gäller kontakter med de funktionshindrade, men det är min förhoppning att de nya instruktionerna ska höja statusen på handikappråden betydligt och stärka det gemensamma ansvaret.

De nya instruktionerna förverkligar krav som handikapporganisationerna länge ställt, bland annat mandatperioden för rådens ledamöter som nu förlängs till fyra år, det vill säga samma mandatperiod som för politikerna. Krav ställs nu också på att stadens bolag ska knytas till ett handikappråd, något som tidigare inte varit fallet. Ett viktigt syfte är att förtydliga att stadens samtliga verksamheter har ett ansvar för funktionshinderfrågor och att handikapprådets synpunkter måste komma in i ett tidigt skede i beslutsprocessen. I samband med att de nya instruktionerna ska implementeras ska utbildning och information anordnas om dessa frågor.

Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag på detta område.

Jag vill som slutkläm vända mig till Moderaterna. Det är märkligt att de driver linjen att man ska avskaffa det centrala handikapprådet, för att lösa en situation där staden hittills har misslyckats. Ni säger att ni vill göra det därför att det är så svåra frågor och att det centrala handikapprådet därför inte fyller någon funktion. På det sättet kan vi också se att ni inte tycker att de som sitter i det centrala handikapprådet är tillräckligt intelligenta för att klara av dessa svåra frågor.

Det är en mycket märklig syn som Moderaterna har. Det var en situation där ni misslyckades totalt, och sedan vill ni lösa det genom att avskaffa rådet. Jag tycker att det är konstigt, och jag hoppas att absolut inga fler än Moderaterna tänker rösta på det förslaget.

Anförande nr 67

M o n i c a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Det är väldigt glädjande att vi nu kan besluta om nya instruktioner. Det är viktigt att förbättra förutsättningarna för råden, inte minst av det skälet att Stockholm har tagit på sig en mycket stor uppgift att bli en tillgänglig huvudstad. Då är det viktigt med rena, grundläggande och tydliga strukturer för samarbetet.

Inte minst viktigt är det att klara av detta, eftersom det kommuncentrala handikapprådet får en mycket tydligare och noggrannare roll. Inte minst ska man yttra sig över policy- och styrdokument som har med funktionshindrade att göra. Man ska vara rådgivande. Man ska vara initiativtagare till frågor. Man ska, för att de nämndanknutna råden ska klara sina specifika uppgifter, också vara ett stöd och delta i det arbetet för de övriga råden.

Moderaterna vill inte förbättra förutsättningarna för handikappinflytandet i staden. Man vill lägga ned det kommuncentrala handikapprådet. Man hänvisar till att det inte har fungerat. Men syftet med de nya instruktionerna är att det ska fungera bättre och modernare och vara i samklang med den nya utvecklingen.

Man säger att rådet inte fyller någon naturlig funktion. För vem? Sedan säger man att frågorna på stadsövergripande nivå är för svåra, och därför ska vi inte ha ett handikappråd. Då måste jag fråga mig: För svåra för vem? Å andra sidan säger man att frågorna redan har behandlats i de nämndanknutna råden och att det inte behövs ett handikappråd till.

Det är en slarvig, korttänkt och ogenomtänkt reservation som Moderaterna lägger, och jag hoppas att man aldrig behöver se en sådan inställning igen.

Anförande nr 68

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är ganska billiga försök till något slags uppläxning som vi har hört från tidigare talare. Vad vi har framhållit – och det är min egen erfarenhet från den förra mandatperioden till exempel, på ett område med många svåra frågor – är att det är i de nämndanknutna råden som det verkliga arbetet utförs. Det är där som det utförs ett tungt arbete som fungerar bra. Det står också i vår reservation. Den där typen av väldigt slängiga insinuationer som ni har kommit med här tycker jag kort sagt är billigt.

Man måste kunna tillåta sig att diskutera vilken organisationsform som fungerar bäst och var man ska lägga kraften och resurserna. Därför vidhåller jag och tror på, som vi gör, att det är de nämndanknutna handikappråden som det gäller.

Nu säger ni att ni ska lösa det här med den nya instruktionen. Det blir väl upp till bevis då att se till att det fungerar.

Herr ordförande! Jag vill, i den händelse att den moderata reservationen faller, yrka på instämmande i Folkpartiets särskilda uttalande.

Anförande nr 69

M o n i c a L i n d h (s): Det var inga slarviga insinuationer, utan det var direkta citat från er reservation.

När man i politiken uttrycker åsikten att ett råd inte fyller någon funktion och bör avvecklas har man klivit upp på väldigt höga taburetter för att tala om vad som duger och inte duger. Moderaterna kunde ha lagt sin reservation och funderat utifrån de nya instruktionerna. Jag kan förstå att man inte har läst de nya instruktionerna, eftersom

man inte har förstått det kommuncentrala handikapprådets nya roll och funktion. Det är i så fall den enda ursäkten.

Anförande nr 70

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Herr ordförande! Jag tycker inte att det är billiga poäng. Man kanske ska vara försiktig med vad man skriver i sitt förslag till beslut, därför att det läses inte bara av mig. Det är inte bara jag som tolkar er reservation, utan det gör även andra. Där står det att ni tycker att det inte har fungerat och att ni därför vill lägga ned rådet. Ni säger inte att ni vill hitta någon lösning, att ni vill hitta ett bra sätt för dem att jobba, utan ni vill lägga ned det därför att ni tycker att det inte har fungerat bra. Det gör ni i stället för att försöka hitta en bra, fungerande lösning. Ni säger också att frågorna är för svåra att begripa för dem.

De nämndanknutna råden har inte heller alltid fungerat så bra. Det finns en mycket stor besvikelse där också. Det är därför som vi gör om instruktionerna: för att man ska få ett bättre arbete omkring de här frågorna och också för att alla ska känna ett ansvar, inom såväl nämnder som bolag, att alla ska ha det gemensamma ansvaret, att lyfta upp de här frågorna.

Vi har gemensamt fattat beslutet att vi 2010 ska vara världens mest handikappvänliga stad, och det förpliktar. Det förpliktar även för kommunstyrelsen att engagera sig i denna fråga.

*§ 14 Kommunikationsstrategi för Stockholms miljöprogram
Hemställan från miljö- och hälsoskyddsnämnden (utl. 2004:112)*

Anförande nr 71

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Ett av stadens övergripande mål är att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad. Vi har miljöprogrammet som verktyg för att uppnå det resultatet. För att miljöprogrammet ska bli känt har vi kommunicerat det sedan vi fattade beslutet, och det var redan 2003.

Vi ska nu fatta beslut om en kommunikationsstrategi, så man kan tycka att miljöförvaltningen själv kunde ha gjort den här kommunikationsstrategin. Men när miljöförvaltningen fick uppdraget att göra miljöprogrammet, som omfattar hela stadens verksamheter, fick den också i uppdrag att se till att programmet kommunicerades och att alla mål i detta program kommunicerades.

Det är inte så lätt att få igenom miljöpolitiken om man bara arbetar med en envägs-kommunikation och pratar *till* folk. Det handlar om att människor också måste vara delaktiga i arbetet. När det gäller miljöprogrammet har väldigt många människor varit delaktiga i utformningen av själva programmet.

Här fortsätter nu delaktigheten i den här kommunikationsstrategin på så vis att den är indelad så att den primära målgruppen är våra egna förvaltningar, eftersom de har ett väldigt stort ansvar för att både kommunicera mot allmänheten och ansvara för att många av de nyckeltal som ingår i miljöprogrammet följs upp och att det blir någonting av miljöprogrammet. Det är klart att det är ett bra program, men det är till för att man ska åstadkomma något med det. I det är kommunikationsstrategin ett viktigt hjälpmedel för att komma vidare.

Som jag sade är den primära målgruppen våra egna förvaltningar. Kommunikationsstrategin stärker då upp ledningssystemet. Vi har inte haft ett så starkt ledningssystem just när det gäller miljöfrågorna. Det ska vara integrerat i ledningssystemet men har hela tiden fallit utanför. Nu kommer vi att få en bättre uppföljning på det systemet.

Den andra målgruppen i den här strategin är allmänheten. Allmänheten har varit med i skapandet av programmet. Det finns Internetverktyg och Internetredovisningar av hur vi uppnår miljömålen. Det finns ett interaktivt arbete på Internet där allmänheten kan fråga. Nu går man också ut med ett antal andra aktiviteter till allmänheten. I det arbetet är återigen Agenda 21-arbetet oerhört viktigt för att vi ska kunna nå den dialog som vi vill ha om miljömålen.

Jag tillstyrker kommunstyrelsens förslag, som är att kommunikationsstrategin godkänns och att miljöförvaltningen ges i uppdrag att redovisa hur strategin har verkat när tiden är ute.

Anförande nr 72

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! När vi fattar beslut i fullmäktige och på andra håll saknar vi snarast sådana här strategier för kommunikation. På det sättet är det föredömligt att man tar fram det, så att våra olika beslut, utredningar och annat inte slutar som rena hyllvärmare, som det ofta blir.

Det finns dock några saker som jag vill uppmärksamma när det gäller att informera om och kommunicera ett sådant här program. Det är bra att använda uttrycket kommunicera, alltså att diskutera och föra samtal.

Det finns punkter i miljöprogrammet där vi måste fortsätta att fundera på vad det egentligen är vi ska uppnå. Vi åläggs av EU att uppfylla miljökvalitetsnormer, och det gäller särskilt på partikelområdet. I det här fallet pratar vi ofta om äpplen och päron, och vi diskuterar inte bara äpplen, och vi diskuterar inte bara päron.

Jag vill också göra den markeringen från talarstolen i samband med kommunikationsstrategin, att jag vill mana till försiktighet i fråga om att övertolka och analysera de olika former av så kallade forskningsrapporter och annat som kommer fram innan man går till torgs med uppgifterna och säger att det är på det här och det här sättet i kommunikationsstrategin.

När det gäller partiklar finns det olika sorter. När EU diskuterar partikelfrågorna gör man det med mycket goda avsikter, nämligen att minska de farliga dieselavgaserna i stora delar av centrala och södra Europa. Vårt partikelproblem är sandpartiklar som far upp i luften efter det att vi har sandat och städad dåligt på våarna. Det är olika saker. Därför vill jag mana till försiktighet i kommunikationen, att inte övertolka och använda begrepp och mått om man inte gör det i rätt sammanhang.

§ 15 Begäran om redovisning om ekonomi och arbetssätt i organisationen u-landshjälp från folk till folk (UFF)

Skrivelse till kommunstyrelsen av Jan Björklund (fp) (utl. 2004:134)

Anförande nr 73

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Ärendet handlar om ett klädinsamlingsföretag som heter UFF. UFF står för u-landshjälp från folk till folk. I slutet av 2001 förekom i medierna en hel del uppgifter om oklarheter och dålig insyn i det här insamlingsföretaget. Det talades också om att ungdomar utnyttjades av organisationen.

Från Folkpartiets sida skrev vi då till kommunstyrelsen och begärde att UFF skulle redovisa vart de insamlade pengarna går. Det var vår uppfattning att om de inte gör det ska UFF:s containrar omedelbart bort från Stockholms gator och torg. Det kan rimligen inte vara så att staden ska upplåta sin mark åt vem som helst, och definitivt inte åt något skojarföretag.

Vad har då hänt efter skrivelsen? Jo, det finns en stiftelse som heter SFI, Stiftelsen för insamlingskontroll, som har hand om de så kallade 90-kontona, kontrollgironummer. De seriösa insamlingsföretagens postgirokonton börjar alltid med 90. Stiftelsen har beslutat att dra in UFF:s 90-konto, bland annat med motiveringen att UFF:s intäkter till övervägande delen går till de egna organen. Dessutom har de nordiska biståndsorganisationerna upphört med sitt stöd till UFF.

Föredragande borgarråd och kommunstyrelsen föreslår nu att staden ska kräva ett kontrollgironummer av organisationer som vill samla in kläder. Vi tycker att det är ett utmärkt förslag, och vi stöttar det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 74

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vänsterpartiet har varit kritiskt till UFF långt tidigare än 2001. Vi har vetat om att det har funnits all anledning att vara kritisk mot denna organisation. U-landshjälpen från folk till folk, som förkortningen står för, har inte alls gått från folk till folk utan från folk till den egna verksamheten. Det innebär att UFF genom sitt namn har bedrivit falsk marknadsföring, och man har också exploaterat ungdomars idealism för vinstdrivande verksamheter.

UFF ingår i en större koncern med centrum i de så kallade Tvindskolorna i Danmark, och det finns en hel del att säga om dessa skolor.

De nordiska biståndsorganisationerna har upphört med sitt stöd till UFF, och vi tycker att det är hög tid att Stockholm slutar att gynna UFF och drar in tillståndet att ställa upp behållare för klädinsamling. Det är det beslutet vi står inför i dag.

Det här beslutet tycker vi i Vänsterpartiet att vi skulle ha kunnat ta för länge sedan. För övrigt lade min partikamrat Dick Urban Vestbro redan förrförrförra mandatperio-

den detta förslag, men det blev då nedröstat av den dåvarande borgerliga majoriteten. Jag är glad att ni har ändrat er och att en enhällig fullmäktigeförsamling nu kommer att besluta att äntligen upphöra med stödet till denna suspekta organisation.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 75

H a r d y H e d m a n (kd): Vi vill instämma i det som har sagts hittills, att det är ett alldeles utmärkt förslag att kräva 90-nummer av dem som får ställa upp någonting på gatorna i Stockholm.

Samtidigt kan man tillägga att Stiftelsen för insamlingskontroll nog borde kontrollera kontona ytterligare lite bättre, men det är ingenting som vi kan besluta i kommunfullmäktige. Det har framkommit att det är organisationer som egentligen inte borde ha 90-konto som har det.

*§ 16 Nordsydaxeln – reparation av Söderledstunneln och Centralbron/Tegelbacken.
Genomförandebeslut
Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden (utl. 2004:135)*

Anförande nr 76

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag vill bara fråga föredragande borgarrådet varför ärendet bordläggs, eftersom det uppenbarligen är väldigt bråttom med det här ärendet. Det borde ju ha varit i fullmäktige långt tidigare, så att den här reparationen hade kunnat komma i gång. Man ställer sig frågan varför det nu försenas ytterligare 14 dagar.

Anförande nr 77

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Jag har naturligtvis samma fråga. Man häpnar när föredragande borgarrådet Mogert i en intervju säger: Jag har inget direkt svar på frågan varför det dröjt, kanske för att jag själv har varit pappaledig ett halvår.

Det här ärendet har dröjt elva månader. Det är bråttom, Roger Mogert.

Anförande nr 78

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får börja med det sista påståendet. Det vill jag gärna titta på. Så har jag aldrig sagt. Jag tror på att det står där, och jag ska ta ett samtal med den person som har skrivit det. Så har jag aldrig sagt. Verksamheten fortsatte även när jag var föräldraledig. Det kan ni vara trygga för.

Jag förstår att det väcker viss förvåning, och jag medger att det är i senaste laget. Orsaken till att vi bordlägger ärendet är att det har dykt upp en del osäkerheter när det gäller tidsplan, kostnader och trafikstörningar. Vi vill snabbt titta på det och se om vi kan gå vidare med ärendet i det nuvarande skicket. Så är det.

Anförande nr 79

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Med de motiv som borgarrådet anger borde ärendet återremitteras, eftersom det är så mycket oklarheter. Det borde vara en mer korrekt behandling av ärendet.

§ 17 Stockholms stads och Huddinge kommuns strategiska program för utveckling av Kungens kurva – Skärholmen (utl. 2004:136)

Anförande nr 80

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Om jag inte missminner mig startade det här arbetet på allvar under förra mandatperioden av den dåvarande borgerliga majoriteten. Då kan vän av ordning säga att det inte finns några gemensamma frågor mellan majoritet och opposition, och det är väldigt sällan så att man fullföljer strategier.

Vi har fullföljt strategin. Det här ärendet är en redovisning av ett fullföljande av det arbetet mellan Huddinge kommun och Stockholms stad som handlar om att levandegöra och förverkliga en del av intentionerna i den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län. Det gäller alltså att skapa nya, flerkärniga områden.

Stockholm har en lång tradition av den här typen av arbete. Det är Vällingby centrum, Farsta centrum, Kista och alla våra stadsutvecklingsområden. Det här är en redovisning av en ömsesidig viljeyttring mellan Stockholms stad och Huddinge kommun. Det är naturligtvis så att Stockholms och stadens arbete med söderortsvisionen är långt mycket större när det gäller basen, arbetsplatser, bostäder, företagande, utbildning, handel, nöje och kultur, till exempel en ny stadsteaterscen i Skärholmen. Men det gäller också den mycket svåra frågan: Kan vi fysiskt genom stadsutvecklingen binda samman Huddinge, Kungens kurva och Skärholmen?

Vi tror att det är möjligt. Exakt hur detta ska gå till är naturligtvis inte fastslaget, utan syftet med det här ärendet är just det jag sade, och det är en redovisning. Men ärendet kring söderortsvisionen är också på väg fram till fullmäktige, och där kommer vi att ta hela den tunga delen i det här ärendet. Det handlar också om näringslivsutvecklingen och samarbetet mellan det privata och det offentliga, mellan näringslivet, Stockholms stad och Huddinge kommun och en mängd andra intressenter i detta spännande utvecklingsområde.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt intressant med den här typen av vision. Problemet är bara att den visionen kan bli till samma verklighet som alla de övriga centrumanläggningarna. Vi kan ju se hur det har blivit i Kista. Stadsdelen Kista har ett centrum, och i andra änden vissnar verksamheterna. I Akalla har den sista bankomaten försvunnit, bankkontoret har lagt ned. Alltihop detta beror på att man följer det gamla industrisamhällets planering. I en forskningsrapport från Kommunikationsforskningsberedningen – en nedlagd myndighet – skrev en person om hur det gamla samhället förstördes av industrisamhällets planering. Först flyttade man ut arbetsplatsen från hemmet, sedan flyttade man ut servicen till något annat ställe och till ett tredje ställe flyttades fritiden.

Felet med många centrumanläggningar är att man inte följer det som står på sidan 3807, att skapa allsidighet. Det som i dag är områdets styrka, dess roll som handelsplats, kan och bör breddas till en mångfunktionell roll. Långsiktig bärkraft, hållbarhet och attraktivitet förutsätter generellt att funktionsuppdelningen ersätts med funktionsintegration, att ensidighet vänds till allsidighet. Utmaningen ligger alltså i att skapa en blandad miljö av olika verksamheter, vilket är en förutsättning för att skapa ett attraktivt gemensamt område, vilket betyder att bostäderna inte ska ligga för sig.

Den sista stadsplaneringen innebar, vilket en av de biträdande stadsarkitekterna också har sagt, att man i Stockholm i Sverige slutade att planera städer och det skedde i samband med att man byggde miljonprogramsområdena. Nu har man en jättechans att reparera detta i Söderortsprojektet, men då gäller det verkligen att se till att det finns arbetsplatser överallt, så att det inte bara blir en liten park med statyer mellan Skärholmen och Kungens kurva utan verkligen en stad, för det är stad som behöver planeras.

En av forskarna har sagt att vi behöver ett trekärnigt Stockholm för att det här ska fungera. Näringslivet och de små företagen måste spridas ut över hela området och inte bara samlas i gästvänliga centrumanläggningar. Jag hoppas att man lyssnar på önskemålet att skapa allsidighet i fortsättningen.

Anförande nr 82

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Detta är en väldigt spännande plan och det är väldigt trevligt att den nuvarande majoriteten fortsätter på den av den föregående majoriteten inslagna vägen. Annika Billström, det är väl inte första gången som åtminstone de två största partierna kan vara ganska överens här i staden när det gäller infrastrukturfrågor? Det är bara roligt att de traditionerna fortsätter.

Dock, herr ordförande, har jag en liten förändring i förhållande till det som står. Vi yrkar inte på återremiss utan har ett särskilt uttalande. Vi tycker att det är viktigt att man i den fortsatta processen också fortsätter att inhämta åsikter, inte minst från företagarna. Detta är naturligtvis oerhört viktigt för att området ska utvecklas och därigenom bidrar deras medverkan i den fortsatta planprocessen till den fortsatta utvecklingen i Stockholm. Med den förändringen yrkar jag bifall till hemställan!

Anförande nr 83

B o r g a r r å d e t B i l l s t r ö m (s): Jag vill bara göra ett förtydligande. Till att börja med tycker jag att det är väldigt positivt att ni ändrat reservationen till ett särskilt uttalande. Det är mycket bra.

Så över till frågan om näringslivet. Näringslivets företrädare är involverade i detta redan, och det är en förutsättning för att det hela ska fungera. Det måste vara ett samarbete mellan de båda kommunerna, näringslivet, berörda stadsdelar, statsförvaltningen och företagarföreningarna som finns på båda sidor om Kungens kurva.

Söderortsvisionsärendet har varit ute på en mycket bred allmän remiss. Det som hjärtat är fyllt av har väldigt många fått uttrycka, det känner jag.

Anförande nr 84

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Att stimulera de södra delarna av vår vackra stad är något som har långt mer än ett symboliskt värde. Det betyder mycket, väldigt mycket, för dem som bor i det området. Det är deras självkänsla som vi höjer med en sådan här vision.

Den plan som vi nu ska behandla har dock – måste jag beklaga – en del brister, en del som inte är så oväsentliga. Huddinge kommun har ju varit oerhört framgångsrik när det gäller att få etableringar av företag på sin sida om gränsen i Kungens kurva. Det innebär att det på Huddingesidan om kommungränsen knappt finns en människa kvällstid. Ni kan ju fundera på hur det påverkar det faktum att Heron city inte går så bra som det borde. Man kan också säga att det lyckosamma för Huddinge har varit att de på bekostnad av bostäder har planerat ett väldigt stort industri- och kommersiellt centrum.

Jag hävdar att den typen av miljö stöter bort fler besökare än vad den lockar. Ikea i all ära, men klockan tio på kvällen finns det inte en människa i närheten av Ikea. Då kan man fråga sig om någon trivs där. I övrigt kan man se på utvecklingsplanen att den är väldigt attraktiv. Den kommer att ge ett stort antal nya bostäder, den kommer att ge ett stort antal nya arbetstillfällen och innebära ett stort lyft för självkänslan i Skärholmen, som jag redan har sagt.

Det är lite svårt att förstå varför man i det läget ska förstöra ett av de mest säljande argumenten ute i Skärholmen, nämligen Sätterskog och den oerhört vackra och verkligen inbjudande naturen där.

Jag kan själv se för mig en besökare som kommer från ett hektiskt och brådiskande liv ute på kontinenten och som av någon konstig anledning har hamnat i Skärholmen och finner lugn och ro i det som är bland det mest rogivande som finns – en skog där man inte hör eller ser bilar.

Med dessa beklagande ord för visionen yrkar jag ändå bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 85

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Du har glömt att det finns något som heter Heron city, Torsten Sandgren. Där finns det också liv och rörelse även om Ikea har stängt för dagen.

Beträffande naturområden vill jag påstå att det finns väldigt gott om naturområden där ute, och det ska vara så. Visst ska det vara natur och möjligheter att röra sig ute i natur och i sjöar och sådana områden, och det kommer också att behållas, har jag kunnat konstatera.

Anförande nr 86

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Jag ska fatta mig mycket kort. Jag nämnde Heron city i mitt anförande. Sätterskog finns det bara en av, och det är den som man nu vill skövla.

§ 18 Förslag till detaljplan för del av kvarteret Gamen (Södermalm) (utl. 2004:137)

Anförande nr 87

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Att studera innebär många och stora utmaningar, att hitta någonstans att bo borde inte vara en av de utmaningarna. I dag är bostadssituationen för studenter i Stockholm mycket svår. Väntetiderna för att få en studentbostad är alltför långa, vilket innebär att studenter ibland väljer att studera på andra orter för att försäkra sig om att få någonstans att bo *eller*, vilket jag har upplevt, skriver in sig på högskolan med tillfälliga boendelösningar för att sedan ge upp och åka hem igen.

En stor del av problemen beror förstås på den allmänna bostadsbristen. Den kommunala bostadskön är inget alternativ för den som har bestämt sig för att studera eller den som vill flytta till Stockholm. Det gör att studenter nu i stort sett är helt hänvisade till studentbostadskön. I och med kvällens beslut visar vi i majoriteten i Stadshuset att vi tar problemet på allvar och är beredda att göra något åt det.

Problemet består inte heller bara av ett för litet faktiskt antal studentlägenheter – bostadsbristen är dessutom en av de största orättvisor som drabbar enskilda i vår stad. Enligt Hyresgästföreningen bor var fjärde person i åldrarna 20–27 år i staden med osäkra boendevillkor. Var tionde ung människa bor hemma hos sina föräldrar, fastän de hellre vill bo på annat sätt, och många av dem är studenter.

Bostadssituationen är också ofrånkomligen värst för den som inte kan betala närmare en miljon för att köpa en bostad. Därför tar vi nu sikte på att bygga lägenheter så att bostaden nu återigen blir en rättighet värd namnet. Hyresrätten kommer att vara prioriterad de närmaste åren och därmed även studentlägenheter.

Den plan som nu förelagts fullmäktige innebär att vi omvandlar skatteskrapan till ett centralt attraktivt boende för omkring 600 studenter. Lägenheterna får modern planering i en fantastisk byggnad som dessutom ligger oerhört bra till i kommunikationshänseende för studier vid såväl Stockholms universitet som i stort sett alla högskolor i Stockholm. Planen medverkar också till att göra kvarteret till en dynamisk mötesplats. Här ska vi skapa en mötesplats för studenter, näringsliv, handel, service och nöjen! Omvandlingen kan också ses som ett led i en större satsning som sträcker sig från upprustningen av kollektiv- och vägtrafik vid Skanstull till omdaning av Slussen, förbi Skatteskrapan, Medborgarplatsen och vidare ned mot den nya gågatan på Götgatsbacken. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 88

M a t s G N i l s s o n (m): Herr ordförande! I ungefär 20 sekunder höll jag med Py Börjeson – det var när hon talade om bristen på studentbostäder och den mycket svåra situationen på studentbostadsmarknaden i Stockholm.

Py fortsatte med att säga att majoriteten tar problemen på allvar. Hon tycker att hon tar problemet på allvar genom att satsa på ett projekt med 600 studentlägenheter

medan hon kunde använda samma pengar till att bygga 2 500 studentbostäder. Min fråga är: Varför är dessa 600 studentbostäder bättre än de 2 500 som du säger nej till?

Skatteskrapan är ett mycket passande namn på det här huset. Nu murar man in skattebetalarnas pengar i väggarna på skatteskrapan, så att säga, vid detta ombygge – pengar som staden aldrig kommer att kunna få tillbaka. Pengarna satsas i ett högriskprojekt som kommer att resultera i Europas dyraste studentbostäder – det glömde Py att säga!

Jag håller med om att det finns vinnare i den här affären.

Vasakronan är att gratulera, de ägde en tom skatteskrapa som inte genererade några intäkter, i stället fick de en Hötorgsskrapa som innehåller både kontors- och affärslokaler som kommer att generera rejäla intäkter. Förlorarna – ni vet vilka det är. Det stod i DN att studenterna träffade Annika Billström. Då sade företrädare för SSCO, Stockholms studentkårers centralorganisation, att de hellre sett att kommunen byggt fler nya bostäder i området runt skatteskrapan. De hade blivit lika attraktiva men mycket billigare. Så sade ordföranden.

Frågan till Socialdemokraterna kvarstår. Du glömde den, Py. Du kommer att få chansen igen, för vi kommer att tjata om detta: Varför är dessa 600 studentbostäder bättre än de 2 500 som du de facto säger nej till?

Anförande nr 89

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag skulle bra gärna vilja att du preciserar vilka studentlägenheter som vi säger nej till. Detta handlar om 600 lägenheter i skatteskrapan utöver dem som vi har planerat för övrigt.

Anförande nr 90

M a t s G N i l s s o n (m): Jag har en lista här. Vi har förslag på studentlägenheter vid Södersjukhuset, i Hjorthagen, på Östermalm och i Norra stationsområdet och de 600 studentlägenheterna i Hammarby sjöstad som du har sagt nej till.

Anförande nr 91

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Tidigare i kväll har vi debatterat frågan om den långsamma byggprocessen i Stockholm. Det här ärendet kan man dock knappast säga karakteriseras av långsamhet. Trots att en totalt enig expertis har dömt ut det här projektet som idiotiskt så driver majoriteten igenom det av politisk prestige. Till och med Vasakronan som faktiskt borde veta något, eftersom de har ägt fastigheten nästan ända till dagens datum, har sagt att detta är en dålig idé och att det är svårt att bygga om skatteskrapan – som är byggd just för att vara kontor – till just bostäder. Men politisk prestige får gå före andra hänsyn.

Jag tycker att det är ett problem att vi i dag fattar beslut om att anta detaljplanen utan att ens veta om det är möjligt att bygga studentbostäder i det här huset. Jag har här Svenska Bostäders senaste rapport i ärendet där man skriver om bland annat de

problem som finns. Exempelvis är infästningarna av betongelementen sönderrostade varför elementen behöver bultas fast. Dessutom bör elementen beläggas med en skyddande hinna för att motverka framtida påverkan av elementen. Kostnadsbedömningen av åtgärderna är inte presenterade. Man har ingen aning om vad detta kommer att kosta.

Fastigheten uppfyller i dag inte brandskyddskraven. Med det menar jag kraven på fastigheten sådan som fastigheten är i dag; hur läget kommer att vara när människor ska bo i byggnaden vågar jag knappt tänka på. Man måste till exempel installera sprinklersystem i hela fastigheten och man måste bygga om reservutgångarna. Man måste lösa frågan med alla installationer.

Det har visat sig att allt i den här fastigheten är så otroligt snålt tilltaget att det blir svårt att få in elledningar och så vidare när man ska börja borra i väggarna. Befintliga fönster klarar inte kraven på bullerreduktion, energivärden eller reduktion av solinstrålning. Fönstren duger uppenbarligen inte till någonting. För er som kommer ihåg hur det var i Kista vet ju att man där byggde lägenheter som studenterna svimmade i på grund av värmen. Allt detta gör att detta projekt fortfarande är så osäkert att jag inte kan förstå hur vi ska kunna anta en detaljplan där vi ska omvandla fastigheten från kontorsändamål till bostadsändamål. Vi vet faktiskt inte ens vad det kommer att kosta – annat än att det kommer att bli Europas dyraste studentlägenheter!

Anförande nr 92

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Lotta Edholm, såvitt jag kan förstå är det fullt möjligt att bygga om skatteskrapan, det finns redan ritningar på hurdana lägenheterna skulle kunna vara. I alla ombyggnationer – till exempel då industrilokaler byggs om till lägenheter – så krävs det självfallet åtgärder och det är dem som man arbetar man med just nu.

Anförande nr 93

L o t t a E d h o l m (fp): Självklart, herr ordförande, kan man bygga om vilket kåk som helst i staden till bostäder. Det är klart. Men poängen är att kostnaderna blir å enorma att man måste fråga sig om det lönar sig. Vi kan få fyra gånger så många bostäder till samma kostnad. Det här är och förblir ett rent prestigeprojekt för Annika Billström.

Anförande nr 94

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Herr ordförande! När vi hörde rykten, ett par månader efter valet, om att det skulle förberedas en bytesaffär mellan staden och Vasakronan och att det skulle handla om att byta skatteskrapan mot ett av Hötorgshusen, så trodde vi faktiskt inte våra öron. Så småningom gick det upp för oss att det faktiskt var sant. Då blev jag påmind om en idé som ett borgerligt ungdomsförbund framkastade om att bygga om Stockholms slott till 5 000 ungdomsbostäder – jag vet inte om ni minns detta. Den idén satte vi snabbt in på kontot *Vilda men orealistiska idéer*. Jag tycker att Socialdemokraterna borde ha gjort en stor insättning på det kontot också för den här idén med skatteskrapan.

Den här idén visade sig snabbt vara dyr, innehålla stora osäkerhetsfaktorer som ännu i dag – trots att vi nu ska anta detaljplanen – inte är besvarade. Den möttes inte heller av jubel från studenterna och deras organisationer, alltså de tilltänkta hyresgästerna.

Jag yrkar med dessa ord bifall till oppositionens gemensamma förslag till avslag på hemställan om att fastställa detaljplanen.

Anförande nr 95

R e g i n a Ö h o l m (m): Socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister brukar ge sken av att vilja lyssna på de unga – man ordnar ungdomsråd, man ordnar ungdomsparlament och liknande – men i det här fallet har det inte skett något lyssnande alls.

Stockholms studentkårers centralorganisation, SSCO, har riktat ganska stark kritik mot det här projektet och vi har alla fått brev hem om ombyggandet av skatteskrapan. De menar att det kommer att bli alldeles för dyrt, men detta har majoriteten inte tagit hänsyn till. Det kanske är så att man bara ger sken av att lyssna på de unga men inte tar till sig av det som de säger.

Ärendet har skötts dåligt. Majoriteten gör allt för att få igenom ärendet, det ska igenom till varje pris. Oavsett om huset är sjukt, oavsett om bostäderna blir dyra gör man allt för att få igenom ärendet. Vad tycker då studenterna?

Gå ut på en högskola eller ett gymnasium – för de vill säkert också bo i studentlägenheter i framtiden – och fråga vad de tycker! På KTH anordnade Tekniska högskolans studentkår en diskussionskväll om studentbostäder. Då kom det fram att det är två parametrar som styr studenternas val av boende. Det är kostnad och läge. Ni känner själva till studentbostäderna i Kista. Det står en hel del lägenheter tomma där, därför att det kostar 3 000–4 000 kronor att bo där. Och så till läget. Jag beklagar, men unga människor vill gärna bo centralt, och det måste man ta hänsyn till.

Studiemedlen är i dag 6 776 kronor i månaden under tio månader per år. Det innebär att en hyra på 3 000–4 000 kronor innebär en väldigt stor kostnad. Staden har sagt att målhyran är 3 300 kronor, men då krävs antagligen väldigt stora subventioneringar. Jag skulle väldigt gärna höra stadsbyggnadsborgarrådet berätta om de subventionerna. Tänk, om hyran blir högre än 3 300 kronor! Hans Lindh, som är lektor i fastighetsekonomi på KTH, menar att hyrorna säkert kommer att ligga på 4 000 kronor per månad. Vad gäller? Vad gör Py Börjeson när hyrorna rakar i höjden och det blir för dyrt för studenter att bo där? Ska studenterna uppmanas att söka mer och mer i bostadsbidrag? Är det en sund utveckling?

Anförande nr 96

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Beträffande hyrorna så beräknas det en hyreskostnad på mellan 3 000 och 3 500 kronor. Det som studentorganisationen har uttalat är att de tycker att det här är ett spännande projekt om inte hyran drar iväg mer än så. Som du själv sade så är det här ett riktigt bra, centralt läge som studenter kommer att efterfråga.

Anförande nr 97

R e g i n a Ö h o l m (m): Tack för svaret, Py Börjeson. Om några år, när bostäderna står färdiga och hyrorna har skjutit i höjden eller lägenheter står tomma – du måste ju våga tänka den tanken, för det finns ju en risk – vad händer då?

Anförande nr 98

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Oppositionens uppgift här i salen är ju att opponera, och jag måste erkänna att ni ägnar er åt det med full kraft. Ni konstaterar att det råder stor brist på studentlägenheter men det är uppenbart att ni inte vill att det här projektet ska lyckas. Ni vill inte att studenterna ska få de här bostäderna och inte heller att det nedslitna Åsötorget ska få ett lyft. I stället målar ni upp alla tänkbara och otänkbara problem och hinder som kan uppstå. De enorma kostnader som ni skisserar har ni inte lyckats att precisera.

Det är klart att ett så här stort projekt innebär ett visst risktagande, men så är det med alla stora byggprojekt i staden. Jag kan nämna en rad exempel på mycket sämre genomtänkta projekt – till exempel bangårdsposten, ett miljardprojekt som ännu står tomt. En sak kan jag vara alldeles säker på är att den här studentskrapan inte kommer att stå tom. Det finns ett väldigt stort behov av studentlägenheter och av andra smålägenheter mitt på Södermalm för studerande och för andra.

Jag tycker att era farhågor är ganska illa grundade. Det står i ärendet att man skulle kunna få tre gånger så många bostäder, och nu sade Lotta att man kan få fyra gånger så många lägenheter för pengarna. Men ni har ju inga beräkningar alls på de kostnaderna. För det här projektet finns det dock ett ekonomiskt underlag som ännu så länge har visat sig hållbart.

Ni säger också att detta blir Europas dyraste studentlägenheter. Ni har inga som helst belägg för det påståendet. Jag är helt säker på att den hyresnivå som Py Börjeson nämnde inte innebär att det blir Europas dyraste studentlägenheter, men jag förstår att ni gärna vill att detta projekt ska misslyckas.

Det vill inte vi. Vi tycker att det är väldigt viktigt att få detta tillskott. Ni säger att det är ett prestigeprojekt. Om prestige leder till projektet att bygga om ett tomt kontorshus till studentlägenheter, så varför inte.

För övrigt kan jag gärna diskutera med Göran Holmström det där projektet med Slottet, det lät väldigt intressant. Det kan vi studera närmare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 99

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Ann Mari Engel anklagar oss för att opponera med full kraft. Det gör vi naturligtvis, eftersom vi är väldigt oroliga över vad skattebetalarnas pengar går till. Sanningen att säga opponerade Vänsterpartiets företrädare också med full kraft i början av den här processen, det var inte självklart att ni skulle gå med på detta förslag. Ni blev köpta med några bidrag till något av de områden som ni vill satsa på för att gå med på det.

Sanningen är givetvis att detta kostar Stockholms stads skattebetalare gigantiska belopp – pengar som skulle ha kunnat användas till andra saker, till exempel de områden som ni är ansvariga för, däribland hemlösa. Antalet hemlösa stiger när ni har ansvaret. Det är klart att en del av de här pengarna hade kunnat gå till att bygga hem till de människorna i stället för till detta prestigeprojekt, om ni hade hållit fast vid er kritik så som den formulerades i början av processen.

Anförande nr 100

A n n M a r i E n g e l (v): Lotta, jag anklagade er inte för att ni opponerar, jag berömde er för att ni opponerar. Det är ju er uppgift, och därför hittar ni naturligtvis alla tänkbara problem medan vi försöker se de positiva sakerna i detta.

Du säger att vi hade kritik i början och det är korrekt, men vi har diskuterat oss fram till en lösning som vi tycker är positiv. Det har blivit vissa ändringar i projektet, så är det ju när man börjar med något. Vi står bakom förslaget och vi tycker att det är ett väldigt spännande förslag.

Jag tycker att du är lite väl opportunistisk när du säger att pengarna skulle ha kunnat gå till bostäder för hemlösa i stället. Du vet mycket väl att det inte byggs bostäder för hemlösa därför att det har varit svårt att få tag på platser att bygga på. Det handlar inte om brist på pengar. Bytet med Vasakronan hade inte varit aktuellt för bostäder till hemlösa. Den typen av opportunistik tycker jag att du ska hålla dig för god för.

Anförande nr 101

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är med viss tvekan som jag begär ordet i den här frågan, eftersom det är en planfråga. Det enda fall av dem om Mats Nilsson räknade upp som jag kunde känna igen att vi faktiskt har sagt nej till handlade om en markanvisning på två hundra lägenheter i Hammarby sjöstad, som nu vid sittande möte multiplicerades med tre och blev 600 studentlägenheter. Jag utgår ifrån att ni inte hade frågat byggherren om han ville bygga dem i stället. Det var fyndigt som politisk slapstick, jag uppskattade det, och det sade vi helt riktigt nej till.

Eftersom vi har lämnat markanvisningar till 17 000 lägenheter så kan man med samma glasklara logik multiplicera den siffran med tre och komma fram till ett avvisande av inte mindre än 51 000 studentlägenheter. Jag häpnar!

Anförande nr 102

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Detta är väl inte en tävling i fyndigaste motrepliken.

Jag tycker att man ska redovisa vad man gör. De borgerliga partierna lade inte fram förslaget vid sittande möte, men majoriteten orkar sällan läsa våra förslag även om ni får dem dagar i förväg. Det handlade om ett genomarbetat förslag där vi också hade kontrollerat realismen i förslaget. Den stora skillnaden i förhållande till många andra markanvisningar var att det på det här området i Hammarby sjöstad fanns studentbostäder, tillfälliga sådana, och man skulle ha kunnat bygga 600 studentbostäder och

dessutom en hel del andra reguljära lägenheter. Detta hade varit bra även för Hammarby sjöstad, för det hade det varit att ha många studenter där som underlag för lokal service och annat. Det var ett genomarbetat förslag och inget som lades fram vid sittande möte.

Det är trist att ni hanterade den frågan på det sätt som ni gjorde, men ni var så förblindade av projektet med skatteskrapan att ni inte ville lyssna på något annat.

Anförande nr 103

M a t s G N i l s s o n (m): Herr ordförande! I mitt förra inlägg ställde jag en konkret fråga: Varför är dessa 600 studentlägenheter i skatteskrapan att föredra framför fyra gånger så många. Py Börjeson begärde då replik, och det uppskattar jag. Det enda hon sade var att hon ville veta vilka bostäder jag avsåg med mitt inlägg. Jag försökte förklara efter bästa förmåga, trots att detta egentligen inte berör dagens ärende, och räknade upp de områden som vi har föreslagit.

Jag tycker att en ledamot tillika borgarråd förtjänar den respekten. Py Börjeson har ännu inte besvarad min enda fråga.

När resurserna är begränsade, och det är de, så måste man prioritera. Olof Palme sade att politik är att vilja. Min enkla fråga till borgarrådet är: vad är det borgarrådet vill?

Det kan ju inte vara så att borgarrådet inte vet varför hon prioriterar få men dyra bostäder i stället för fler men billigare bostäder. Det senare är ju studentkårens uppfattning.

Jag hoppas sannerligen inte, Py Börjeson, att du inte anser att ledamöter från oppositionen förtjänar den respekt som det innebär att besvara deras frågor. Du har fått en mycket enkel fråga: Varför föredrar du 600 studentlägenheter i stället för ca 2 500?

Anförande nr 104

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag vet ännu inte, Mats G Nilsson, vilka lägenheter som du menar att vi har sagt nej till. Jag kan med bestämdhet säga att vi omöjligen har sagt nej till några lägenheter vid Norra station – än så länge.

Anförande nr 105

M a t s G N i l s s o n (m): Jag blir lite orolig nu. För det första: har du läst kalkylen bakom dagens ärende? För det andra: om du nu inte riktigt kan förstå var det är du säger nej förmodar jag du yrkar bordläggning så att du har möjlighet att läsa på, eftersom det finns mycket underlag att sätta sig in i.

Anförande nr 106

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag hade hoppats att debatten skulle bli längre än så här, men det går tydligen inte att rubba på majoritetens åsikter.

Är det realistiskt att genomföra en ombyggnad till kostnader som antagligen kommer att bli högre än nybyggnadskostnader? Skulle man kunna bygga fler bostäder till samma kostnader som ombyggnaden av skatteskrapan?

Det är ganska viktigt att se olika alternativ. Vallöften är bra att ha och det är bra att hålla dem, men inte till vilket pris som helst. Märker man att huset är skadat, att ombyggnadskostnaderna kommer att skjuta i höjden, så bör man sätta ned foten och fråga: är det här realistiskt?

När en studentorganisation som representerar 80 000 studenter är kritiska mot ett studentbostadsprojekt så bör man verkligen ställa sig frågan vad som är fel. Det är ganska sällan studenter är kritiska till byggande av studentbostäder. Det är svårt att lova låga hyror, det borde majoriteten också inse. Det går inte att säga att hyran kommer att vara maximalt 3 300 kronor – för vad händer om den blir högre? Kommer ni att subventionera hyrorna i så fall? Kommer man att uppmuntra studenterna att söka bostadsbidrag? Kommer det att bli fina lyxvåningar som bara vissa har råd med? Kommer lägenheterna att stå tomma?

Man försöker blunda och säga att lägenheterna inte kommer att stå tomma. Det är klart att de inte kommer att stå tomma, men vad händer om de gör det?

Om man åker utomlands kan man hyra ut sin studentbostad i andra hand sex månader. Om hyran är 3 300 kronor och man hyr ut den i andra hand, hur hög hyra kommer då andrahandshyresgästen att få betala? Det är klart att det är olagligt, men tyvärr förekommer det att en studentlägenhet i Gamla stan hyrs ut i andra hand, och det är ganska hemskt.

Man måste tänka på hur hög hyran blir och hur mycket studenterna kommer att klara av att betala. Självfallet ska man motarbeta den svarta hyresmarknaden.

Att bygga många studentbostäder måste vara viktigare. Det måste vara viktigare än att hålla fast vid ett dåligt vallöfte, när man inser att det inte är lönsamt.

Anförande nr 107

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det är ju för att vi ska slippa konstiga andrahandsboenden som det är viktigt att vi bygger många nya bostäder.

Åter en gång vill jag poängtera att de 600 lägenheterna i skatteskrapan är utöver alla de lägenheter som vi har för avsikt att bygga.

Anförande nr 108

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag tycker också att andrahandsuthyrningen innebär problem, men jag tror att man för samma kostnad som för ombyggnaden av skatteskrapan kan bygga betydligt fler studentbostäder och att man kan hålla hyran betydligt lägre än den hyra som tyvärr kommer att gälla i dessa bostäder.

Anförande nr 109

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Skatteskrapan var väl aldrig så väldigt populär, men nu har det blivit Södermalms spökskrapa av huset, och det är inte särskilt mycket bättre.

Jag skulle vilja fråga föredragande borgarrådet en sak. Det cirkulerar så många uppgifter om hur många studentbostäder det blir i före detta skatteskrapan. Borgarrådet sade själv nyss 600, men är det verkligen så många det blir i själva skrapan? Man ska ju komma ihåg att det som ni vill göra på Åsö torg varken är nytt eller kontroversiellt. Frågan om Åsö torg har den här staden diskuterat länge och vi har även vidtagit olika åtgärder. Det byggdes en fastighet för några år sedan som man har flyttat in i, och alla har varit överens om att staden ska gå vidare med byggandet. Blanda inte in förnyelsen av Åsö torg i diskussionen om skatteskrapan, för den delen är inte kontroversiell.

Det som är kontroversiellt i högsta grad är affären med själva skatteskrapan. Hur många studentbostäder blir det i själva skrapan, Py Börjeson. 600 sade du själv nyss, 500 står det ibland, och jag såg härom dagen i ett papper uppgifter om 450 lägenheter.

Jag hörde någon som sade att det inte ska bli studentbostäder högst upp i skrapan utan kontor, för då kan man ta ut högre hyror för de kontoren än för studentbostäderna och så vidare. Det vore intressant om fullmäktige kunde få veta hur många studentbostäder ni tänker åstadkomma i själva skatteskrapan. Blanda inte ihop korten nu och blanda inte in Åsö torg i övrigt med antalet lägenheter i skatteskrapan!

Anförande nr 110

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! I förslaget till detaljplan finns angivet att det ska bli 500–600 lägenheter i skatteskrapan. Det står i ärendet. I bottenplanet planeras kommersiella lokaler.

Jag vill inte hålla med om att skatteskrapan inte också är viktig för den miljö med studenter i som kommer att skapas runt Åsö torg. Studenterna kommer att bidra till ett sjudande liv på torget, och det kommer att bli en fantastisk miljö där, tillsammans med de nya bostäderna och med studentbostäderna. År 2006 hoppas vi att vi ska få se detta förverkligat. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 111

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag tycker också att det är jättetrevligt att bygga studentbostäder och att därigenom få till stånd ett sjudande liv. Götgatan kanske inte tillhör Stockholms tystare och döda gator, så insatserna hade möjligen gjort sig bättre på andra håll.

Jag kan se att planen tillåter 500–600 studentbostäder – men vad planerar ni att bygga? Det är viktigt för helheten. Jag vet att Svenska bostäder ska behandla den frågan, men likväl är du företrädare för majoriteten och ska tala om vilken smärtgräns ni har. Hur många studentbostäder måste det bli för att du ska acceptera

bygget? Vilka förändringar i projektet tillåter du Svenska bostäder och dess ordförande, som sitter bredvid dig, att göra?

Anförande nr 112

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det detaljplanen anger.

§ 23 Motion om införande av äldreomsorgspeng för valfrihet i boendet (utl. 2004:87)
Interpellation om utveckling av kundvalsmodellen inom hemtjänsten m.m. (utl. 2004:28)

Anförande nr 113

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag trodde att socialborgarrådet skulle tala först i den här frågan, men hon är inte här.

Det svar som vi har fått från majoriteten är nästan givet. Det innebär tydligen bara problem för en person att välja boendeform när man är till åren. Var finns logiken, kan man undra. Varför kan en äldre person få välja hemtjänst och ledsagare men inte särskilt boende? Varför har ni gått med på att en äldre person inom länet har kunnat få flytta mellan och över länsgränserna medan ni inte går med på att personen får välja ett eget boende? Varför får inte en person välja ett boende i en annan stadsdel om det finns en ledig plats där bara därför att det finns en ledig plats i den egna stadsdelen? Svaret är att det handlar om att man ska rädda den egna ekonomin.

Varför ska ni åldersdiskriminera äldre? Det är precis det ni gör i det här ärendet. Det finns ett särskilt utrett förslag, det är bara att plocka fram det ur byrålådan och fatta beslut.

Ni förringar de äldres vilja. Ni vill sätta gränser för vad människor själva ska få bestämma om när de blir lite äldre. Man kan också undra varför det här inte skulle kunna fungera i Stockholm när det fungerar i Nacka, i Täby och i Danderyd?

Jag har pratat med företrädare för Nacka i dag för att få veta hur det fungerar och fått svaret att det fungerar alldeles utomordentligt bra. Det är kanske så att det görs betydligt bättre biståndsbedömningar i dag och som motsvarar det behov som de äldre har där än vad vi kanske har i Stockholm i dag.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen och bifall till ett yrkande från oss moderater där vi säger att vi tycker att staden ska hemställa hos regeringen om utrymme för möjligheter till tilläggstjänster inom de särskilda boendeformerna. Det är också något som Kooperativa institutet tycker att man ska få här i Sverige.

Slutligen vill jag ställa en fråga till Miljöpartiets representanter. Ni säger att ni sätter människan i centrum, varför gör ni inte det i det här fallet? Jag skulle också vilja fråga Socialdemokraterna varför ni inte låter en äldre person här i Stockholm få vara med och välja sitt eget boende fastän ni tycker att det är helt i sin ordning att de väljer hemtjänst och ledsagning.

Anförande nr 114

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Nu ser jag socialborgarrådet komma in och det är ju väldigt trevligt. Rätten att vara med och bestämma var man vill bo på äldre dar är en central och viktig punkt. Oavsett vilken ålder vi har är vi unika människor med olika behov och önskemål. Vi vill ge makten till de äldre och deras anhöriga. Det är ingen nyhet för dem som har lyssnat på oss tidigare.

Hemtjänstpengen, som Folkpartiet införde, är nu permanentad trots socialborgarrådets motstånd. Vi ser det som helt naturligt att utvidga valfriheten, men det vill inte majoriteten. Där ska det vara stopp. Det skulle kosta för mycket, det skulle bli alldeles för omständligt och förresten behövs det inte, svarar ni. Trodde ni, ja!

Äldreombudsmannen i Stockholms stad har fått allt fler samtal från olyckliga äldre och anhöriga när de äldre har nekats ett boende utanför den egna stadsdelen. Motivet har varit att ett liknande boende redan finns i den egna stadsdelen. Tänk, om man vill bo nära sina barn? Tänk, om man vill flytta tillbaka till sina barndomstrakter! Tänk, om man känner till ett boende som man känner särskilt stort förtroende för! Sådana argument är inte giltiga i dagens läge. Överklaga om ni inte gillar beslutet, säger många stadsdelar till olyckliga äldre och anhöriga. Överklaga ni, vi brukar ändå alltid få rätt.

Det är klart att staden oftast får rätt. Stadens riktlinjer för biståndshandläggning är inte precis ett lagrum och kan inte beaktas vid länsrättens behandling.

I förra veckan fick jag ett samtal från en olycklig anhörig till en nästan 90-årig kvinna som inte längre klarar av att bo hemma. Hennes enda anhöriga i Stockholm, en dotterdotter är småbarnsmamma. Hon och mormor önskade att mormor skulle få flytta till Nacka eftersom det är så långt till Blackeberg och omöjligt att kunna hälsa på ofta och hjälpa till vid läkarbesök och annat. Det är fullständigt omöjligt eftersom vi har egna tomma boenden i stadsdelen, blev svaret. Då blev jag nyfiken och ringde stadsdelen.

I den stadsdelen blir man mycket riktigt hänvisad ett boende. På min fråga vad som händer om man inte vill bo just där blev svaret att man väl får ompröva biståndsbeslutet. Men sådant händer nästan aldrig här, sade de. Så är det i ert Stockholm i dag. Så vill inte vi ha det, och därför vill vi införa äldreomsorgspeng. Det är ni motståndare till, precis som ni var motståndare till den hemtjänstpeng ni nu äntligen varit med om att permanenta.

Så är det hela tiden. Ni är motståndare till allt som kan göra att fler människor får makten över sitt eget liv, men när det väl är infört inser ni att det inte går att vrida klockan tillbaka. Men in i det längsta strekar ni emot allt som har med valfrihet att göra – så länge ni bara kan. Jag yrkar bifall till reservationen!

Anförande nr 115

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! I Stockholms stad har vi i dag 22 olika driftsentreprenader för särskilda boenden med heldygnsomsorg. Ungefär 30 procent av samtliga servicehusboenden drivs i enskild regi och 40 procent av äldreboenden med heldygnsomsorg och 30 procent av de enstaka platserna på helmånadsbasis.

Vi har elva olika anordnare som driver boenden på entreprenad åt stadsdelsnämnderna. Kommunstyrelsen har ramavtal med cirka 30 utförare om köp av enstaka platser. Detta visar, tillsammans med alla fantastiska egenregiverksamheter i staden, att det finns en stor bredd och variation i äldreomsorgen och äldrevården. Jag kan redan nu säga att det är rätt ointressant hurdan formen är – det viktiga är innehållet.

Folkpartiets motion handlar om införandet av en äldreomsorgspeng för valfrihet i boendet. Jag antar att man avser äldreboenden med heldygnsomsorg som ett sätt att öka valfriheten. Det är rubriken. På slutet i motionen radar Folkpartiet upp de tre målen med detta. Först är det att få in fler privata utförare av äldreomsorg, sedan är det att fler platser hos privata alternativ ska upphandlas, och det tredje målet är att öka privata nyetableringar och nybyggen. Det är vad som står i motionen, och det är också de resonemang som fp utvecklar i sin del i reservationen mot det strategiska ärendet i juni 2004.

Jag tycker att det får anses vara ett väldigt fint svar till alla de aktiva näringslivslobbyister på äldreomsorgsområdet som uppvaktar oss titt och tätt. Folkpartiets motion motsvarar mycket väl det som Svenskt näringsliv tar upp i sin skrift om kundval, nämligen att bakgrunden till hela kundvalsfunderingarna är att entreprenaderna inte ges samma utvecklingsmöjlighet och att det är problem med kontinuiteten. Vidare är antalet anbudsgivare för få och det finns inte något större utrymme för kostnadssänkningar för beställarna. Dessutom ska kundvalsmodellen syfta till att fler utförare kan etablera sig och ge bättre förutsättningar för konkurrens. Det är bra, men blanda inte ihop det med valfrihet. Valfrihet handlar inte om någon liten peng, det handlar om något helt annat.

Er valfrihet handlar om att reducera den äldre människan till kund, och utföraren ska möta behoven, planera, bygga ut och bara reagera på kundtrycket. Det är inte vår bild av valfrihet. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 116

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Monika Lindh, jag blir lite förvånad när du slår dig för bröstet och berättar hur många entreprenader det finns i staden. Sanningen är väl att ni tar tillbaka nästan allting och inte låter någonting gå ut till konkurrensutsättningen längre. Det är ju så ni vill ha det; allt ska tillbaka till kommunal drift.

Man kan ju undra om ni medvetet förhalar den utvärdering som ska göras av konkurrensutsättningen. Jag har väntat i två år, men ingenting händer på den fronten. Du talar om formen, men ni brukar väldigt ofta vilja tala om innehållet. Det är väl så att en äldre person väljer ett särskilt boende just beroende på innehållet. Man kanske har haft en särskild inriktning under sitt liv, och då kanske man väljer ett speciellt boende eftersom man känner en trygghet med det. Därför borde man väl titta på innehållet lite mera.

Du talar om Svenskt näringslivs utvärdering av konkurrensutsättningen. Jag tycker att du också kan läsa Socialstyrelsens som kom under sommaren.

Anförande nr 117

M o n i k a L i n d h (s): Margareta Björk, anledningen till att jag räknade upp alla dessa fantastiska entreprenörer och egenregiutövare av äldreomsorg var att jag ville visa vilken rik och sammansatt bild man kan ge av Stockholms stad.

Du undrade i ditt tidigare inlägg varför vi inte bara plockade fram det gamla ärendet drev det. Svaret är att om du hade läst det så hade vi också sett vad SLK föreslog,

nämligen att staden inte skulle gå vidare och införa äldreomsorgspeng för särskilda boenden eftersom det förelåg så stora oklarheter med detta.

Det är alldeles tydligt att ni inte gjorde det, att ni inte gick vidare. Vad berodde det på? Det fanns väl ett skäl? Det fanns mycket stora svårigheter som hängde samman med fastighetsfrågorna, ägarförhållandena och med lagen om offentlig upphandling. Det är precis det som ni inte gjorde som inte vi heller vill göra.

Anförande nr 118

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Monika Lindh räknar upp alla möjliga fantastiska entreprenörer och privata verksamheter som hon säger redan finns i staden. Då undrar jag bar varför det är så farligt att ge folk möjligheter att välja mellan dem nu.

Du säger att det inte behövs. Fler utförare bör ge fler att välja mellan, men det gillar inte du. Du uppfattar det som något fult att det ska komma in fler aktörer på marknaden och att man vill vidareutveckla och använder Svenskt näringslivs rapport som något avskräckande bara för att man vill ha fler utförare. Det är konstigt.

Jag vill fråga dig: om det nu är så förfärligt om människor skulle få välja boende, varför är det då okej för dig just nu att man får välja i hemtjänsten.

Anförande nr 119

M o n i k a L i n d h (s): Jag har inte sagt ett enda dugg om att det skulle vara fult att välja. Däremot kan man konstatera att Folkpartiet tydligt säger att peng i äldreboendet inte alls handlar om valfrihet utan om att öppna marknaden för en ny slags entreprenörskap.

I det läget kan man också titta på vad ni säger i det strategiska ärendet, och det är att ni vill ha en passiv roll i både planering och genomförande och aktivitet i äldreomsorgen. Ni vill att entreprenören enbart ska reagera på kundtrycket. Det är ett mycket passivt sätt att bedriva äldrepolitik på.

Anförande nr 120

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Herr ordförande! Ann-Marie Strömberg yrkar för Vänsterpartiets räkning bifall till kommunstyrelsens hemställan! Vi tror inte alls på dessa pengsystem.

Ett pengsystem ger inte mer resurser till äldreomsorgen, det ger inte fler platser på några boenden, det ger inte ett ökat utbud och det är också oerhört svårt att administrera. Ett pengsystem skulle förutsätta att alla boenden har lika stora kostnader för samma vårdnivåer, och så är det inte. Det skulle bli väldigt svårt att hitta formler för detta, och det bäddar för ökad administration. Vi tycker i stället att vi ska satsa de medel vi har på att höja kvaliteten och gärna antalet platser också inom äldreomsorgen. Vi tror inte på ert pengsystem.

Folkpartiet gör ett oerhört stort nummer av möjligheten att välja. Jag hävdar att möjligheten att välja redan finns. Detta är inget administrativt problem, det är en resursfråga.

Det talas mycket om den så kallade stadsdelsarresten. Den undersökning som gjordes förra året visade att sex pensionärer fick avslag på ansökan om plats i annan stadsdel än den där de bodde. Sex pensionärer fick avslag, därför att det fanns likvärdigt boende i den egna stadsdelen – av totalt 2 000. Det är alltså ett mycket litet antal personer som fått avslag. Jag är inte insatt i de enskilda ärendena, men jag tycker ändå att det bör vara lite proportion i debatten. I övrigt har man möjlighet att söka och få plats i boenden i andra stadsdelar och i även i andra kommuner. Vi har ett avtal över hela länet som gör det möjligt att få plats i en annan stadsdel eller till och med i en annan kommun – en förutsättning är förstås att det finns plats på boendet. Jag tycker heller inte att man helt kan bortse från kostnaderna. Jag vet att vi i min egen stadsdel i ett flertal fall har beviljat boenden på både judiska och på Suomikoti för äldre finländare.

Pengsystemet ger inte heller ökad variation i boendet. Vi tror att det viktiga är att det finns en variation på innehållet i boendet, inte att det finns en mångfald av utförare. Det behövs inte några privata utförare. Det går alldeles utmärkt att inrätta avdelningar på servicehus för de grupper som önskar en speciell etnisk eller religiös inriktning eller något annat. Det underlättar om man samtidigt kan ha både stordrift och specialisering på vissa avdelningar.

Vi tror alltså inte ett dugg på ert pengsystem. Det är ett krångligt och byråkratiskt system. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 121

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag har aldrig i min vildaste fantasi trott att du skulle tro på något pengsystem, Ann-Marie Strömberg. Du sade så många saker så jag hinner inte bemöta alltihop.

Du säger att valmöjligheten redan finns, men möjligheten att välja finns inte alls. Du säger att det var sex pensionärer som fick avslag, men om du pratade med äldreombudsmannen så skulle du få höra att hon är bekymrad över det stora antalet äldre och anhöriga som ringer till henne. Både du och jag vet att många ofta får nej redan innan de har formulerat sin ansökan. Och så väldigt lätt är det inte för alla att överklaga.

Du säger att det finns ett avtal om att man kan få komma till en annan kommun och att du i din stadsdel har bifallit ansökan om att få bo på judiskt äldreboende eller till finskt. Det är ju bra, men alla är ju inte judar eller finnar – det är ju det som är poängen. I de fallen har man ansett att det går ganska bra att bevilja plats, men vanliga människor som har andra önskemål har inte samma chans.

Anförande nr 122

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi behöver bara utgå ifrån den statistik som finns. Jag förutsätter faktiskt att biståndsbedömarna sköter sitt jobb ute i

stadsdelarna. Alla har rätt att få skriftliga beslut, de har rätt att få reda på möjligheterna att överklaga och det är faktiskt endast sex av 2 000 som har fått avslag på den grunden att det har funnits likvärdiga boenden i den egna stadsdelen. Så är det.

Inte ens du kan väl anse att man ska bevilja boende på ställen som redan är fullbelagda. Ska det kanske vara lättare att få plats i en annan stadsdel om man inte bedöms ha tillräckligt stora vårdbehov? Det sistnämnda tycker jag är ett problem, men det är en resursfråga och det kommer man inte runt genom några pengsystem.

Anförande nr 123

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ann-Marie, du talar om byråkratiskt krångel, men i realiteten handlar det om att de äldre som väljer i Nacka, Täby och Danderyd får ett mer aktuellt biståndsbeslut än vad man kanske har i Stockholm i dag. Det kallar inte jag för byråkratiskt krångel.

Du säger att det finns valfrihet redan. För mig är det inte valfrihet att en person från Katarina–Sofia som ber att få komma till Ersta inte får det utan blir hänvisad till Vintertullen bara för att det finns tomma platser där. Det handlar om resurser, Ann-Marie Strömberg, och det är resurserna som styr i dag. Det borde du väl veta.

Du talar om innehållet. Vem ska välja innehållet – du eller den gamla? Jag tycker att det är den äldre stockholmaren som ska välja och inte du. Vi vet att du alltid har tyckt att detta är omöjligt att genomföra – man kan läsa i diskussionsprotokollet att du sade det när vi fattade beslut om kundvalsmodellen. Det står klart och tydligt. För Vänsterpartiets del handlar det om att folk inte kommer att lägga sin röst på Vänsterpartiet i nästa val.

Anförande nr 124

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Alldeles riktigt, Margareta, det är en resursfråga. Ert pengsystem ger inte mer resurser till äldreomsorgen. Det ger inte mer pengar, inte fler platser inom äldreomsorgen och det ökar inte heller möjligheten att påverka innehållet.

Jag tycker att man ska kunna påverka innehållet, och då handlar det om resurser och inte om några pengsystem.

Anförande nr 125

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande, kära ledamöter! Förra mandatperioden tog den dåvarande majoriteten olika steg för att förändra valfriheten på äldreomsorgsområdet. Inom hemtjänsten införde vi valfrihet, vilket innebar att 29 procent privata företag i dag är i arbete inom hemtjänsten. Var fjärde äldre har bestämt sig för att själv välja en privat utförare.

Vi kristdemokrater uppfattar inte de problem som majoriteten anser skulle uppstå genom att gå vidare med pengsystem inom äldreboendet. Ni ser problem bland annat med att insatserna för äldre måste omprövas kontinuerligt. Det tycker jag är konstigt,

för det är något som man ofta påpekar från äldreomsorgsinspektörerna. De vill ha kontinuerliga omprövningar av insatserna för de äldre.

Ni säger att valfriheten försvårar planeringen av äldreboenden. Ja, det är delvis sant, men frågan är vilket målet är och vilken inriktning vi ska ha för våra äldre. Ska vi lyssna på deras behov eller är det vi politiker som ska styra allt?

Motionären föreslår ett certifieringssystem. Det tycker jag är bra. I USA har man något som kallas ackrediteringssystem för olika verksamheter. Om man har fått sin godkänstämpel och utför en verksamhet väl så kan vem som helst välja den utföraren. Det är ungefär så vi tänker. Man kan ha ett certifieringssystem med godkännande så att de äldre själva faktiskt kan välja vem de vill ska utföra vården och omsorgen.

Monika Lindh säger att vi fokuserar kundbegreppet och hävdar att det skulle vara något negativt. Det som vi vill betona genom att diskutera motionen i dag är att de äldre och deras anhöriga ska få frihet att styra sitt liv och sin framtid i stället för att bocka och buga som man alltid har fått göra i det socialdemokratiska samhället.

Vi vill att de äldre själva ska få fundera på om de vill ha ett kommunalt eller ett privat äldreboende och vi vill att de ska få välja. Är det nämnden som ska välja äldreboenden eller är det de äldre? Ge de äldre större valfrihet! Jag yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 126

M o n i k a L i n d h (s): Jag måste kommentera lite av det som Désirée Pethrus Engström berör. Det är ju så att valfriheten inte hänger på vilket system som man har för betalning. Det är det jag menar när jag säger att ert kundbegrepp är oerhört passivt.

Ert kundbegrepp kopplat till det som ni säger i resonemangen i debatten i strategiska ärendet är ju att bara kundtrycket ska avgöra hur staden ska planera eller på vilket sätt äldreomsorgen ska byggas ut. Det ska bara vara utifrån ett kundtryck, inte utifrån att staden har något slags aktivitet i tåten med planering och genomförande och diskussion och aktivt deltagande. Det är det som är det passiva och tokiga med ert kundvalsbegrepp.

Anförande nr 127

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Alla som förespråkar pengsystem inser att det inte är alldeles enkelt och att det inte är något som kommer att fungera smidigt från dag ett. Det måste emellertid vara så att ett införande av ett kundvalssystem ändå ökar möjligheten till större inflytande för de äldre jämfört med nuvarande system som är passivt och där nämnder och förvaltningar beslutar om var äldreboendena ska finnas och hurdana de ska vara och hur de ska jobba.

Det är en väldigt märklig syn på äldre ni har för att ni inte ska öka deras valfrihet på området och ge dem möjlighet till inflytande på vilka äldreboenden som faktiskt ska finnas. Det måste vara bättre att gå framåt än att gå bakåt.

Anförande nr 128

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Varför vill inte Miljöpartiet införa äldreomsorgspeng och varför inte införa det nu, var frågan som ställdes tidigare i debatten.

Rent principiellt har vi inte så mycket emot pengsystem i sig, men vi måste prioritera den verksamhet som vi har. Ett arbete med att utveckla och införa ett pengsystem tar mycket tid och kraft från äldreomsorgsverksamheten.

Därför prioriterar vi till exempel omvandling av servicehus till seniorboende och arbetar för att förbättra och göra kvaliteten bättre på de boenden som vi har. Majoriteten har som princip att äldre ska få en mer meningsfull fritid och få möjlighet att komma ut och så vidare, framför en rent organisatorisk fråga om hur pengar strömmar hit och dit.

Jag tror också att man måste se den här frågan i ett lite större perspektiv. Som ni har hört av de tidigare debattörerna i majoriteten finns det ingenting som säger att man inte kan ha valfrihet i det system som vi har i dag. Därför bör man också ställa en eventuell äldreomsorgspeng i relation till det faktum att om man inför pengsystem på alla upptänkliga områden inom stadsdelarna så ger man ju inga som helst möjligheter till prioriteringar för politikerna. Det är klart att detta ligger helt och hållet i linje med det faktum att Moderaterna vill utveckla stadsdelsnämnderna. Detta är ett sätt att bakvägen åstadkomma det.

Jag tycker att hemtjänstpengen är mycket mer motiverad av det skälet att det ger en bättre förutsättning för småskaliga arbetsgivare att komma in på den här marknaden. När det gäller större boenden så är det inte alltid men väldigt ofta ganska stora företag som söker sig in i branschen. De har sällan någon typ av nytänkande eller något nytt att tillföra de verksamheter som kommunen bedriver. Mot den bakgrunden känns det inte särskilt prioriterat att just på det här området införa ett pengsystem eftersom det faktiskt inte leder till att människor får större valfrihet. Det är säkert så att det skulle vara betydligt intressantare att diskutera pengsystem på helt andra områden.

Med detta, herr ordförande, ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 129

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Christer Öhgren vill förklara varför han inte vill införa äldreboendepeng just nu. Miljöpartiet vill inte införa äldreboendepeng eftersom ni vill prioritera andra verksamheter som ni håller på med nu. Det förstår jag. Ni har inte tid för ni har fullt upp med att lägga ned verksamheter inom äldreomsorgen – det är väl det som ni prioriterar just nu.

Du säger att det finns valfrihet i det system som gäller, men det finns det faktiskt inte. Tala med äldreombudsmannen så får du besked! Hon är mycket bekymrad och säger mycket tydligt att man kan se en klart tendens att man är allra mest restriktiv med att bevilja ett boende någon annanstans i de stadsdelar där det finns många tomma platser. Det finns inte ens någon likställighet över staden. Detta är oerhört allvarligt.

Ditt allra mest bärande argument, och det är ju intressant när det kommer från en miljöpartist, är väl att detta skulle ge för lite makt till politikerna i stadsdelsnämnderna!

Anförande nr 130

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Du skulle ju brottas med samma problem om du sutte i majoritet. De äldre har blivit färre och då tvingas man att arbeta defensivt, det är väl inte så konstigt. Det skulle du också behöva göra i det läget.

I och för sig är det väldigt tråkigt, om det nu är så, att man är mer restriktiv i stadsdelar där man har många tomma platser, men detta går ju att bemöta på andra sätt. Det är ingen självklarhet att ett pengsystem är det enda sättet att mota detta på.

Vi miljöpartister tycker att politiker ändå ska ha inflytande över verksamheten och faktiskt ska prioritera mellan olika verksamheter. Det är faktiskt den uppfattning som vi har.

Jag vill åter en gång poängtera småskaligheten som ett bärande argument.

Anförande nr 131

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag blev besviken för jag trodde att du företrädde ett parti som sätter människan i centrum eftersom det står så i ert partiprogram. Men här får vi höra sanningen: det är en rent organisatorisk fråga. Det är oförsämligt att säga så när man inte tillåter äldre personer att välja sitt särskilda boende.

Precis som för Vänsterpartiet handlar det för Miljöpartiet om politikernas makt, inte medborgarnas makt.

Dig vill jag också rekommendera att läsa Socialstyrelsens utvärdering av konkurrensutsättningen, så får du se vilken likhet eller skillnad det är mellan privata och kommunala utförare.

Anförande nr 132

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Det är trevligt att Margareta Björk läser Miljöpartiets program så ingående, det vill jag ge dig en eloge för. Om du läser det riktigt noga så kanske du till och med kommer över till oss.

Jag sade att detta är en rent organisatorisk fråga, och det är min uppfattning. Det är faktiskt så att valfrihet kan uppnås på en mängd olika sätt. Ni har valt en väg att uppnå det, och jag respekterar er för det, men jag tror att det finns många andra sätt att komma fram till valfrihet än genom enbart pengsystem. Det är väldigt viktigt att tänka på detta i debatten om valfrihet. Målet är valfrihet men vägen det kan vara väldigt olika.

Anförande nr 133

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Det är intressant att lyssna på Miljöpartiets företrädare i allmänhet och på Christer Öhgren i synnerhet som verkar

nästan slå knut på sig själv när det gäller frågan om valfrihet. Vi får väldigt olika budskap från Miljöpartiet när det gäller frågan om valfrihet. När det gäller skolor ska det vara valfrihet och den frågan har ni ställt er bakom att det ska vara valfrihet, men de äldre behöver nog ingen valfrihet. Detta blir lite ologiskt i alla fall för mig.

Du säger att seniorbostäderna nog kommer att lösa frågan, men det är ju faktiskt ofta pigga så kallade femtiofemplussare som flyttar in i dem. De kan möjligtvis bli sämre framöver, men varför ska de diskrimineras och inte få välja äldreboende när de behöver det.

Jag tycker att Miljöpartiet ska vara lite mer framtidsinriktat. Ni vet att medborgarna framöver kommer att vilja vara med och fatta beslut om även äldreboende. Ta chansen att bifalla motionen!

Anförande nr 134

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Det är ju tråkigt att Désirée Pethrus Engström inte lyssnar på mina andra repliker, det kan jag varmt rekommendera dig att göra, för då får du svar på en del av de frågor som du ställde.

Fortfarande tycker vi att målet är att alla ska få valfrihet. Jag upprepar vad jag sade alldeles nyss, nämligen att det kan vara väldigt många vägar till valfrihet. Ni har valt en väg och väldigt enögda medan ni vandrar längs den vägen. Jag föreslår att ni slår följe med oss och ser att det finns väldigt många olika vägar; i skolfrågor finns det en bra väg via pengsystem, och när det gäller äldrefrågor är vi något mer tveksamma till pengsystem. Men fortsatt att kämpa för valfrihet, det är bra att ni gör! Det ska vi göra gemensamt.

Anförande nr 135

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att Christer var väldigt tydlig när han sade att den här frågan handlar om möjligheten till politiska prioriteringar – prioriteringar för politiker bekymrar han sig för. Jag tycker för min del att den här frågan handlar just om det: ska makten ligga hos politiker eller hos de enskilda äldre.

Ur mitt perspektiv är det en skam för välfärden i vår stad att äldre människor inte förväntas kunna fatta beslut om sin egen vardag. Den omyndigförklaring som systematiskt sker av äldre stockholmare är inte värdig vårt samhälle.

Monika Lindh hyllar mångfalden och säger att det är bra att det finns så många fantastiska utförare och entreprenörer. Det är bara valfriheten som hon är motståndare till.

Hon säger även att man visst kan välja. Det kan man inte alls. Vi har ett ärende i min stadsdelsnämnd aktuellt nu, på Kungsholmen. Det är en äldre dement person som inte alls får välja, som har önskemål tillsammans med sina anhöriga om ett visst särskilt boende men får beskedet att det inte går med den majoritet som vi har nu. Någon valfrihet finns inte alls, hur mycket ni än pratar om det.

Ann-Marie Strömberg sade också att man kan välja i dag, men så är inte fallet, Ann-Marie. Det är inte bara en ekonomisk fråga, det är en fråga om att vilja, en fråga om att låta stockholmarna själva att forma sin vardag, även de äldre stockholmarna.

Christer säger att majoriteten inte kan införa någon äldreomsorgspeng för det finns inte tid till det eftersom det är så mycket annat som ni ska göra, ni ska utveckla så många olika saker. Tänk, om det är så att ni kan samarbeta med många olika utförare där de äldre själva sätts i centrum och får fatta beslut! Tänk, om just det här samarbetet leder fram till alla de positiva saker som du vill uppnå! Jag tror att det är så. Ni tror inte det när det gäller äldreomsorgspeng, man när det gäller hemtjänsten går det alltså bra med hemtjänstpeng. Frågan är varför ni inte tror att man kan få välja var man vill bo.

Ann-Marie är stor motståndare till valfrihet i äldreomsorgen och till äldreomsorgspeng, men jag minns tydligt hur ni tryckte på ja-knappen när vi röstade om hemtjänsten. Kanske kan Vänsterpartiets makthunger gå de äldres väg även i den här frågan så småningom. Jag hoppas på det.

Anförande nr 136

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag beklagar naturligtvis starkt att det finns människor på Kungsholmen som inte får välja äldreomsorg. Det är väldigt tråkigt alldeles oavsett vilka de är.

Jag konstaterar att det som jag vill uppnå är valfrihet. Som någon sade tidigare är det en resursfråga. Man kan mycket väl ha samarbete med många olika utförare även om man inte har pengsystem, jag förstår inte varför man inte skulle ha det. Det är naturligtvis en självklarhet att staden ska ha det. Att tillföra kunskaper utifrån är ett bra sätt att kompetensutveckla staden på många olika sätt. Jag tror att det system som vi har i dag, med hänsyn taget till den bakgrund som vi har i staden, är det allra bästa i det här läget för att ha kvalitet och omsorg.

Anförande nr 137

A n n a S t a r b r i n k (fp): Christer beklagar fallet med den äldre personen på Kungsholmen. Det finns ju fler exempel på människor som inte får välja. Men vad betyder de orden, Christer?

Detta är inte bara en ekonomiska fråga. Det är en fråga om att ha en modell där man gör det självklart för äldre människor att få fatta denna typ av beslut. De där orden betyder ingenting, det betyder ingenting att du i Rådssalen beklagar läget. Du har makt, du ska rösta i den här frågan och se till att den här personen och alla andra faktiskt får välja!

Anförande nr 138

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag vidhåller att det finns valfrihet – men den är inte obegränsad. Om den vore obegränsad skulle det innebära att man egentligen borde slopa all biståndsbedömning, att var och en själv skulle avgöra hur mycket de skulle få, vad de skulle få och av vem. Det måste också finnas tomma

platser överallt och det måste alltid finnas lediga hemtjänstbiträden hos varenda utförare.

Det är orealistiskt, det begriper var och en. Det är en resursfråga, det finns begränsningar.

Det går att välja förutsatt att man har bedömts ha tillräckligt stora vårdbehov, förutsatt att det finns plats på det önskade boendet och förutsatt att det inte innebär orimliga merkostnader för stadsdelsnämnden. Begränsningarna finns, och därmed är det en resursfråga. Pengsystemen medför inte mer resurser och inte fler platser, däremot ökad byråkrati.

Anförande nr 139

A n n a S t a r b r i n k (fp): Nu tycker jag att frågan tar underliga proportioner. Bara för att man inte kan tillåta en total valfrihet där alla får göra precis vad de vill hur som helst och använda sig av alla välfärdssystem så ska ingen få välja någonting – det är en otroligt märklig slutsats!

Jag tycker att hemtjänstpengen är en utmärkt modell och den fungerar säkert bra också när det gäller boende; man får sin biståndsbedömning och när den saken är klar får man välja utförare själv. Jag tror faktiskt att det här systemet kan ge mer resurser, det kan i alla fall ge mer platser.

Att marknadsekonomiska principer inte riktigt har trängt in i Vänsterpartiet kan jag ha respekt för, men jag är helt övertygad om att om man släpper marknaden fri och låter fler företag och organisationer etablera sig så kommer det att bli fler platser – självfallet är det så.

Anförande nr 140

M o n i k a L i n d h (s): Jag ska kommentera det som sades lite raljant från Folkpartiets representant, vilket förvånar mig. Det sades att man hade synpunkter på att vi socialdemokrater tycker att det är väldigt bra med många olika utförare och att vi har väldigt goda entreprenörer i den här staden. Det tycker vi, och det är väldigt roligt att kunna säga det.

Jag har aldrig sagt att jag är motståndare till valfrihet, det jag sade är att jag är motståndare till är er definition av valfrihetsbegreppet som reducerar människor till kunder och där det bara är utföraren som ska möta behov genom att planera och bygga ut och där det också är kundtrycket och enbart detta som frammanar förändring. Detta är ett passivt sätt att hantera äldrepolitiken på i den här staden.

Anförande nr 141

A n n a S t a r b r i n k (fp): Jag förstår inte hur du kan uppfatta att jag raljerar över att man tycker att det är bra med många alternativ. Det gör jag verkligen inte. Jag tycker att det är oerhört bra med många alternativ, jag vill ha många fler. Den stora skillnaden mellan oss är väl möjligen att jag tycker att detta ska komma de äldre till del och att de själva ska få välja, för jag tror faktiskt att de klarar av det.

Det finns oerhört många bra utförare i dag, men vi skulle kunna få så oerhört många fler med det här systemet.

Anförande nr 142

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Efter att ha lyssnat på den här debatten en liten stund är jag inte så säker på att man, när man talar om valfrihet här, vet vad man egentligen menar. Frihet för en människa är något fint, det är något som man ska vara rädd om, det är det som man ska vara aktsam om; det handlar om frihet för en människa att själv organisera sitt liv. Det håller jag med om.

När jag hör er tala om valfrihet så tror jag inte alltid att det är valfrihet ni talar om här. Det är inte så som ni säger, det är inte det som är budskapet. Det är inte omsorgen om den äldre ni talar om – det är snarast omsorgen om den privata entreprenören. Jag är ledsen att behöva säga det, men er argumentation är sådan.

Jag hörde någon säga att den demente eller de anhöriga väljer. Självfallet väljer inte den demente, det är de anhöriga som väljer, inte den äldre.

En peng ger inte mer pengar i systemet, och det vet ni också. Ni vet också att en peng inte löser problemet med att man har så många olika människor, så många olika vårdbehov inom äldreomsorgen och man faktiskt har olika behov i olika skeden i livet. Varje äldreboende kommer inte att kunna ha alla dessa olika varianter av boende. Därför kommer de även fortsättningsvis att vara spridda över staden.

Jag tror faktiskt att anledningen till att ni inte själva införde den här peng var att det var för komplicerat och svårt för er också. Ni klarade inte av det. Det är en biståndsbedömd verksamhet där behovet för den enskilda människan inte alltid finns på det boende som den personen vill flytta till. Så är det, och det vet ni också.

Däremot ska man självfallet utveckla så många nya former och nya boenden som man kan i hela staden. Till skillnad mot er har vi kommit så långt att man också kan arbeta tillsammans mellan stadsdelarna för att inrätta nya äldreboenden av en annan karaktär i de fall då man ser att en enskild stadsdel inte klarar av det. Det är skillnaden – vi tror på stadsdelarnas förmåga, det gör inte ni.

Man kan fråga: Vad är valfriheten i er tappning värd när man vet att det bara är 6,3 procent som har utnyttjat kundvalets möjlighet att byta utförare inom hemtjänsten? De flesta har blivit tvingade in i det av olika skäl, och det är ni som har tvingat in dem i det. De har inte ens haft möjligheten att välja. När man har haft möjlighet att välja i det systemet så är det bara 6,3 procent som har valt.

Ni är ute och rucklar på den marknadsliberala marknaden.

Anförande nr 143

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Man häpnar över socialborgarrådets uttalande om att det är omsorgen om de privata entreprenörerna som vi bryr oss om. Det är våra äldre vi talar om, det borde vi vara överens om.

Vi tycker att det är bättre om det är en anhörig som väljer än om det är en kommunal tjänsteman som gör valet. En anhörig känner den äldre betydligt bättre.

Äldreboendena kommer även fortsättningsvis att vara spridda över staden så att man kan välja, säger du, och du säger att det är ett komplicerat system. Det var inte så. Det var inte ett ärende år 2001, det var ett ärende år 2002. Ni kan väl ändå dra lärdom om vad som hänt i Täby, Danderyd och Nacka!

Utveckla många nya former och nya boenden i hela staden, säger socialborgarrådet. Vi tror på stadsdelsnämndernas förmåga. Ja, det är ju det som det handlar om. Ni ser uppifrån, vi ser utifrån den enskildes medborgaren. Vi tror att man kan välja även om man har nått en viss ålder.

6,3 procent, säger du lite nonchalant. Om det är 6,3 procent som har valt själva så är väl det jättebra. Man har i alla fall haft möjlighet att välja, och det är väl det som är det viktiga.

Anförande nr 144

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Nja, Margareta Björk, inte övertygar du mig. Om man läser er gemensamma reservation och hör er argumentera så är det fortfarande så att det är marknaden som gäller för er. Du nämner Täby och Nacka som exempel. Jag har noga studerat vad som händer där. Jag har bett att få in uppgifter av dem – av många olika skäl, för det är alltid bra att kunna jämföra äldreomsorgen inom olika kommuner, speciellt i ett så tätbebyggt område som Stockholmsområdet – men det är inte så att jag tycker att de har någon föredömlig äldreomsorg. Det är långt därifrån.

Det är bättre att en anhörig väljer än att en biståndsbedömare gör det, säger du. Men i dagsläget, Margareta Björk, för man dialogen med såväl den äldre som med de anhöriga. Jag använder det som ett argument.

Anförande nr 145

A n n a S t a r b r i n k (fp): Även jag är lite häpen över påståendet om att detta handlar om omsorg om olika aktörer på en marknad. Det handlar naturligtvis inte om det. Det handlar förstås om de äldre. Det begriper alla som är med i den här debatten, om de bara vill begripa. Vi har lite olika syn på detta.

Varför genomfördes inte detta tidigare, var frågan. Det enkla svaret är ju, om du kommer ihåg det, att det hölls val. Efter det valet är det inte längre vi som har makten. Hade vi haft det så kan jag lova dig att valfrihet skulle ha funnits inom äldreboendet i dag.

När man påstår att det bara är några få procent som använder sin valfrihet så använder man tydligen statistik lite som man vill. Man kan göra det lite mer eller mindre ärligt eller oärligt, beroende på vilken läggning man har.

När nya omsorgstagare kommer och ska få äldreomsorg blir valfriheten reell. I övrigt är det förhoppningsvis så att man har ganska bra omsorg där man är. Det är framför allt för de nya som valfriheten blir en verklighet.

Anförande nr 146

Borgarrådet *Olofsson* (v): Anna Starbrink, ni hade fyra år på er. Det kan väl inte vara så att ni bedrev valrörelse i fyra år! Ni hade faktiskt fyra år på er att genomföra den här valfriheten. Ni gick kanske dessutom till val på den här frågan. Så är det, ni brukar prata om det.

Jag säger inte att jag har räknat procenten. Jag är tacksam för att jag inte har gjort det. Det är väldigt lätt att räkna ut hur många som själva gör ett aktivt val och som har möjlighet att göra det inom hemtjänsten. Jag har hört många här i kväll använda procentsiffror som över huvud taget inte går att få tag på och som inte har någon relevans.

Det man har räknat ut är att 6,3 procent har gjort ett aktivt val. Man kan säga att det är bra, man kan säga att det är dåligt, men det innebär att de äldre trots allt är ganska nöjda med äldreomsorgen i staden. De tycker att de faktiskt har många olika varianter och möjligheter för sitt välbefinnande som äldre här i Stockholms stad.

Anförande nr 147

Désirée Petrus Engström (kd): *Shame on you* är ett begrepp som lanserades för ett tag sedan. Jag tycker verkligen att det är anmärkningsvärt att borgarrådet uttalar sig så oförskämt om oppositionen! Hon säger att vi bara värnar om privata utförare när vi pratar om äldre människor valfrihet och deras möjlighet till inflytande.

I den kristdemokratiska ideologin talar vi mycket om subsidiaritetsprincipen, alltså att samhället ska stödja individer och inte ta över beslut som människor själva kan fatta. Om det nu tar lite tid att förändra inriktningen i ett land som under decennier har styrts av socialdemokrater och vänsterpartister och där staten anser att man vet bättre än den enskilda individen så är det en sak, men den mentala förändringen behöver ske i Sverige – så öppna ögonen, borgarrådet, och se människors resurser!

Anförande nr 148

Borgarrådet *Olofsson* (v): Jag tror också på subsidiaritetsprincipen – av många skäl. Jag tror att många äldre faktiskt väljer att bo kvar i närheten av sin tidigare bostad eftersom de har sina vänner där och känner till trakten. Det är oftast därför som de också väljer att bo i servicehuset till exempel som finns i det område där de redan bor. Kommunen har skyldighet att se till att det finns ett boende, ett bra boende för de gamla här i staden.

Jag tvekar inte, kan gärna läsa hela protokollet en gång till och se vad ni har sagt, och ni bör studera det själva. Det budskap ni framför är att det är den privata entreprenören som ni värnar.

Anförande nr 149

Inge-Britt Lundin (fp): Tack för att det replikskiftet är avslutat, jag hoppas vi slipper uppleva det en gång till! Egentligen skulle jag vilja förbigå Margareta Olofssons oförsämda inlägg med tystnad, för det är nog egentligen bara Margareta Olofssons skalle som inte tagit in det äkta engagemanget för äldres frågor som vi har i de borgerliga partierna.

Vi här på vår sida av salen har inte den dogmatiska, kommunistiska synen på medborgarnas egen kapacitet; vi tror nämligen på den enskildes möjligheter, inte gruppens möjligheter. Självfallet är den enskilda personen i äldreboendet viktigare än principen att det finns en entreprenör, men om det ska kunna bli någon utveckling så behöver vi entreprenörer också. Det är inte så att man bäddar bäst, är snällast eller ger mest omsorg bara för att man får lön från kommunen.

Några här har sagt att formen är ointressant, att det är viktigare med innehållet. Motionen andas Svenskt näringsliv och lobbyisterna har vunnit, sägs det. Kvalificerat ”pruttprat” vill jag kalla det.

Monika Lindh raljerar infamt om entreprenörerna, ingen klok person tror väl ändå att du verkligen menar det du säger. Vi förstår mycket väl vad du tycker om entreprenörer, du tycker likadant som Margareta Olofsson. Det är skam och skandal.

Entreprenörerna kommer att reagera på kundtrycket, bara på kundtrycket, och det är passivt, påstås det. Men jag tror nog att de bryr sig om vad kunden vill. Det är jättebra att de gör det, och jag tror också att de bryr sig om vad biståndsbedömarna tycker, vad nämnderna tycker. Och jag tror att de har så pass stor klokhet att de har bra kontakt med alla.

Ann-Marie Strömberg slår sig för bröstet och säga att de i hennes stadsdel till och med beviljar boende på judiska äldreboendet. Ja, kära nån! Det var väl gulligt! Det vore väl skam att inte göra det. Vad gör ni med en person som har bott granne med ett privat äldreboende de senaste femtio åren och till varje pris vill bo där? Vilken valfrihet ger ni då det finns lediga lägenheter åtta kvarter från en som är gammal och lite dement och inte hittar? Vad gör ni då? Jo, ni säger: ”Det finns lediga lägenheter där borta. Där ska du bo, det är jättebra. Jag väljer åt dig, förstår du.” Det är skam och skandal så som ni agerar.

Jag kan inte för mitt liv förstå hur ni kan agera på det här sättet. Jag ser hemma i min stadsdel att budgeten styr besluten mer än enskilda äldre människors biståndsbehov. Jag är rädd för att denna attityd blir det viktigaste för våra tjänstemän som tycker att de ska vara duktiga och hålla budgeten. Det är vi som sitter i nämnderna som ska få bassning om vi drar över budgeten med 25 miljoner kronor vilket vi i Norrmalms stadsdelsnämnd kommer att göra – minst 25 miljoner.

Jag återkommer, jag är så ruskigt upprörd!

Anförande nr 150

Borgarrådet Olofsson (v): Inge-Britt Lundin, jag vet att det finns många borgerliga som är uppriktigt engagerade för gamla och äldre. Det tvivlar jag inte på

en sekund. Debatten här i kväll handlar om att införa en peng. Den handlar egentligen bara om pengsystemet som sådant, inte så mycket om vilka möjligheter man har att inom det rådande systemet göra det bra för den gamla. Det är det jag vänder mig emot. Det ni använder er av är bara detta med att införa en peng som en tulipanmaros så löser sig allt.

För övrigt kan jag tala om för dig att det budskap som under förra mandatperioden gick ut till alla stadsdelar var: Vad ni än gör så håll budgeten! Jag tror att det kan vara så att vi bara en given mängd pengar oavsett vilken majoriteten som styr. Det blir inte mer pengar om vi inför ett pengsystem. Det är likafullt kommunen som betalar pengan.

Anförande nr 151

Inge-Britt Lundin (fp): Det ni gör, Margareta, är att totalt omyndigförklara de äldre, och så tar ni ifrån dem alla möjligheter till beslut som de en gång i världen trodde att de hade.

Pengsystemet är bara en del i de äldres valmöjligheter. Föräldrars val av skolplats för sina barn är bara en del i valsystemet.

Det är så oerhört viktigt att åtminstone starta detta arbete. Vi har baxat er hela vägen när det gäller valmöjligheten i hemtjänsten fastän ni var lika omöjliga med det tidigare. Vi kommer att klara av detta också, det lovar jag dig.

Anförande nr 152

Christer Öhgren (mp): Jag tycker att det där anförandet väcker frågor. Jag förstår inte din upprördhet, Inge-Britt. Jag är ju van vid att ni talar om valfrihet, men ni talar också om mångfald. Men ni förespråkar inte mångfald på vägen till att nå valfrihet. Det finns bara en enda väg att nå målet, och det är just genom ett pengsystem, säger ni, och jag förstår inte det.

Om det nu är så fantastiskt detta pengsystem, varför genomförde ni då inte det under förra mandatperioden? Ni hade ju till och med borgarrådsposten för just det här området. Din upprördhet klingar falskt i mina öron. Men du är för all del en bra debattör.

Anförande nr 153

Inge-Britt Lundin (fp): Anledningen till att jag är upprörd, Christer Öhgren, är att jag är engagerad i de här frågorna. Jag "duttar" inte med människor runt om mig, särskilt inte med mina politiska kolleger.

Jag tycker att den här frågan är så oerhört viktig så jag förstår inte att du kan hålla på och tramsa med att du inte förstår att Inge-Britt är upprörd. Det är väldigt mycket som du i så fall inte förstår när det gäller äldreomsorgen. Då har du inte förstått någonting om äldres behov av att välja, och då kan du anse att politiker ska ta över valmöjligheterna.

Se dig runt i salen, Christer Öhgren! Om tjugo år, om tio år eller om trettio år – hur många av dem som sitter här i salen nu tror du då kommer att finna sig i att det sitter människor här och ska tala om var sjutton de ska bo?

Anförande nr 154

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är klart att man blir upprörd, så som ni talar! Det här är bara en organisatorisk fråga, det är systemet. Det är ju människor som vi talar om. Ser ni aldrig människan? Det är människorna som vi är till för, inte vice versa.

Ann-Marie Strömberg talar om tomma platser. Titta hur bra det är i Nacka, de har aldrig några tomma platser!

Resurser talar du också om. Ni har möjlighet att tillföra ännu större resurser om ni skulle prioritera äldreomsorgen. Det är ju det som det handlar om.

Makten förblindar, tror jag. Det gäller både Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det sade Vänsterpartiet helt klart både förra gången och i dag.

Det är ingen föredömlig äldreomsorg de har i Nacka, säger socialborgarrådet. Hur kan du jämföra mellan kommunerna om vi här i Stockholm inte ens kan jämföra mellan stadsdelarna? Ni vill inte ha något kvalitetsuppföljningssystem inom de särskilda boendeformerna. Hur kan du då jämföra med Nacka. Det går inte att säga att Nacka inte är något föredöme om man inte har några bevis för det.

Så till frågan om resurser. Varför kan man tro att Nackas biståndsbedömning ligger mer i linje med vad lagen säger? Det kallar ni för större byråkrati.

Miljöpartiets representant talar om fortsatt kamp för valfriheten. Ja, men ni måste ju stå på något av benen, ni kan inte stå på båda två. Du beklagar också det fall som nämndes från Kungsholmen. Ändra på den saken om du vill det. Antingen är det makten över eller så är det omsorgen om de äldre som ska stå i centrum. Ni pratade om mångfald och friskolor. Läs på vad ni sade när vi behandlade ärendet om kundvalsmodellen för hemtjänst och ledsagning!

Socialdemokraterna säger att valfriheten inte hänger på betalningssättet, och så gör de någon konstig jämförelse med ett så kallat passivt kundvalsbegrepp och påstår att kommunerna ska leda utvecklingen. Det ska väl vara ett aktivt val av den äldre. Det är väl det som är det viktiga.

Vi vill ha mer valfrihet, och Kalle Bern och jag har i dag lämnat in var sin motion om möjligheter för våra äldre att välja äldrevård, korttidsboende eller avlastning utomlands. Vi får se vad ni tycker om de motionerna.

Vi har ännu inte fått svar från vare sig Socialdemokraterna eller Miljöpartiet på frågan om varför det är möjligt för en äldre person att välja hemtjänst och ledsagning men inte boendeform. Ni har inte svarat på den frågan.

Anförande nr 155

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Margareta, ert pengsystem ger inte mer resurser till hemtjänsten, det ger däremot mer byråkrati.

Anförande nr 156

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ann-Marie Strömberg, det handlar inte om resurser eller byråkrati. Det handlar om att de äldre själva ska få bestämma var de ska bo. Försök att se utifrån de äldre medborgarnas perspektiv, och inte titta uppifrån som ni alltid gör!

Anförande nr 157

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag tycker att jag delvis har svarat på frågan om varför vi är med på hemtjänstpengen men inte äldreomsorgspeng. Det är dels därför att hemtjänstpengen faktiskt var en sak som ni införde, och jag förnekar inte att ni på något sätt införde det systemet för att få bättre valfrihet. Det blev ett ganska lyckat system där många människor har fått möjlighet att välja och även valt.

Det finns ingen anledning att avveckla ett system som fungerar bra, men i det här läget känns det inte som om det är lika prioriterat att införa pengsystem när det gäller de särskilda boendena. Jag är inte heller så jättesäker på att valfriheten skulle bli så väldigt mycket större. Det finns ju ett begränsat antal platser på varje boende och det begränsar i sig valfriheten. Jag är därför inte alls så övertygad om att den där valfriheten som ni predikar är så självklar.

Det handlar självfallet också om frågan om att äldreomsorgen är en väldigt stor del i stadsdelarnas utövande.

Anförande nr 158

M o n i k a L i n d h (s): Margareta Björk undrade varför vi inte vill införa äldreomsorgspeng i äldreboenden med heldygnssorg. Svaret står att läsa i ert eget ärende från 2001 och 2002. Därför vänder jag frågan tillbaka till dig: Varför vill inte ni införa äldreomsorgspeng i särskilda boenden med heldygnssorg? Varför, Margareta Björk, vill inte ni det? Det är kanske av precis samma skäl.

Anförande nr 159

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Miljöpartiets företrädare säger att detta inte är en prioriterad fråga, men det är ändå ett stort verksamhetsområde i stadsdelsnämndernas budget. Ja, det är det. Det är 25 procent av verksamheten i staden. Området i sig borde därför vara betydligt högre prioriterat än vad fallet är i dag. Jag kan förstå, också med tanke på trängselskatter, att ni inte har tid med så mycket äldreomsorg.

Det är bra att man har fått möjlighet att välja, säger du. Ja, men varför ska man då inte få välja särskilda boendeformer?

Det finns ett begränsat antal platser, säger du. Det finns det i Nacka också, men ändå fungerar valet utomordentligt bra i Nacka, Täby och Danderyd.

Till Monika Lindh vill jag säga att du kanske inte har sett den utredning som gjorts beträffande särskilda boendeformer. Vi har inte behandlat något sådant ärende, men det finns ett ärende som är framskrivet och som förmodligen ligger i någon byrålåda uppe på SLK. Vi valde att först sjösätta kundvalsmodellen inom hemtjänst och ledsagning. Detta är steg två. Varför inte låta det också fungera när det har fungerat så bra inom hemtjänst och ledsagning? Jag tycker inte ni har svarat på frågan.

Anförande nr 160

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Att det ska vara så svårt att ge de äldre rätt att välja sitt boende! Jag har lyssnat på debatten och kan inte förstå varför äldre inte ska kunna bestämma var de vill bo, det är väldigt märkligt.

Jag vill svara på frågan varför den borgerliga majoriteten inte gjorde någonting. Hela den diskussionen blir lite löjlig.

I juni 2001 fattade fullmäktige, under den borgerliga majoriteten, beslut om valfrihet i hemtjänsten. I samma ärende fattades också beslut om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda frågan om införande av en äldreomsorgspeng för särskilt boende för äldre. Det jobbade vi med, men först sjösatte vi valfriheten inom hemtjänsten. Om vi hade suttit kvar vid makten så hade vi infört äldreomsorgspengen. Vi tycker att det är självklart att de äldre själva ska ha makten.

Och naturligtvis talar vi om de äldre människorna. Det är så självklart. Det är just därför som vi sitter här. Man måste se individen när det gäller äldre människor också.

Valfrihet i hemtjänsten har gett väldigt goda resultat, och jag är glad även Socialdemokraterna och Miljöpartiet har tagit till sig detta faktum och att vi nu har valfrihet inom hemtjänsten. Vänsterpartiet kör på med sin dogmatiska syn på att allt ska vara i kommunal regi för då är allting så bra. Jag delar inte den uppfattningen, och det är bra att övriga partier i den här salen inte gör det heller.

Jag är förvånad över att Socialdemokraterna och Miljöpartiet har sett hur bra valfrihetssystemet utan att kunna förklara varför de inte kan gå vidare och införa valfrihet för de äldre när det gäller boenden. Allting visar att det leder till kvalitetsutveckling, att det leder till mångfald och att det ger de äldre makten över sitt vardagsliv. För mig som liberal är det självklart att vi måste ta hänsyn till den äldre människan. Jag yrkar bifall till den här motionen för de äldres rätt till ett självständigt liv på äldre dar!

Anförande nr 161

Monika Lindh (s): När det gäller de beslut som den borgerliga majoriteten fattade under förra mandatperioden är det alldeles riktigt att det kom ett val emellan. Kanske blev det som det blev därför att folk inte accepterade talet om valfrihet och kundval och pengsystem. Det kan faktiskt vara på det sättet.

När jag och många i mitt parti träffar medborgare – och vi är ganska stora och vi träffar väldigt många äldre – och då upplever vi inte det enorma trycket att vilja ha

valfrihet och välja kundvalssystem inom äldreboendena. Däremot säger man tre saker: Vem har de där borgarna tänkt ska äga de här husen som vi nu har i Stockholms stad? Vem ska äga äldreboendena i ett pengsystem? Hur har de tänkt att det ska bli när man blir sämre och utföraren inte klarar av att möta mitt behov då, ska jag behöva välja något annat då? Och till vem ska jag klaga? Det är tre frågor.

Anförande nr 162

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag vill påminna er om att Birgitta Rydell i Folkpartiet var ansvarig för äldreomsorgen, och Folkpartiet gick framåt starkt i valet, så vi känner att vi har stöd i de här frågorna.

Utredningen Valfrihet inom hemtjänsten visar att det är så positiva resultat att till och med Socialdemokraterna och Miljöpartiet har ändrat uppfattning till följd av alla dessa positiva signaler. Det här är en utveckling som kommit för att stanna. Stockholmarna har sagt sitt. De vill ha valfrihet, den utvecklingen går inte att stoppa.

Anförande nr 163

Ann-Katrin Åslund (fp): Ordförande, fullmäktige! Peng i boendet är jättefult! Det är alldeles extra fult eftersom alla inte kan få exakt det som de skulle vilja ha eftersom det kan vara fullbelagt. Det är som om man skulle ha hört debatten om skolpengen eller debatten om hemtjänstpengen. Det är inte så att det finns obegränsat antal platser i skolorna, men numera har man ändå accepterat i den här församlingen att eleverna får välja skola i alla fall. Men samma sak gäller tydligen inte de gamla.

Den här debatten handlar om en interpellation som jag väckt och som skulle sambehandlas med ett av majoritetens ärenden, även om det kom lite som en överraskning för mig.

Det här handlar om en utveckling av kundvalsmodellen inom hemtjänsten. Man kunde tydligt höra här i debatten att socialborgarrådet egentligen inte alls gillar hemtjänstpengen, inte över huvud taget. Det framgår med all önskvärd tydlighet. Den är ganska dålig, anser hon, och förresten är det bara 6,3 procent som har valt, och därför ska ingen egentligen behöva välja.

Vi fattade beslutet, och nu är detta accepterat. I interpellationssvaret står det att socialborgarrådet ska göra den uppvaktning hos regeringen som vi fattade beslut om här i fullmäktige. Hon ska uppvakta ministern för få lagstiftningen ändrad, så att certifiering av utförare blir möjlig utan föregående upphandling. Jag har frågat i fullmäktige om detta ett par gånger, och då har läget varit så lyckligt för socialborgarrådet att det inte har funnits någon ansvarig minister på plats. Nu finns det en sedan en tid tillbaka, så jag skulle vilja veta om du har träffat henen och vad hon i så fall sade. Om du inte har träffat henne så undrar jag när du och så fall ska göra det?

Anförande nr 164

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Upplysningen om sambehandlingen har gått ut i god tid. Ingen skugga må falla över KF/KS kansli. Jag vill bara framföra det.

Anförande nr 165

Borgarrådet O l o f s s o n (v): För att först svara på frågan: Nu kommer jag inte ihåg klockslaget, men den 5 november har jag fått tid hos ministern för en uppvaktning. Det är inte så mycket att göra åt att jag inte fick någon tidigare tid även om jag har krävt det. Den tiden har jag ändå fått.

Jag har alls icke glömt att din interpellation sambehandlas. Den handlade om att vidareutveckla kundvalsmodellen. Jag säger som jag tidigare har sagt när vi har diskuterat den, att det går att göra på många olika sätt. Utifrån det som vi just pratade om, friheten att välja, att den gamle själv ska få välja det som man vill ha hjälp med, är det det som är skillnaden mellan ert begrepp och vårt begrepp, inte valet av utförare utan vad det är som man har behov av att få hjälp och stöd med.

Det finns några exempel, bland annat ett projekt som har startat som ni inte var så positiva till. I er reservation menade ni att det gynnade fel grupp människor. Ni skrev i det ärendet att man borde ha en biståndsbedömning.

Men man ser att det går att gå vidare, och det finns stadsdelar som själva har valt det. Liljeholmen tar jag som exempel, men jag vet att även Vantör har tagit ett beslut om att ge sina äldre en större frihet att välja hjälp med olika saker som de själva har valt. Det är skillnaden.

Därför vill jag ställa frågan, framför allt till Folkpartiet: Är det så att ni vill bli av med biståndsbedömningen? I den motion som ni har lämnat in står det nämligen så här: "Genom att införa ett pengsystem ger vi makten till de äldre och deras anhöriga genom att överlämna *valet av vårdform* till dem." Är det vad ni står och pratar om? Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att ni vill lägga ned biståndsbedömningen.

Diskussionen om peng i er motion handlar också om, och det ska man komma ihåg, att ni tycker att det är för krångligt och tar för lång tid med upphandling av privata entreprenörer och privata aktörer. Det är enda anledningen till att ni har skrivit motionen, om man läser den noga och om man också läser er reservation.

Det vi gör med en upphandling är att tillhandahålla friheten för många människor att kunna välja olika boenden, där man har en gemensam vårdform. Men ni tycker att de ska välja vårdformen också – det är det som står i er motion.

Anförande nr 166

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Först och främst är det ju roligt att höra en vänsterpartist uttrycka sig så berömmande om upphandlingar – det var nog första gången jag hörde det!

Du påstår att vi inte skulle vilja ha någon biståndsbedömning för att vi har använt en viss formulering. Det är inte sant, och det vet både du och jag. Ni talar på två ställen om att man ska ha hemtjänst på försök utan någon biståndsbedömning eller bara med en enklare biståndsbedömning. Och det gör ni i ett läge där man är oerhört restriktiv mot människor som verkligen behöver hjälp! Det finns exempel på att 96-åringar på Söder utan anhöriga i Sverige inte har blivit beviljade servicehus. I det läget tycker ni att man ska göra försök med hjälp utan biståndsbedömning, men det tycker vi är omoraliskt. Har man obegränsat med resurser är det väl en annan sak.

Anförande nr 167

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Säger du inte emot dig själv, min lilla vän? Du säger att det inte handlar om pengar. Samtidigt anklagar du oss för en restriktivare bedömning.

Vad du säger är att frihet för den äldre inte är att kunna välja. Du vill förneka dem vår försöksverksamhet med 80-åringar och äldre som med en enklare biståndsbedömning ska få välja vad de själva känner att de behöver få hjälp med. Den friheten vill du förneka dem!

Anförande nr 168

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Att det här ärendet är ett känsligt ärende kan man förstå eftersom socialborgarrådet väljer att tolka Folkpartiets skrivning som f-n läser Bibeln. Du måste väl ändå förstå att det handlar om vilken särskild boendeform man ska ha.

Så till frågan om upphandlingar. Du är väl ändå medveten om att det sker inga upphandlingar, utan här håller man nu på att ta tillbaka allting till kommunen. Det är ju så ni vill ha det – ni vill inte ha några enskilda verksamheter i den här staden.

Man kan också utveckla olika modeller. Ni säger att Liljeholmen nu ska ha en biståndsbedömning där man tittar på innehållet. Men är det då så att Liljeholmen har ovanligt gott om pengar? Överallt i staden görs det mycket striktare biståndsbedömningar. Som vi hörde tog man i Hässelby 8 miljoner från äldreomsorgen för att täcka upp andra saker. Det sker även indragningar av sjukskötersketjänster. Det är nog så att äldreomsorgen inte alls har fått de pengar som man behöver.

Anförande nr 169

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Margareta Björk, som jag har sagt tidigare i kväll tror jag man måste vara väldigt försiktig med orden man använder. Läser man motionen – som ni också stöder, som har yrkat bifall till den – så står det faktiskt att ni vill överlämna valet av vårdform, och det är vad ni har yrkat bifall till. Även ni vill med andra ord lägga ned biståndsbedömningen, det är så man måste tolka det.

Sedan kan jag tala om för dig att även om man har en begränsad penningpung i sin stadsdel, kan man vara så kreativ att man hittar lösningar. Jag tycker det är bra, och jag uppmuntrar fler stadsdelar att göra det. Det har visat sig att det inte kostar så

mycket, men man får igen oerhört mycket i gengäld kanske bara genom att de får gå ut på promenad och att man har fritidsaktiviteter som stimulerar den gamla människan. Det är något positivt, och på det tjänar man både den äldres hälsa och i slutändan också pengar.

Anförande nr 170

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Nu ska jag försöka vara lite pedagogisk. Vad krävs för att kunna få boende inom äldreomsorgen? Jo, först måste man vara biståndsbedömd. Det kan handla både om servicehus och om andra former av äldreboenden.

Det stämmer att ribban kan ligga högt. Men vill man sänka ribban och göra det lättare så handlar det om resurser. Pengsystemet förändrar ingenting – det är en resursfråga.

När man väl är biståndsbedömd så måste det också finnas plats på det boende som man önskar välja. Pengsystemet ger inte fler platser. Det kan vara fullt dit man vill komma, det kan vara långa väntetider. Så är det ibland. Möjligtvis kan man ju välja att ställa sig i kö.

Tredje steget är ekonomin. Är det tomma platser i den egna stadsdelen, eller är det så att man önskar komma till ett ställe som är väsentligt dyrare, kan det hända att det blir avslag – men jag vill poängtera att det är 6 av 2 000 enligt den undersökning som vi har tillgång till. Det tyder på att det är ett rätt högt mått av valfrihet, det går att välja boende. Vill man göra det lättare att välja så handlar det snarare om att utöka resurserna till äldreomsorgen, göra det lättare att få ett äldreboende och att ha ett större och mer varierat utbud. Men inte heller där har ju era system varit några större framgångar. Judisk hemtjänst gick till exempel i konkurs. Man hade inte råd att fortsätta verksamheten, för restiderna kostade för mycket.

Det är inte vi som är dogmatiska. Det räcker att läsa i Folkpartiets motion: ”En viktig del i utvecklingen av en äldreomsorgspong för boendet handlar om att arbeta för att få fler privata utförare av äldreomsorg i staden. Stockholms stad måste fortsätta att aktivt upphandla platser hos privata alternativ i äldreomsorgen och uppmuntra privata nyetableringar och nybyggnationer i kommunen.” Det handlar alltså inte om fler utförare och fler etableringar – utan det måste vara privat. Alltså: Vem är det egentligen som är dogmatisk? Jag bara frågar.

Ni är samtidigt oerhört kritiska till de möjligheter som vi har öppnat inom hemtjänsten för de äldre att få välja vissa tjänster. I Liljeholmen är det mycket enkelt, vi har helt enkelt avsatt en pengasumma som de äldre i samråd med sina hemvårdsbiträden kan få välja att få en del tjänster för. Ofta handlar det om promenader, så det är inte fråga om stora pengar, men det är en möjlighet som har varit väldigt uppskattad av de äldre. Det kostar som sagt inte mycket pengar.

Anförande nr 171

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ann-Marie Strömberg, jag tänker inte kalla dig för ”lilla vän”. Du hävdar att valfrihet är en chimär, pengsystem är inte så mycket

värt eftersom det kanske inte finns tomma platser på det ställe man vill komma till utan att det måste finnas extraplatser överallt. Men de exempel som jag har tagit upp är faktiskt sådana där de anhöriga har försäkrat sig om att det finns en ledig plats som skulle kunna ta emot dem, men stadsdelen har inte varit beredd att bevilja det. Det finns också exempel där man har fått tydligt besked: Det går inte, för vi har tomma platser i vår stadsdel så det finns ingen möjlighet.

Jag tycker det är väldigt graverande. Det måste du veta!

Anförande nr 172

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Du gav själv svaret: Det är en ekonomisk fråga. Stadsdelarna har inte råd att ha tomma platser när boendena bedöms som likvärdiga.

Men återigen: 6 av 2 000 kan man väl i alla fall inte kalla för stadsdelsarrest?

Är det så att man tycker att det är för svårt att få det boende man önskar, att det är för höga krav, så är det återigen en resursfråga.

Det är resurser det handlar om, och era pengsystem ger inte mer resurser till äldreomsorgen.

Anförande nr 173

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ann-Marie Strömberg, bara på Östermalm hade man under förra året fem avslagsbeslut just därför att man hade tomma platser i den egna stadsdelen. Din siffra, 6 av 2 000, stämmer inte riktigt. Man ska inte fara med osanning.

Sedan pratar du om att höja eller sänka ribban. Men ribban är väl i dag väldigt hög för att få ett biståndsbeslut om särskilt boende? Äldreomsorgen är inget prioriterat område i dag – inte med den här majoriteten.

Du säger att Judisk hemtjänst gick i konkurs. Om du läser boksluten för de kommunala enheterna så får du se att det knappt finns någon kommunal enhet som under förra året gick med överskott. De allra flesta hade underskott, just därför att ni inte har höjt ersättningen till hemtjänsten. Men en kommunal enhet kan dölja sitt underskott genom att få mera pengar från den övergripande verksamheten.

Anförande nr 174

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag sade just att det är svårt att komma in. Ribban ligger högt för att få ett boende. Men det problemet löses inte genom ett pengsystem. Ni har ju själva sagt här att ni inte vill ha bort biståndsbedömningen. Om ni vill göra det lättare att få ett boende är det mer resurser som behövs – du hade svaret själv.

Judisk hemtjänst gick inte i konkurs för att ersättningen från kommunen var för låg, utan vad de inte hade råd med var reskostnaden eftersom deras kunder fanns över

hela staden. Pengsystemet är så utformat att man får ersättning enbart för arbetstiden hemma hos pensionärerna, inte för restiderna. Det är väldigt stelbent, och det gynnar alltså inte sådana nischverksamheter.

Anförande nr 175

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är höjden när fullmäktiges ledamöter blir kallade för "lilla vän" – särskilt när de inte har någon replikrätt. Det känns både unket och nedlåtande. Det är tråkigt att behöva vara med om det här, och det bidrar inte heller precis till att bryta könsmaktsordningen. Jag hoppas att vi slipper det i framtiden!

Så till frågan. Jag begriper inte hur socialborgarrådet kan tro att vi skulle vilja avskaffa biståndsbedömningarna. För mig är det helt obegripligt. I texten står det "vårdform", det vill säga form av vård inom de olika vårdnivåerna, syftas det naturligtvis på, och boendeformerna. Det var flera som förklarade det för dig, men du återkom ändå till det. Därför tror jag att det kanske är så att du inte ville förstå. Nu efter mitt förtydligande hoppas jag att den saken ändå är utagerad.

Anförande nr 176

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Då ska jag ta replik, egentligen bara för att be Ann-Katrin om ursäkt för att min tunga slant – jag kunde ha bitit mig själv i den så fort jag hade sagt så där. Självklart ska man inte säga så.

Anförande nr 177

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Då får jag börja med att säga att jag tror att vi har ett socialborgarråd som tycker väldigt mycket om människor och som vill ha människor i god vård och så vidare. Det är alltså inte det vi diskuterar, utan snarare ideologin bakom.

Flera har talat om att det skulle vara en passiv vårdpolitik med äldreomsorgspeng, att man inte bryr sig om. Vad det innebär är i själva verket att man ställer aktiva medborgare mot en aktiv politik för de egna verksamheterna.

Några har sagt att det bara finns sex fall av vad en del har kallat för "stadsdelsarrest". Här ligger själva nyckelfrågan om valfrihet. Om svaret från nämnden är: "Önskemålet beviljas inte eftersom det finns likvärdigt äldreboende inom stadsdelen", talar man ju om för den äldre och för de anhöriga att deras definition av "likvärdig" är sämre än nämndens. Kanske kan "likvärdig" betyda något helt annat – kanske var det bara så att Emma ville ha närmare till Astrid. Är det inte legitimt? Hon kanske till och med valde ett äldreboende med sämre kvalitet för att hon ville komma närmare till Astrid.

Det är just detta som valfriheten handlar om.

Monika Lindh säger att vi reducerar människor till kunder. I själva verket reducerar Monika Lindh de äldre till klienter, eftersom de har rätt att ansöka men kan avspisas av att vi i nämnden har en likvärdig omsorg.

Socialborgarrådet verkar tycka att det är ett problem när dementas anhöriga väljer. Det avslöjar Vänsterns syn på de små, naturliga gemenskaperna genom hela livet!

Till slut: Som aktivt val räknar man i ärendet bara om man aktivt byter utförare, vilket när det gällde hemtjänsten var 6,3 procent. Men kanske många av dem som var nöjda har gjort ett aktivt val – de tycker att de fick ett bra förslag, och det måste väl också räknas som ett aktivt val? Eller är det så att Vänsterpartiet i det senaste valet bara räknar dem som aktivt bytte till Vänsterpartiet? Det är en mycket underlig syn i så fall!

Jag skulle vilja säga till majoriteten: Lyssna på HSB! Det är en gammal, erfaren, kooperativ sammanslutning, som oerhört aktivt verkar för att valfriheten för de äldre ska bli större i alla omsorgsformer. Lyssna på HSB – då får vi ett annat beslut i Stockholm!

Anförande nr 178

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag delar i mycket din uppfattning om valfrihet, men fortfarande är inte pengsystem den enda vägen till valfrihet. Det finns skäl att upprepa vad jag sade förut, Hardy, att det finns många vägar att nå till valfrihet och det gäller att ha en mångfald i de vägarna för att uppnå det bästa resultatet för de enskilda människorna. Jag tycker att ni nästan är lite enfaldiga, när ni vill uppnå mångfald i valfrihet genom enfald.

Anförande nr 179

H a r d y H e d m a n (kd): Det måste väl innebära att om någon i en av alla de nämnder där du sitter säger: ”Vi avslår detta eftersom vi har likvärdig vård inom nämnden”, så kommer du att rösta emot?

Anförande nr 180

M o n i k a L i n d h (s): Ja, Hardy Hedman, det är viktigt med begreppen ibland. Jag menar att det kundbegrepp som ni använder er av i den här debatten är ett passivt begrepp, som reducerar medborgaren till kund medan det är utföraren som ska möta behovet, planera och bygga ut. Det är helt klart att ni menar att det ska vara så.

Ni menar också att det är kundtrycket som ska tvinga fram förändring och nydanande. Jag menar att det är ett passivt sätt för politiken att möta äldreomsorgsfrågorna i vår stad.

Jag menar *inte* att den äldre är klient. Jag menar att den äldre är medborgare och har rätt till inflytande i både sin egen äldreomsorg men också i stadens äldrepolitik. Med ert kundbegrepp försvinner det.

Anförande nr 181

H a r d y H e d m a n (kd): Det är klart att det måste betyda någonting för staden om det skulle vara väldigt många som valde bort ett äldreboende därför att det var dåligt. Det är klart att man måste lyssna på människorna då – annars måste ni ju

införa samma politik för allt annat som är viktigt för människor, livsmedelsbutiker och allting. Ska ni upphandla dem också, och sedan får man bara gå och handla i de livsmedelsbutiker som ni har valt ut?

Anförande nr 182

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tänkte bara kommentera siffrorna. Vi har hört många siffror, och som jag tidigare sade har jag hört att man också från den andra sidan har använt sig av siffror på ett mycket märkligt sätt. Tack och lov är det inte vi själva som har räknat, så det kan inte läggas oss till last att stadsledningskontoret har räknat ut dem som aktivt har gjort ett val. Det är nämligen så att i vissa stadsdelar kunde man inte göra ett aktivt val, till exempel därför att det endast fanns privata utförare. I andra stadsdelar har det förmodligen varit likadant fast tvärtom, om du förstår hur jag menar, att det bara fanns kommunala utförare, och då kunde man heller inte göra något aktivt val i den egna stadsdelen.

En del har fått förändringar på grund av att man avknoppade vissa verksamheter då även hemtjänsten följde med och blev privatiserad. Då har man ändå inte gjort ett aktivt val, att välja den privata hemtjänsten.

Det är därför siffran är så låg. Det är ändå det aktiva valet som måste räknas – även om man handlar i en matbutik.

Anförande nr 183

M a l i n S t r i d (fp): När jag i början av förra mandatperioden var nyvald stadsdelsnämndsledamot, var det en bekant som kom till mig – ni har säkert varit med om det här själva – och sade: ”Du, du som är politiker, hur är det man gör egentligen? Du vet väl hur det funkar här i stan? Det är så att min mamma börjar bli lite gammal, och hon skulle nog behöva komma in på något boende någonstans. Så jag hade tänkt att jag skulle åka runt och titta på några ställen här i grannskapet och se om det är något som verkar bra. Hur gör man sen? Ska jag höra av mig till dom då och fråga om de har en plats?”

Jag tror jag aldrig har skämts så mycket i hela mitt liv – i mitt politiska värv, är bäst att tillägga, annars har jag väl gjort andra dumheter – som när jag var tvungen att tala om för honom: ”Tyvärr, det funkar inte så. Din mamma kommer att bli anvisad en plats om det visar sig att hon har tillräckliga behov för att ha ett boende.”

Jag förstår inte hur man kan krångla till den här debatten så mycket. Det borde ju vara alldeles självklart att det är den gamla människan och hennes anhöriga som tillsammans ska själva bestämma var man ska bo. Självklart är det krångligt att utforma de tekniska lösningarna för att åstadkomma detta, men grundprincipen borde vara självklar, att det är den enskilde som själv ska bestämma var man ska bo när man blir gammal. Jag tycker det är pinsamt hur man kan krångla till det så mycket.

Jag hörde Christer Öhgren säga: Ja, men pengsystem är inte den enda vägen till valfrihet, vi vill ha mångfald i våra vägar till valfrihet. Men den väg ni har valt är faktiskt också bara en enda väg – och den ger ingen valfrihet alls!

Anförande nr 184

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag tycker att Malin beskrev den typ av valfrihet som jag tycker är bra alldeles i början av sitt inlägg. Den uppfattningen delar jag. Fortfarande är jag inte alls övertygad om att man måste ha ett pengsystem för att uppnå det.

Det är klart att jag måste välja i varje enskilt tillfälle vilken väg jag ska gå för att uppnå valfrihet. I det här fallet har jag under debatten lagt fram en rad olika argument för varför jag inte är beredd att nu införa ett sådant system, utan jag tror att man inom det system som vi har faktiskt har möjligheter att utveckla den typen av valfrihet som Malin efterfrågar i sitt inlägg – tillsammans med biståndsbedömare.

Anförande nr 185

M a l i n S t r i d (fp): Men fortfarande är det faktiskt så att man måste välja ett tekniskt system för det här. Vi kommer aldrig att hitta en optimal teknisk lösning, men vi tror att vi har hittat en lösning som är ganska bra. Säkert kommer vi att behöva fila på den, men vi måste ändå sätta ned foten och bestämma oss för att grundprincipen är valfrihet och sedan gå i den riktningen.

Ni går ingenstans!

Anförande nr 186

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag blir inte klok på hur ni ska ha det i Folkpartiet. Anser ni att det ska vara biståndsbedömning eller inte?

Jag tror att jag har uppfattat att ni i alla fall vill ha en biståndsbedömning, och då tycker jag att du skulle säga till din bekant att gärna titta på olika ställen, men sedan måste mamman – gärna tillsammans med dottern – vända sig till biståndsbedömaren så får man där diskutera vad som är lämpligt boende. Det är inte alls ovanligt att så sker.

Anförande nr 187

M a l i n S t r i d (fp): Jag vet inte hur många av mina partikolleger som har varit uppe i talarstolen och sagt samma sak som jag nu kommer att säga:

Självklart måste vi fortfarande ha en biståndsbedömning!

Men i vårt system skulle, när den biståndsbedömningen är klar, mamman och hennes anhöriga som är där för att hjälpa henne kunna säga: ”Ja, och vi har tittat på det här stället, det verkar trevligt” – och så får hon bo där.

Anförande nr 188

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Margareta Olofsson, jag vill understryka det som Ann-Katrin Åslund tog upp när det gäller försöksverksamheten i hemtjänsten. Och hade du inte varit uppe och bett henne om ursäkt så hade jag sagt: Det du gör, lilla stumpan, är att i ett läge när resurserna är

alltför små anser du att det helt plötsligt inte behövs biståndsbedömning utan de som har allra störst behov ska stå tillbaka för dem som kanske har behov.

Tycker du inte att vår uppfattning här visar att vi vill ha bra och rätt biståndsbedömning? Att ifrågasätta om vi anser att det ska ske biståndsbedömning eller inte är fullständigt koko, som mina barnbarn säger.

Ann-Marie, även om det är fler än de där sex personer du talar om som har drabbats av arresten, tycker jag att om de känner att de har drabbats av arrest, så har de drabbats av arrest. Det kan du gott ta till dig. Då är det stadsdelsarrest och ingenting annat.

Monika Lindh säger om och om igen att pengasystemet är passivt. Tycker du att alla andra pengasystem också är passiva – val av dagis, skola eller hemtjänst? Tänk att det ska ta så lång tid för speciellt s att acceptera att enskilda människor är minst lika kloka som politiker, att de själva ganska bra vet vad de vill, vad de önskar och vad de behöver! Var inte så rädd att se att det faktiskt finns människor som är klokare än du själv är ibland, som vet vad de själva vill och där du – eller egentligen biståndsbedömaren – inte alls har tagit på allvar den enskildes önskan och kanske inte ens ser behovet.

Pengsystemet är, det vill jag understryka igen, en modell att ta till vara enskildas önskemål.

För den sittande majoriteten är det så, det märks i min egen stadsdel och det har jag sagt förut, att det är viktigare med rätt bedömning av budgeten än med rätt bedömning av äldres biståndsbehov. Ve och fasa – tänk om jag här i fullmäktige eller i stadsdelsnämnden tvingas släppa lite beslutsfunktioner till de enskilda medborgarna! Herre min je, vad ska vi göra då? Gamla är de också – åh! Och tänk om de dessutom gillar det, då kanske det är slut på din politiska karriär!

Har någon av er någonsin varit lyhörd för vad väljarna egentligen vill? Jag säger bara: biltullar. Har någon av er ens tänkt tanken att nu ska vi tillsammans, biståndsbedömaren, den äldre och hennes familj, och nämndens budget, se till att det blir rätt och bra boende?

Glöm inte att den som sitter nöjd i sitt äldreboende också kan ha gjort ett aktivt val, det är bara det att du inte ser valet.

Margareta Olofsson agerar här i kväll oerhört provocerande. Det blir mer och mer en återgång till den gamla processen. Som någon sade, snart ska vi väl handla i de gamla överklassaffärerna som fanns i Moskva, där bara en viss elit fick handla bra grejer.

Anförande nr 189

M o n i k a L i n d h (s): Vi har hållit på i en och en halv timme ungefär, och jag tror att jag har upprepat det här fyra gånger. Ändå har det inte gått in. Men jag gör det gärna igen:

Jag anser att det kundbegrepp som ni arbetar med är ett passivt begrepp. Jag har inte sagt ett ljud om att pengssystemet på något sätt skulle vara passivt. Det är tvärtom ett mycket aktivt system.

Anförande nr 190

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Min bordsgranne bredvid mig tyckte att jag skulle att då är väl valet till riksdagen också passivt – det är ju bara ”kunder” som röstar, så då kan det inte vara så viktigt?

Ärligt talat, Monika Lindh, jag förstår inte vad du snackar om. Är det fult att vara kund? Ett tag var det fult att vara patient, nu är det fult att vara kund. Vad kallar du dem då? Är de någonting för dig?

Anförande nr 191

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det har varit bra med en så här lång debatt, därför att äldreomsorgsfrågorna diskuterar vi alldeles för sällan.

Jag måste säga att jag inte blir riktigt klok på vare sig Miljöpartiet eller Socialdemokraterna. Miljöpartiet pratar om att mångfald och valfrihet är jättebra när det gäller skola, hemtjänst och ledsagning – min inte när det gäller särskilda boendeformer. Jag kan inte riktigt förstå den jämförelsen.

Så till Socialdemokraterna. Monika Lindh säger: Medborgarna har rätt till inflytande. Ja visst, inflytandet att själv välja var hon vill bo. Men vad menar du med inflytande? Vad lägger du in i det begreppet? För mig innebär inflytande att själv få välja var man bor.

Det här med aktivt och passivt val, som ni håller på med, är väldigt krångligt, och att kundbegreppet är passivt. HSB Omsorg kallar de äldre som nyttjar deras tjänster för kunder, och det tycker jag är ett fint ord. De behandlar också sina äldre som sina kunder.

Monika Lindh, kan du förklara för mig vilket inflytande en äldre person då ska få över sitt boende?

Anförande nr 192

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Socialdemokraterna har tydligen bara en person som kan någonting om äldreomsorg. Monika Lindh, du sade för en stund sedan någonting om att ni är så stora och besöker gamla ute i verksamheterna och möter många som är så oroliga. Skrämmar ni gamla människor med högerspöket, eller vad håller ni på med?

Men det var inte det jag skulle prata om.

Gamla människor har sällan möjlighet att välja själva. Antingen är man så trött, omtöcknad eller dement att man inte kan göra det valet, utan oftast är det anhöriga som har tid och som känner för gamla mamma eller gamla pappa och väljer ut det

enligt sin bedömning bästa för dem. De är inte klienter, de är inte kunder – de är omtänksamma anhängiga. Degradera inte människors omsorg och omtanke till någonting politiskt fult!

Om bara något decennium, kanske två decennier, kommer kraven att se annorlunda ut för kommer alla oss som har en annan etnisk bakgrund. Ska biståndsbedömningen då vara den att vi ska in på närmast belägna hem, eller ska vi absolut in på det hem där man bara talar turkiska, även om man inte vill det av olika skäl? Låt personen själv få välja! Om det är någon som bara kan turkiska men vill in på ett grekisktalande hem så låt den personen få bo där om den vill!

Det här kommer att bli utbrett så småningom. Lyssna till den som det berör! Det kostar inte mer. Det är bara att man placerar människor där de vill vara.

Nu är det inte så många talare kvar, så, herr ordförande, jag vill avsluta med att säga att Folkpartiet vill ha biståndsbedömningen kvar.

Anförande nr 193

O r d f ö r a n d e n : Det har begärts replik, men nu har debatten hållit på i två timmar och vi kan väl alla önska att om man gör några fler inlägg så är det för att ta lite nya grepp i debatten. Abebe Hailu hörde jag inte alls apostroferas, och du har inte varit med på hela tiden. Den enda som var apostroferad var Monika Lindh, och hon kommer senare i talarordningen. Därför får Inge-Britt Lundin faktiskt ordet.

Anförande nr 194

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Egentligen har jag bara två frågor i detta mitt tredje och sista inlägg.

Den ena frågan är till Christer Öhgren och Miljöpartiet. Jag har under den här kvällen faktiskt inte lyckats förstå – det är väl mitt bristande intellekt – hur Miljöpartiet ser på valfriheten. Vad vill ni? Och hur vill ni låta äldre själva ta aktiv del i valet av sitt boende? Du kan väl förklara det, Christer? Åtminstone antar jag att väljarna skulle tycka att det var rätt bra att få höra en kort, klar och koncis beskrivning av äldres valmöjligheter när det gäller äldreboende.

Till sist, Margareta Olofsson: Vad är ett aktivt val? Anser du att det är ett aktivt val om jag väljer mellan fem olika privata äldreboenden? Eller är det bara ett aktivt val om jag väljer mellan privat eller kommunalt?

Anförande nr 195

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag tycker att du är mycket intelligent, jag ifrågasätter inte ditt intellekt på något sätt.

Med valfrihet är det ju så att vi anser att det här ytterst är en fråga som handlar om resurser. Det är faktiskt ett system där vi har ont om resurser inom många olika områden, som gör att man inte alltid har möjlighet att tillgodose den enskildas önskemål. Det är huvudskälet. I grunden skulle man ju önska att man kunde göra en

mildare biståndsbedömning, men de möjligheterna har vi inte helt och hållet i dag. Däremot har vi för avsikt att framöver driva de frågorna, så att man får mera resurser i systemet. Det är en förutsättning för att man ska kunna uppnå det här.

Anförande nr 196

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ja, det var åtminstone något sånär klartext, Christer Öhgren, även om du lullar in dig i lite saker. Ditt svar är uppenbarligen att äldres valmöjligheter är en fråga om resurser, som gör att vi inte har råd med ytterligare ett val. Vi har inte råd med ytterligare ett pengssystem, så de äldre får ställas åt sidan – jag har förstått att det är så ni tycker.

Nu hoppas jag att alla väljare också förstår att det är så ni tycker när det gäller äldre människors behov av boende.

Anförande nr 197

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Det har varit en lång debatt. Vi som hade hoppats på någonting nytt kanske inte har fått det, men jag har fått lära mig mycket. Jag har lärt mig att förstå vad Folkpartiet vill med sin motion. Det är alldeles tydligt efter kvällens debatt att det man vill är tre saker: att få in fler privata utförare på marknaden för äldreomsorg, att upphandla fler platser och att öka privata nyetableringar och nybyggnationer. Det har jag ingenting alls emot, om det är så att de klarar sig på egna ben. Men det här är en verksamhet som ska betalas, och den ska betalas med skattebetalarnas pengar. De nyetableringar och nybyggnationer som det kan handla om kanske kommer att leva på en ganska utsatt marknad och inte klarar sig så länge.

Man kan också säga att vi har lärt oss någonting av historien. Ärendet har ju varit uppe förut, nämligen 2001–2002 – det ärende som jag har framför mig nu är daterat 2001. Av det kan man lära att inte ens den nuvarande oppositionen, alltså den dåvarande majoriteten, valde att gå vidare. Det hade man kunnat göra, men man gjorde inte det. Skälen till det var flera. Det var ett oerhört krångligt system. Man var tvungen att titta efter vem som skulle äga och bedriva verksamheten i de här fastigheterna. Hur skulle boendena vara i storlek? Hur skulle hyresfrågor lösas? Stora frågor var olösta, vilket gjorde att man inte gick vidare då utan bara gav kommunstyrelsen ett uppdrag att fortsätta utreda. Man hade kunnat vara betydligt mer aktiv om man själv hade velat.

För oss är inte formen det viktiga. Vi är glada över att ha en mängd olika utförare i såväl hemtjänst som äldreomsorg i övrigt. Vi har en mängd både stora och små entreprenörer som gör ett fantastiskt jobb i Stockholms stad. Vi har en hög kvalitet i äldreomsorgen, och det ska vi vara glada för och vårda oss om. Det är där vi ska göra det stora utvecklingsarbetet, både i våra egna verksamheter och tillsammans med våra entreprenörer.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 198

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag måste säga att detta var första gången jag hörde att Monika Lindh inte vill införa en peng av omsorg för de privata nyetableringar som skulle bli alldeles för många och få svårt att klara sig på marknaden. Jag förutsätter att det måste vara upp till dem själva!

Du säger att bara för att vi gav kommunstyrelsen i uppdrag att utreda så tyckte vi inte att det var så viktigt att vi ville genomföra det här och att vi såg för stora problem med det. Du vet också att vi är oerhört seriösa i de här frågorna. Vi jobbade med hemtjänstpengen och med andra valfrihetsmodeller. Du vet också att det ligger i byrålådan, det är bara att plocka fram. Vi har jobbat länge med det där.

Du säger att vi har så många entreprenörer med hög kvalitet och att vi också har bra kommunal verksamhet. Jag bara undrar: Varför är det då så himla farligt att låta de äldre välja bland dem?

Anförande nr 199

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det är skojigt att Socialdemokraterna tycker att vi har bra entreprenörer. Då tycker jag ni ska visa det i handling också.

Jag är glad att kunna berätta för dig, Monika, att till sommaren blir ungefär 105 lägenheter färdiginflyttade vid Danvikskanalen, som kommer att drivas på privat entreprenad. Jag är säker på att den entreprenaden inte kommer att gå omkull, eftersom det är SEB Trygg Liv som kommer att driva den.

Men fortfarande har vi inte fått något svar på min fråga till dig om vilken sorts inflytande du menar att medborgaren har rätt till. Det vill jag gärna ha svar på.

Anförande nr 200

M o n i k a L i n d h (s): Det är väl bra, Margareta Björk, att vi har så stabila och bra firmor som klarar sig själva! Det ska vi vara glada för.

Din fråga till mig var väldigt märklig. Medborgaren bestämmer själv vilket val man gör. Det är ingenting som vi kan hålla på och peta i. En medborgare är en medborgare, och en fullvärdig medborgare gör sina egna val. Det märker vi i alla fall vart fjärde år.

Anförande nr 201

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Det jag har lärt mig på den här debatten är att ränderna aldrig går ur en socialdemokrat. Av olika anledningar hann vi aldrig införa pengsystemet för valfrihet i äldreboendet. Vi började med hemtjänsten, och sedan skulle vi utvärdera. Vi hade en plan för hur hela arbetet skulle gå till, men tyvärr hann vi inte genomföra den här delen. Men vi kommer tillbaka, det kan ni vara säkra på, och kan då fullfölja det här systemet.

Certifieringssystemet ligger hos regeringen, som ännu inte har beslutat om det så att vi kan få det klart. Därför behöver vi också en ny regering, så att vi kan driva på det här.

Majoriteten har ändå visat i ärendet under Mina synpunkter att det hela kan bli kostsamt. Då förstår jag att det egentligen är det som ni skulle vilja säga rent ut: det kommer att kosta för mycket, de gamla får inte kosta och ni vill ha kontrollen kvar. Formen är viktigare än människan.

Anförande nr 202

O r d f ö r a n d e n : Jag vill bara påpeka för fullmäktige att när man använder replikrätten ska det helst vara en replik på vad föregående talare har sagt, inte något nytt anförande. I så fall får man trycka på knappen och begära ordet för anförande.

Anförande nr 203

M o n i k a L i n d h (s): Jag förstod inte riktigt vad Désirée Pethrus Engström menade med sin replik, men jag tar det inte som ett nytt inlägg utan ska väl kunna hitta någonting att svara på.

Du var lite upprörd över att ränderna aldrig går ur en socialdemokrat. *Sorry, baby!* Lika lite som ränderna går ur en kristdemokrat. Det är en del av det politiska livet, att vi sitter här därför att vi sitter där vi sitter.

Däremot kan vi vara överens om att vi har ett ansvar gentemot alla dem som nyttjar våra tjänster och dem som utför våra tjänster. Det ska ju ske i största respekt för både utförare, för entreprenörer och för gamla.

Anförande nr 204

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Som ordföranden påpekade, har den här debatten pågått länge. Den har på många sätt varit mycket intressant.

I stället för att begära replik valde jag dock att begära ordet, på grund av att det kom upp en fråga om vad det är man får säga – kund, klient eller om de är fula ord.

För mig är det snarare så att såväl gammal som ung i Stockholm kallas för stockholmare och medborgare i Stockholms stad – medborgare som har rättigheter och skyldigheter, som har olika behov, som varierar över tid. Ung eller gammal är man medborgare i Stockholms stad.

Någon har gjort en jämförelse med att det är som att gå och handla i en affär. Det tycker inte jag. Som medborgare har man rättigheter, man har skyldigheter och man har behov som helst ska tillfredsställas, om de är av den arten. Leka affär får man göra på annat håll, tycker jag. Jag tycker det är viktigt att poängtera.

Jag vet att många är djupt engagerade, inte minst inom äldreomsorgen, och det är därför det är en så livlig debatt. Jag tror ändå att man ska tänka sig för. Det rör sig om människor av kött och blod, äldre människor som är medborgare i vår stad, och

de har som jag ser det rätten och friheten att välja vad de vill ha hjälp med. Det är den stora skillnaden, tror jag, mellan oss.

Ingen av oss kommer någonsin att lägga ned eller säga upp alla privata entreprenörer, även om det ibland kan låta så. Det behovet har funnits länge och kommer alltid att finnas, oavsett om man upphandlar eller inte. Många av dem som finns, inte minst stiftelser utan eget vinstsyfte, har funnits i många, många år och kommer att finnas kvar också i fortsättningen. De kommer att fortsätta att utföra äldreomsorg och ge stockholmare och medborgare den vård och tillfredsställa de behov som de har, är jag övertygad om.

Den här debatten har ändå gjort klart att det går en stor och tydlig skiljelinje. Jag vidhåller nog mitt första inlägg, som jag tror att många av oss kommer att minnas långt framöver, så länge ni inte kan övertyga mig om att det enda sättet för en äldre människa att ha friheten att välja vilken hjälp man behöver, inte utförare. Det är för mig ganska ointressant.

Anförande nr 205

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Det var mig som Margareta Olofsson inte ville namnge, och hon ville inte heller svara på den fråga som jag ställde innan, om vad man får kalla människor – kunder, klienter eller någonting annat. Därför begärde jag replik.

Du pratar ganska fint, Maggan, och jag kan ställa upp på en hel del av det du sade. Men när du sade att man har rättigheter och skyldigheter kände jag att några rättigheter har man inte, det förnekar du de äldre och deras anhöriga – rätten att vara med om ett aktivt val i äldreboendet.

Jag vill gärna ställa min fråga igen. Vad är ett aktivt val? Är det ett aktivt val om jag väljer mellan fem olika privata vårdgivare?

Anförande nr 206

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag vidhåller också min åsikt. Vi kanske aldrig kommer att nå varandra, därför att du varken har lust, intresse eller tillräckligt mycket engagemang för att kunna förstå det. Man måste nog förstå varandra. Jag vill gärna ta till vara det engagemang som ni har, men jag vill också känna motsvarande respekt från er sida, och det gör jag inte.

Ja, ett aktivt val är även om man väljer mellan fem privata utförare. Det är svaret på din fråga. Och det är 6,3 procent.

Anförande nr 207

B j ö r n L j u n g (fp): Jag hållit mig i bänken länge. Det är tråkigt att det är så få av oss män som har deltagit i den här debatten.

Någonstans får det ändå vara lite ordning, som någon sade i ert parti. Förut var det så att det val som man pratade om stod mellan privata och offentliga, och då var det ett

aktivt val som gjordes av 6,3 procent. Jaha, så har det låtit genom hela debatten – ända till borgarrådets allra sista mening! Plötsligt har definitionen av det aktiva valets ändrats, det som vi har undrat över en lång stund, nämligen vad undersökningen egentligen avsåg.

Man får vara lite försiktig med hur man hanterar begreppen.

Jag brukar ge dig beröm, Margareta Olofsson, därför att jag tycker du är en hederlig och rättfram politiker. Men i kväll tycker jag att du vid några tillfällen har gått över gränsen. Det kan vara så att du också har känt dig pressad i den här debatten.

Egentligen är det ju inget konstigt. Om man tar in skatt för att ge omsorg till människor så är det inte mer än rätt att de människorna har inflytande över var och hur denna omsorg ska utföras, men inte till vilken kostnad, därför att kostnaden är given i de budgetar som finns. Det är vi alla överens om. Om det nu är en kostnad och det har genomförts en biståndsbedömning, och människor möjligen ska få ett inflytande över detta, så förstår jag inte vad problemet är.

Frågan är om det aktiva valet också står mellan privata utförare eller mellan olika kommunala utförare. Är det så, eller är det inte så? Är det så, har hela debatten i kväll varit konstig eftersom vi inte har fått reda på det tidigare.

§ 24 Motion om införande av kostenhet med kostkonsulenter (utl. 2004:88)

Anförande nr 208

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Herr ordförande! Jag vill tacka borgarrådet för svaret på min motion. Vi kan konstatera att när motionen skrevs år 2002 var kostfrågorna heta, och de är om möjligt ännu hetare i dag. Kosthushållningen har förändrats under åren, den är under förändring och kommer med all säkerhet att förändras också i framtiden. Därför menar vi att det är viktigt med kostrådgivare i staden, som kan följa utvecklingen och ge råd så att barn, ungdomar, gamla och andra får bästa möjliga kvalitet på den mat som serveras i stadens olika verksamheter.

Matkvalitet tycker vi är en självklar kommunal service. Bra matkvalitet ger god hälsa och välbefinnande och är med andra ord livskvalitetshöjande.

Därför vill jag bifalla kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 209

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Som Christopher har sagt är motionen skriven för länge sedan. I artiklar och debatten nu skrivs det mycket om matvanor, speciellt sedan det blev så stor uppmärksamhet på matvanor i dagstidningarna. I dagens Stockholms City står det om samma frågor beträffande ungdomarnas matvanor i skolan.

Konsumenterna har visat stort intresse för matfrågorna i Stockholm och i Sverige. Många har engagerat sig i matfrågor och funderar på vad man egentligen stoppar i sig. Det borde vara en dröm, att det finns en kostenhet i Stockholms stad. Det kommer det snart att bli.

Det stora hotet som det skrivs om i tidningarna är maten. Man vill ha njutning vid matbordet, men för många känns det nästan som att det är dags att sluta äta – särskilt bland ungdomarna i skolan. Vem vill betrakta maten som ett stort hot? Tvärtom – maten är inte en riskfaktor utan en friskfaktor!

Bra matvanor är en förutsättning för en god hälsa. Utan näringen i maten inget liv. Det är bra att lära sig vad man ska välja att äta och vad man bör undvika.

Hot eller varningsrapporter kan leda till konstruktiv förändring endast under förutsättning att de kompletteras med saklig och tillämpad information om vad man ska välja, inte enbart vad man ska undvika. Vi vill ha en kostpolitisk målinriktning i Stockholms stad genom detta förslag.

Maten handlar om miljö, om fred eller krig. Det är viktigt att man lyfter upp denna fråga inom Stockholms stad. I dagsläget gäller den fråga som vi ska behandla kostenheten, men det är bra att man lyfter de här frågorna eftersom maten hamnar i våra celler, och det går ju inte att diskutera politik med cellerna. Det är inte fråga om moderat eller socialdemokratisk politik – det handlar om själva livsförutsättningarna!

Anförande nr 210

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag funderar lite grann på att anknyta till den förra debatten vi hade. Den handlade om att man inte kunde genomföra valfrihet i äldreomsorgen därför att det kostade för mycket pengar, och det var förenat med för mycket byråkrati.

Vad är det det här ärendet handlar om? Jo, någonting som Miljöpartiet har fått med i koalitionsförhandlingarna, nämligen nya kommunala byråkrater. Om det är någonting som ni i Miljöpartiet kommer att bli kända för efter den här mandatperioden – biltullarna hoppas vi ju fortfarande att vi ska slippa – så är det att ni har lyckats få till betydligt fler kommunala tjänstemän i olika former av önskemål som ni har kommit med. Nu gäller det en enhet.

Kosten är viktig. Men det finns resurser i form av dietister. Det finns dietister som arbetar inom sjukvården, som jobbar som konsulter på olika ställen, de flesta är anställda i landstinget, några är anställda i privat form. Sådana kan Stockholms stad använda sig av, i stället för att inrätta egna enheter. Det kan man göra på många olika sätt: i stadsdelsnämnderna, i form av fort- och vidareutbildning för förskolepersonal och skolpersonal eller i äldreboenden. Inom geriatriken eller äldreomsorgen finns kostexperter, kostchefer och dietister. De har en lång och gedigen utbildning och är väldigt duktiga på detta.

Så ska jag reflektera över en annan sak, som miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har haft uppe. De har nämligen rekommenderat oss stockholmare att äta mindre kött. Vi ska äta mindre kött, så att utsläppen av kväve minskar. Riktigt god kost är ju exempelvis magert kött. Å andra sidan säger ni genom miljö- och hälsoskyddsnämnden företrädd av borgarrådet att vi ska äta mindre kött. Enheten kan mycket väl rekommendera kostexperterna att rekommendera oss att äta mer kött som är magert.

Det här går naturligtvis inte ihop. Men ni har ju inte förmågan att prioritera på andra områden, så varför skulle ni kunna prioritera här? Byråkrater går före omsorg, och naturligtvis kan inte heller besluten om vilken kost som är den vettiga gå ihop, för vad kan man begära? Logik saknas fullkomligt.

Bifall till den borgerliga reservationen!

Anförande nr 211

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Herr ordförande! Det är bra att det finns ett engagemang kring matfrågorna. Däremot stämmer inte riktigt det du sade om att det är tillfyllest när det gäller kostrådgivning här i staden. Den genomgång som vi har gjort visar att det inte är på det sättet och att det behöver stärkas upp, och det är bland annat det motionen handlar om och det är det som finns med i förslaget till beslut.

Däremot är det självklart så att det finns andra delar inom Stockholms stads verksamheter och fler människor som skulle behöva få ökade kunskaper kring kostrådgivningsfrågor. Det är någonting som man bör arbeta vidare på, för en del av det hela är att det är för få som i dag har de här viktiga kunskaperna. Vi hoppas att

det ska vara många fler i framtiden. Första steget är naturligtvis en enhet för kostfrågor.

Anförande nr 212

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Liksom vi diskuterade i en tidigare debatt, är det definitivt inte min och säkert inte en stor majoritet stockholmares uppfattning att kostens betydelse stärks av en kostenhet. Kostens betydelse stärks av att man använder mer av fort- och vidareutbildning i kostfrågor, och till det behöver man inte en central kostenhet och nya kommunala byråkrater.

Anförande nr 213

H e n r i k G e h r e n b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Förslaget innebär en centraliserad kostenhet, trots att den uppenbara nyttan ligger på den lokala nivån i våra stadsdelar. Vi känner alla till rapporter om situationen i framför allt äldreomsorgen, där det finns uppenbara behov och kunskapsluckor hos personalen. Därför tycker vi att kompetensen också ska finnas lokalt.

Så som det ser ut i förslaget i SPO-utredningen, och som jag antar att vi kommer att få förslag om, kommer stadsdelsnämnderna att få fler uppgifter på sina bord och mera ansvar, och då känns ju det här som en onödig centralisering i den politiska linjen.

Anförande nr 214

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ja, herr ordförande, så här framåt kvällen har till och jag vaknat till liv!

Man kan inte bygga organisation på organisation på organisation. Det är sådant som kallas för en växande byråkrati. Men det är vad man gör med det här ärendet.

Det fanns en gång en sådan här central kostenhet i Stockholm, men i er stadsdelsnämndsreform var ni för omväxlings skull logiska och i samband med att ni lade ut ansvaret för skolor, servicehus och sådant till stadsdelsnämnderna lade ni också ut ansvaret för kosten till stadsdelsnämnderna. Det var helt logiskt och följdriktigt, om man nu skulle göra en sådan reform.

Det ansvaret har man också tagit i stadsdelsnämnderna. Man har upphandlat och ordnat fram denna kompetens, och på de flesta förskolor och skolor är det inte dålig mat, utan man har lyckats. Sådana kunskaper går att upphandla, så det behövs ingen central kostenhet för att lösa den saken – samtidigt som ansvaret för verksamheterna ska ligga ute i stadsdelsnämnderna.

Frågan är om det här inte egentligen handlar om att konsumentnämnden inte har så mycket att göra. Det är dåligt med beslutsärenden. Genom att denna kostenhet läggs under konsumentnämnden får konsumentnämnden äntligen någonting att leka lite med. Är inte det den verkliga orsaken?

Anförande nr 215

Borgarráðet Gunnarsson (mp): Herr ordförande, ledamöter! Ja, det är ju jag som leder den rotel som är ansvarig för både dem som har haft de här frågorna hittills och dem som det skulle bli om de blev överfördes till konsumentenheten. Jag kan upplysa er som tycker att det är onödigt om att vi i dag har en projektanställd person på miljö- och hälsoskyddsförvaltningen som är rådgivare till alla stadens verksamheter: 800 förskolor, 200 grundskolor och 40 äldreboenden. Jag vet inte precis om jag tycker att det är tillräckligt med en stackars person på projektanställning som ska ta detta ansvar i den värld som vi lever i – det är inte samma värld som vi hade för ett antal år sedan. Varje gång vi har miljö- och hälsoskyddsnämnd ser vi olika problem inom hälsoskyddet och livsmedelskontrollen. Vi ser också i tidningarna varenda dag på senaste tiden hur problemet växer med ungdomar som inte har fått rätt kost från början och äldre som drabbas av välfärdssjukdomar.

Det är väl värt att satsa på den här folkhälsoaspekten när det gäller maten.

När man talar om matkvalitet handlar det egentligen inte om kött eller inte kött och sådana saker, utan det handlar om hälsosam mat, som ska vara redligt framställd och så vidare.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har förordat att konsumentnämnden ska ta hand om den här verksamheten, för den är ju kontroll- och myndighetsorganisation i staden och vill inte ha rådgivningsfunktionen själv.

Det är också viktigt att ta till vara andra kommuners erfarenheter och att kostenhetens kompetensområde som ett minimum bör omfatta näringslära, specialkost och livsmedelshygien. Ni vet ju alla att vi har diskuterat detta med livsmedelshygien upprepade gånger här i fullmäktige och att miljö- och hälsoskyddsnämnden har skrivit till regeringen om ett kompetensbevis för livsmedelshanterare. Detta är viktiga frågor.

Jag kan också säga att om vi räknar ihop de kostkonsulenter vi har i länet finns de 38 stycken i de skilda kommunerna. Länet har ungefär samma befolkning som Stockholms stad, så egentligen borde vi ha lika många som länet har i dag. Det skulle man uppskatta, för då skulle man kanske kunna ha just det som några här har varit ute efter, en lokal hantering där man kommer närmare själva användaren. Mycket av rådgivningen borde kunna riktas direkt till de enskilda skolköken, de enskilda barnstugorna och även till föräldrarna och barnen själva. En av de viktigaste aspekterna på en god folkhälsa är att verkligen se till att man har en god och väl sammansatt kost från början.

Jag tillstyrker kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 216

Magnus Hellström (m): Det var ett märkligt försvarstal! Du menar alltså att bristande livsmedelskontroll i staden är ett argument för att inrätta en sådan här kostenhet i konsumentnämnden, som lider brist på ärenden? Det finns ingen koppling däremellen. Det där tycker jag inte var logiskt!

Det är väl ingen som inte vet om att det är ett problem med övervikt i dagens Sverige, att det förekommer sockermissbruk och så vidare och att det är något som man måste ta hand om och att särskilt föräldrar måste tänka lite extra på vad de ger sina barn.

Mitt förslag: Viviann, lägg ned de här idéerna! Då spar du pengar och får mera till livsmedelskontroll i miljö- och hälsoskyddsnämnden. Låt stadsdelsnämnderna, som har ansvaret för skolor och servicehus ta sitt ansvar för kosten fullt ut och upphandla de här kunskaperna – vilket de i allmänhet redan har gjort, så de har redan i dag tillgång till den kompetensen.

Anförande nr 217

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det handlar inte om ifall konsumentnämnden har för lite att göra eller inte. Vi skulle ha kunnat lägga det här någon annanstans i så fall. Det har inte ett dugg med just den nämnden att göra. Själva funktionen skulle mycket väl ha kunnat vara kvar i miljö- och hälsoskyddsnämnden, om det vore så att man gärna ville kombinera sin kontrollverksamhet med rådgivning. Men i många verksamheter är det inte så himla bra. Därför rekommenderar miljö- och hälsoskyddsnämnden själv att man ska låta denna verksamhet vara i konsumentnämnden.

Det har inte heller främst att göra med brister i livsmedelshygienen. Det är bara en av aspekterna. Andra aspekter är att man vill arbeta förebyggande och arbeta med kosten som verktyg för en god folkhälsa. Det tycker jag är en viktig uppgift för kommunen att verka för.

Anförande nr 218

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande! Jag vet inte riktigt var jag ska börja.

Prioritering har jag fått tillräckliga bevis för att ni inte alls klarar. Det är bättre att inrätta en ny kostenhet än att börja att beta av behovet på 27 livsmedelsinspektörer för att vi ska kunna äta hälsosam mat och slippa bli förgiftade – konstigt!

Kostrådgivning går lite grann i cykler. För ett antal år sedan skulle också äldre människor äta så mager kost som möjligt. Sedan kom det alldeles nyligen nya rön om att våra äldre äter alldeles för mager kost – de behöver mer fettrik kost. Bägge delarna står seriösa kostrådgivare för. Hade inte kostrådgivarna sagt åt de äldre att ändra livsstil så hade de kanske fortsatt att äta den traditionella mat som de alltid ätit, och då hade de mått bra längre upp i åren.

Det finns många saker som kan vara rätt eller fel. Alldeles klart är att det är fel att inrätta en kostenhet.

Anförande nr 219

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Forskarna försöker att lämna vägledande bidrag till oss politiker om att försöka ändra matvanor. Det handlar om

att bygga ett uthålligt samhälle. Genom att ge kostinformation till elever och förskolebarn kan man påverka attityderna och förändra matvanorna.

Jag vet att några av politikerna har velat spola problemet.

Matresterna påverkar både vatten och mat i omgivningen, till och med i andra länder. Det finns raka rör mellan god kost och miljön, raka rör mellan mat och jord, mellan middag och miljö.

På ett FN-möte har Sverige lovat att skydda våra växter och djur. Ingen får utrotas från landets natur. Då kan du inte äta mer kött, Björn, om du samtidigt vill rädda dem. Man måste försöka att leva så att man skyddar miljön. Du har kritiserat detta i det du har sagt, men felaktiga matvanor orsakar hälsoproblem. Goda och sunda matvanor förebygger sjukdomar senare i livet.

Det är viktigt att koppla matvanorna till att bygga ett uthålligt samhälle.

Anförande nr 220

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Inte blev jag klokare av det senaste inlägget. Rebwar, som är en hedersam och engagerad politiker, titulerar numera sig själv och andra ”kostpolitiker”. Det hoppas jag verkligen att vi ska slippa – att det ska finnas kostpolitiker!

Du uppmanade mig att inte äta så mycket kött. Det är ett allmänt allvarligt problem, för om man inte ska göra det så ska man i stället äta fisk, och då bör man äta odlad fisk därför att haven börjar bli utfiskade. Men odlad fisk får sin näring så högt upp i näringskedjan att man inte heller borde äta den, för det går åt så mycket foder att odla fisk att det miljömässigt är fel att äta odlad fisk. Då är det bättre att äta kött.

Anförande nr 221

O r d f ö r a n d e n : Men tänk på oss som gillar korv! Björn Ljung har ordet, så du kan stå kvar – men var snäll mot korven.

Anförande nr 222

B j ö r n L j u n g (fp): Ja, vad kan vara godare än en riktig varmkorv, på bandy, ishockey eller fotboll?

Skämt åsido. Ordföranden noterade att jag yrkade alldeles fel förra gången, för det finns ingen borgerlig reservation att yrka bifall till. Det måste vara något fel i trycket, för vår representant i kommunstyrelsen vid detta tillfälle finns inte med i protokollet. Men för att göra det enkelt yrkar Folkpartiet bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen. Jag tackar för att ordföranden uppmärksammade mig på den saken. Jag har läst handlingarna noga, till och med en gång till i dag.

Sedan vill jag bara avsluta med att det jag sade förra gången varken var skoj eller trams, utan det var faktiskt sant.

Anförande nr 223

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): I ärendet tas det upp ett antal områden som man borde titta närmare på utifrån en kostenhet.

Exempel är nordiska näringsrekommendationer, som skulle kunna efterlevas och användas lika över staden. Riktlinjer för skolluncher utarbetade av Livsmedelsverket och Centrum för tillämpad näringslära kan efterlevas bättre. Nutritionenaspekten kan beaktas för mat som serveras vid förskolor, skolor och äldreomsorg. Allergiutbildning – allergener i mat är ett komplext område, och att allergianpassa maten är för många verksamheter en övermäktig uppgift i dag i Stockholm. Metallallergikurserna som har anordnats av miljöförvaltningen inom ramen för allergiprogrammet når bara en bråkdel av måltidspersonalen i staden, och intresset är väldigt stort. Konkret rådgivning om allergianpassade matsedlar verkar för att verksamhetsutövare inom staden förmår fullgöra sitt ansvar i livsmedelslagens bemärkelse. Upphandlingar. För att undvika risker vid livsmedelshantering kan produktionssystem för kostproduktion ses över i sin helhet. Ge stöd för nybyggnation och renovering av kök samt vid inköp av utrustning. Kvalitetssäkring av de äldres måltider. Anpassa maten till målgrupp exempelvis inom äldreomsorgen. Ofta saknas kostkompetens i de vårdkedjor som finns i dag. Möjlighet att använda ekologiskt producerade livsmedel i större utsträckning. Livsmedelslarm som dyker upp mellan varven, till exempel GMO och BSE som vi känner till, kan bemötas på ett professionellt och balanserat sätt för att undvika onödig oro. Önskemål om näringsmässigt bra vegetariska rätter kan tillfredsställas.

Det var ett axplock av vad en kostenhet skulle kunna hålla på med.

Jag tror att det handlar om hur man prioriterar. Antingen ser man att vi har ett ökat behov av ökade kunskaper i stadens verksamheter med tanke på att kosthållningen förändras över åren, och i varje fall vi är på det klara med att den kommer att förändras även i framtiden, och då finns det all anledning att vi har en hög kompetens i staden för att kunna ge den service som vi tycker är en självklarhet för brukarna av stadens olika verksamheter.

Återigen: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 224

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Det verkar som om Christopher Ödmann underkänner en hel yrkeskår som ändå jobbar med mycket av de här frågorna.

Varning för kommunala kostkonsulenter! Här ser ni en som har jobbat i stan på 70-talet – då fanns det en kommunal kostkonsulent. Hon bestämde vad man skulle äta på varje daghem. Man skulle äta exakt samma frusna fiskpudding, samma dag och samma tid, och gud nåde den barnstuga som vågade tänka själv. På fritidshemmen skulle man äta exakt samma frusna järpar, oavsett om det hade varit studiedag eller ej och oavsett vilken skolmat man hade haft den dagen – eller oavsett om man hade haft lov, för den delen! Så såg det ut. Det var en människa med makt, som pekade med hela handen.

Varning för dem som säger att vi inte ska få tänka själva! En ökad byråkrati när det gäller maten har aldrig gjort att vi har ätit bättre.

Jag yrkar bifall till reservationen av kd.

Anförande nr 225

Birgitta Holm (m): Fullmäktige, ledamöter! Dessutom ser vi nu fluortantens intåg igen, eftersom man nu ska återinföra henne med sin lilla bricka – ve och fasa!

Jag hade inte alls tänkt gå upp i den här debatten, men jag tycker det har varit en förskräcklig och absurd diskussion fast den har varit så kort, så jag måste ändå säga någonting.

Viviann Gunnarsson och ni andra där på miljöbänken som tycker att vi politiker ska göra allting och tränga oss in hos människor, jag tycker att man när det gäller förskolan och skolan borde använda en ypperlig yrkeskategori nämligen skolsköterskorna. De är ypperligt lämpade att prata kost och motion med barnen. Tyvärr faller de ofta i glömska inom den kommunala skolomsorgen.

Det är mycket märkligt att ni säger att de som jobbar inom äldreården inte har någon kunskap om näringslära. Vi politiker bör tänka mera på att vi faktiskt inte är allenarådande, någon av oss. Jag förstår inte varför man inte kan ta till vara den profession som jobbar ute i kommunal verksamhet. Det finns ju en otrolig potential! Jag tror inte att ni som har skrivit den här motionen fattar att det finns människor av kött och blod som jobbar med sådana här saker varje dag.

Vi behöver ingen kostexpert som är kommunal, utan det handlar väl enbart om just att konsumentnämnden inte har någonting att göra.

Gör man så dåliga upphandlingar att man inte har någon koll på läget, får man väl göra nya upphandlingar.

Jag börjar undra: Är det så att någon ska komma hem till mig och titta hur mycket mat min familj äter och vad vi äter, hur mycket zink och hur mycket folsyra vi får i oss – och om vi inte följer den kommunala kostrådgivningen, kommer vi att straffas eller får vi betala högre skatt?

Nej, släng den här i papperskorgen!

Anförande nr 226

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Snälla Birgitta Holm, det är väl ingen som ska gå hem och prussiluska hemma hos dig och rota i dina grytor! Det hade vi verkligen inte tänkt.

Vad vi hade tänkt var att när du kommer till dagis – för du vill väl i alla fall ha ditt barn på dagis och jobba som de flesta andra pappor och mammor i staden? – så kan det hända att det finns någon som på ett föräldramöte berättar för dig om skillnaden

mellan yoghurt med socker och utan socker, och då kan det hända att du får veta vad effekten kan bli ifall dina barn inte får en bra sammansatt mat utan bara äter skräpmat. Det kan vara väldigt bra att få den insikten, och att barnen själva får den insikten.

Om du har ditt barn på dagis är det faktiskt så att barnet äter 75 procent av all sin mat på dagis, inte hemma hos dig ur dina grytor. Det kan ju hända att du är jätteduktig, men 75 procent av dagsbehovet kommer från dagis. Därför är det himla viktigt att se till att det faktiskt blir bra mat för barnen. Vi tror att kostkonsulenter är en jätteviktig yrkesgrupp. Tyvärr har skolsköterskorna inte tid med detta.

Anförande nr 227

B i r g i t t a H o l m (m): Men det är ju helt absurt hur Stockholms stads ledande företrädare kastar ur sig sådana floskler! Jag förstår inte hur ni kan få en endaste röst, när ni tycker så här om människor. Människor som tagit lån och levt på sina egna besparingar för att klara en lång och dyr utbildning som har bakom sig för att kunna leva ett fullt normalt liv och som jobbar dagligen med matfrågor kastar ni rakt i ansiktet att de inte kan någonting alls! De har väl också ett ansvar, det har vi ju alla.

Jag är absolut överviktig, och enda sättet för mig att sluta äta socker är att sätta plåster på munnen. Jag gör inte det, för jag tycker om att äta.

Att Vivianne Gunnarsson ska komma och bestämma vad mitt barn ska få för mat i skolan eller på dagis, om det är socker eller frukt eller vad det är, är absurt.

Anförande nr 228

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Herr ordförande, man vet ju aldrig vem som kommer sist i debatten.

Jag har naturligtvis respekt för att man kanske inte prioriterar matkvalitetfrågor speciellt högt från borgerligt håll, men för vår del är det här – dels inom offentlig sektor naturligtvis, men på annat håll också – ett allt större hälsoproblem som det finns all anledning för oss att se vad vi kan göra åt utifrån vad vi håller på med för olika typer av verksamheter. Jag tycker det är fullkomligt självklart att politiker i kommunen försöker skapa bästa möjliga förutsättningar genom ökad kunskap om olika typer av kosthållning, speciellt när det förändrar sig i samhället totalt sett.

Här har man nonchalerat mat- och kosthållningsfrågor i många år, och vi menar att det därför finns all anledning att stärka det här på olika sätt. Ett sätt som vi tror är bra kommer genom beslutet i kväll om att inrätta en kostenhet. Naturligtvis kommer det att krävas betydligt mycket mer steg för att utöka kunskaperna inom staden så att fler och fler kan få ökade kunskaper i verksamheter som är väldigt stora. Visst kan man säga att Gnesta har en kostrådgivare på 10 000 – vi har en på 750 000. Där är en viss skillnad i prioritering. I andra kommuner ser vi samma tendens, att man satsar minst lika mycket och på vissa håll tre gånger så mycket som Stockholms stad på detta. Jag tycker att Stockholms stad ska gå i framkant. Det är vi som ska gå först och visa att vi faktiskt tar de här stora hälsofrågorna på fullaste allvar. Det är därför vi föreslår att fullmäktige ska bifalla det förslag som föreligger i kväll.

Anförande nr 229

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Man häpnar – nu har de gjort det till en partipolitisk fråga, någon sorts vänster–högerfråga.

Jag ska bara upplysa om en sak: Det finns ett organ, som ni förvisso inte vill vara med i, som heter EU. Där har vi haft en folktopartistisk EU-parlamentariker som har ändrat hela synen på mat och matkvalitet för 450 miljoner invånare i Europa. Det var Marit Paulsen, som har drivit igenom långtgående förbättringar vad gäller både djurhållning och matkvalitet. Det är en jättekonstig uppfattning ni har när ni väljer att definiera frågan som ni gör.

Sedan kan man fråga sig vad som är viktigast, en ny kostkontrollant eller 27 nya livsmedelsinspektörer, för att vi ska komma upp i samma standard vad gäller livsmedelskontrollen, det vill säga att vi ska få icke-giftig, ofarlig mat i den här staden. För mig är det valet ganska lätt: Fler livsmedelskontrollanter på miljö- och hälsoskyddsförvaltningen framför en kostkontrollant!

Anförande nr 230

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Det är riktigt att det verkligen diskuteras matkvalitet i Europa och i många av Europas länder, och inte minst i många av Europas städer. Därför undrar jag varför inte Stockholm också ska börja satsa resurser på det. Hittills har vi inte satsat speciellt stora resurser på det här, och det är ju ett sätt att nonchalera frågorna. Nu tänker vi ändra på det, och det här är första steget i den förändringen.

Anförande nr 231

B i r g i t t a H o l m (m): Jag förstår inte varför politiker ska göra allt. Det är mycket märkligt, men det tycks majoriteten hela tiden vilja.

Om man nu vill göra någonting, varför inte ge förutsättningarna för de hårt arbetande skolsköterskorna som sliter dagarna i ända med de här sakerna och träffar elever? I mitt jobb som distriktssköterska träffar jag dagligen personer som är överviktiga. Det handlar inte om att Miljöpartiets kostkontrollanter kommer att stå utanför min vårdcentral i Enskede och slå med piskan, utan det handlar om att man måste ha en egen motivation att göra något.

Släng det här i papperskorgen!

Anförande nr 232

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Som jag sade tidigare, det är klart att det här bara är första steget. Jag håller med om att det kommer att behövas mycket mer satsningar för att öka kunskapen i de här frågorna runt om i staden till fler människor som arbetar i våra viktiga verksamheter.

Anförande nr 233

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag bara undrar hur många kostkonsulenter Miljöpartiet egentligen vill ha. Att ha kostkonsulenter som deltar vid föräldramöten på dagis för att tala om vad det innebär med socker i yoghurten – hur många dagis har vi? Hur många föräldramöten blir det? Hur många skolklasser har vi?

Med all respekt för god mat och konsten att äta rätt mat: Låt för allan del stadsdelarna själva lyfta frågorna! Ni har ju miljöpartister sittande i varenda stadsdel, och de kan säkert få upp frågan på dagordningen.

En på 750 000 säger Christopher att vi har i dag. Men vi har ju faktiskt experter ute i förvaltningarna. Låt skolsyrrorna och hemkunskapslärarna få göra sina jobb och var inte där och pillar med pekfingrarna ovanför dem!

Egentligen undrar jag: Vad tycker Socialdemokraterna? Är det bara så att ni släpper den här frågan för att Miljöpartiet ska hålla tyst?

Anförande nr 234

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): På frågan om antalet kostkonsulenter är svaret från oss i alla fall att det behövs fler än i dag. Det visar den undersökning som har gjorts om stadens behov av kostkonsulenter och andra rådgivare.